

muusika

Nr 4
aprill 2005
Hind 25.90

**Mitmekülgne
Viljandi Kultuuri-
akadeemia**

**Klassikaraadio
kümme aastat**

**Pianistist
tipp-poliitik
Condoleezza Rice**

A photograph of a man with short brown hair, wearing a black t-shirt, playing a silver saxophone. He is looking slightly to the right of the camera. The background is dark and out of focus.

**Raul
Sööt**

Vana kala, milles on konks?

E^6
 Fm
 Gm
 A^6
 E^6
 Fm
 B_7^6
 E^6
 Fm
 Gm
 A^6
 E^6
 B_7^6
 E^6

Va - na, va - na, va - na ka - la,   va - na ka - la ah - oi;   va - na, va - na, va - na ka - la,   va - na ka - la ah - oi;

B_7^6
 A_7^6
 E^6
 B_7^6
 F^7
 B_7^6

Mil - les on konks? Mil - les on konks?   Va - na ka - la, mil - les on konks?   Mil - les on konks? Mil - les,   mil - les on konks?

D^6
 E^6
 A_7^6
 D^6

Ol - la, ol - la va - na ka - la kõi-ges! Va - na   ka - la kõi-ges! Va - na ka - la kõi-ges!

D^6
 E^6
 A_7^6
 D^6

Ol - la, ol - la va - na ka - la kõi-ges! Va - na   ka - la kõi-ges! Jee!

KAVA

SOOLO

2 Joosep Sang. Söödi seitse ametit

AARIA

7 Jaan J. Leppik. Ooperikalad ja ooperihallid

BAGATELLID

8 Mailis Pöld. Uudiseid maailmast

IMPRESSIOONID

10 Jaan-Eik Tulve. Moi – Napoléon! Tõnis Kaumanni ooperi "Mina – Napoleon!" lavastusest Rahvusooperis Estonia

11 Malle Maltis. Mauricio Kagel – looja nii kõrvale kui silmale. NYUD Ensemble'i kontserdist "Kagel-Abend"

12 Pille Taniloo. Klaveriorkester Tartus

13 Diana Kiivit. 5 + 6 = 1. Club Guy & Roni ja NYUD Ensemble'i kontsertetendusest "Myrrh & Cinnamon"

14 Ia Rimmel. Noored talendid – väärivad dirigendid. ERSO kontsertidest "Pildid näituselt" ja "Noor talent"

15 Lauri Sommer. Uued narrikesed ja nende kuulsused. Olematute bändide festivalilt Tartu Sadamateatris

16 Joosep Sang. Märkmeid "pole-suuremasi" jazzikontserdilt

RUBATO

18 Mailis Pöld. Vaba vaim George Antheil

KONTRAPUNKT

20 Mirjam Tally. Viljandi versus Tallinn? Viljandi Kultuuriakadeemia hetkeseisust

JUBILATE

23 Ia Rimmel. Loob ja peegeldab. Klassikaraadio 10

MEDITATSIOON

26 Piret Väinmaa. Pärast Lortie kuulamist... Intervjuu Kanada pianisti Louis Lortie'ga

POP&ROCK

28 Margus Kiis. Asendus-Eurovisioon

LIBER

30 Ines Maidre. Silmast silma Hugo Lepnurmega

BAGATELLID

32 Uudiseid Eestist

MELOMAAN

36 Heliplaatide tutvustus

COLLAGE

38 Valik aprillikuu muusikasündmusi

Intro 4/2005

Aprillikuu on nagu kokteil vastanditest. Väljas on külm ja soe, lumi ja päike. Heliruumis on klassika, jazz ja uus muusika; ooper, tants, sümfooniaorkester, klaveriorkester...

Vaatluse alla tuleb, kuidas vastandub Viljandi Tallinnale, Tallinn iseendale, traditsioonid uuele, ootamatused ootustele.

Muusikas on tuhandeid võimalusi üllatusteks, muusika "mängukivikesed" võimaldavad lõpmatuid kombinatsioone. Sama kui korraks randuda ja siis kohe seilata tundmatule merele.

Ia Rimmel

muusika

Peatoimetaja **Ia Rimmel** ia@ema.edu.ee
Toimetaja **Kristina Körver** kristina@ema.edu.ee
Toimetaja **Mirjam Tally** mirjam@ema.edu.ee
Turundusjuht **Herje Tamm** herje@ema.edu.ee
Kujundaja **Tõnu Kaalep** tonu@ekspress.ee
Keeletoimetaja **Kulla Sisask**

Rahastaja EV Kultuuriministeerium
Ajakirja ilmumist toetab Eesti Kultuurkapital
Väljaandja SA Kultuurileht
Toimetuse kolleegium: Eesti Muusikanõukogu juhatus

Toimetuse aadress: Rävälä pst 16, 10143 Tallinn, II korrus, B 214
Toimetuse telefon (0) 6675 788
Kodulehekülg: muusika.kul.ee
Trükitud Tallinna Raamatutrükikojas
ISSN 1406-9466
© Eesti Muusikanõukogu

Tellimine: AS Express Post
Tel 6662535, www.tellimine.ee
Tellimisindeks 00679
Otsekorraldus 21 krooni number
3 numbrit 63 krooni
6 numbrit 126 krooni
Aastatellimus (11 numbrit) 230 krooni.
Välismaale tellimisel lisandub postikulu.

RAUL SÖÖT
FOTO MARK RAIDPERE

Söödi seitse ametit

JOOSEP SANG

Raul Sööt on palju näinud ja teinud muusik, kes on Eesti jazzilaval silma paistnud juba tosinkond aastat. Alliteratsioonimaigulisi pealkirju mõlkus mul seda lugu visandades meeles teisigi, näiteks "Valgast Village Vanguardi" (esimene on Söödi sünnilinn, teine New Yorgi jazzimeka – tōsi, ma ei tea siiani, kas Raul seal käinud ongi, kuid press on ju varemgi vassinud). Siiski jäi pinnale käesolev pealkiri, mis peegeldab Söödi tänaseid rakendusi: saksofonimäng oma ansamblis Sööt Group ja Tanel Rubeni ansamblis Hinkus, õpetajatöö Eesti Muusikaakadeemias ja Viljandi Kultuuriakadeemias, tegevus arranžeerija, helilooja ja produtsendina. Kas sai kokku seitse? Hakkame siis peale. Järgnev on kokkuvõte ühel veebruarilõpu laupäeval toimunud jutuajamisest etteantud teemadel.

Õppimisest ja õpetamisest

Käisin Otsa koolis, selle järel sai üht-teist tehtud ja paar plaati välja antud ning siis tuli Rootsi, kus olin ühe aasta. See oligi nii planeeritud – kasutada seda aastat hüppelauana ja siis edasi liikuda. Algselt pidin ma minema USAsse Berkeley kooli, sain sinna osalise stipendiumi, ent siiski jäi palju raha puudu. Kuid ka Skurupi kool Rootsis oli väga hea koht, seal oli juba enne mind trummar Tanel Ruben. Ükskord käisin aga Kopenhaagenis, kõndisin sealsetel tänavatel ja vaatasin, et siia ma pean saama. 1998. aastal õppisingi juba Rütmiakadeemias.

Vahepealsesse aega mahtus European Youth Jazz Orchestra, mis oli minu jaoks oma suvise turneega sama tähtis kui Taani kool oma viie aastaga. Mängisin seal 1998. aasta suvel ja osalesin Põhja- ja Ida-Euroopa tuuril. See, et ma sain nii professionaalse kollektiiviga olla pikal turneel, oli minu jaoks hindamatu väärtusega, kuigi mingi selline kogemus oli mul olemas juba ansambli 2 Quick Start suvistest tuuridest.

European Youth Jazz Orchestra Pärnu kontserdilt on pärit meelde jääv seik. Kuidagi oli kontserdile sattunud ka punt teismeeas tüdrukuid. Publik võttis orkestri väga hästi vastu ja pärast ütles üks tüdrukutest, et ta poleks mingi hinna eest jazzikontserdile tulnud. Keegi oli ta poolvägisi kaasa vedanud, aga tema sai ootamatult nii suure elamuse, et hakkabki nüüd jazzi kuulama! Inimesele jõudis järsku ko-

hale arusaamine sellest, mida kujutab endast loominguline ja töötruu musitseerimine. Tehniline oskus on ju väga tähtis, kuid tänapäeval on kogu maailm täis professionaalseid muusikuid, palgasõdureid, kes vorbivad muusikat ja kannavad selle ette. Kui muusikast otsida midagi, mis sind liigutab, jääb sellest käsitööoskusest väheks.

Taanis veedetud aja jooksul tundsin ehk kõige rohkem puudust hingesugulastest – inimestest, kellega koos harjutada, katsetada erinevaid süsteeme, panna üksteist proovile, olla positiivses ja vastastikku arendavas konkurents. Alguses, kui ilmselt püüdsin ka koolis rohkem teha ja oma oskustega silma paista, sain tunda suhtumist: "ära sügele, me oleme siin kõik võrdsed, massist väljaulatuv pea raiutakse maha". Mitte et keegi oleks otseselt nii öelnud, aga suhtumine oli selgelt tajutav. Täielik sotsialism!

Taani süsteemi vabameelsust peegeldab minu meelest hästi see, et kui sa lähed Rütmiakadeemiasse, istub fuajees hulk tegelasi, jalad laua peal, ja nurga taga on olleautomaat. See ei tähenda, et seal õpivad täielikud loodrid, kuid üldine suhtumine on liiga lõtv. See lõtvus paistab Taanis igas valdkonnas silma ja see hoiak kajastub ka muusikas. Taanis on muidugi palju häid muusikuid, kuid siiski on mingi pingepuudu. Inimestel on justkui kõik võimalused eneseväljenduseks, aga pole mida väljendada. Samuti on sealne ringkond väga

Sööt muusaga

Tõnu Kõrvits:

"Raul Sööt on välismaal õppinud muusikuna eesti jazzit toonud mitmeid uusi tuuli. Mulle tundub, et ta kuulub "avali südamega" muusikute hulka, kes innustub ja süttib ideedest ja kelle paljudest headest omadustest on üks tähtsamaid olla uudishimulik. Nagu jõgi – mitte peatuda, olla alati kusagi le teel."

self-protective. Võõramaalast ei lasta naljalt meepoti ligi, kui ta ei ole just New Yorgist. Aga selles ei saa ka neid süüdistada – eks meie pisike konnatiik siin ole ju samasuguses kaitsepositsioonis. Vahest ehk Ameerika muusikud on selles osas kõige avatumad. Koosneb ju sealne elanikkond peaaegu eranditult immigrantidest.

Rootsi muusikud on minu arvates tõsisemad, ka Kopenhaagenis õppivad rootslased olid teisest puust. Kui vaadata, kes Rütmikonservatooriumis minu ajal harjutasid, siis olid need rootslased, soomlased, meie Jaak Sooäärega, itaallased, sakslased ja vaid harva mõni taanlane. Rootsi süsteem tähtsustab rohkem *bebop*'i traditsiooni ja on üldiselt õpilaste suhtes nõudlikum.

Minu jaoks on tegelikult alati primaarne olnud iseõppimine, isegi ajal, mil ma olen olnud mingi süsteemi osa. Seetõttu on mul õnnestunud alati seista mingil määral väljaspool süsteemi. Praegugi, kui näen kedagi omaette tegutsemas, ei takista ma teda. Kui ta on valel teel, jookseb ta varem või hiljem vastu seinale ja saab ise oma eksimusest aru.

Sööt õpilastega

Tõnu Laikre (klaver):

“Raul võtab õpetamise tööd tõsiselt, jättes samas tudengile piisavalt valikuvabadust. Ta ei rõhuta pidevalt, et peaksin rohkem tööd tegema – Rauli meetodis on midagi sellist, mis tekitab minus tugeva soovi antud muusikas sügavamalt “kaevata”, otsida, mõelda, harjutada ja kõike väärtuslikku kinnistada.”

Ma isegi ütleksin, et minu peamine püüd õpetajana on suunata inimene ise avastama saladusi, mitte kühveldada kõike labidaga ette. Siingi kehtib minu arust vanasõna: “Annad näljasele kala, toidad teda ühe päeva, õpetad aga näljase ise kala püüdma, toidad teda terve elu.” Võiks ju lugeda lõigu raamatust, anda sealt samast kodutöö, nii semestri lõpuni välja. Diplom käes – riputa seinale. Mis edasi? Ei tea, võib-olla tänavale jäätist müüma. Jazzmuusika tähendab loomingulisust, võimet hetkes läbi mõelda mitu stsenaariumi, seejärel valida nendest üks ja see ellu viia.

Seda ei saagi õpetada. Saab vaid õppida ning välja arendada. Muidugi on olemas traditsioon, omad reeglid, just nagu malemänguski. Aga miks siis kõik, kellel on olemas male käsiraamatud, pole meistrid?

Ameerikas oli Baltimore'i Peabody Conservatory kool, kus 2001. aastal alustati esmakordselt kraadiõpet jazzmuusika alal. Ameerika haridussüsteem on võrreldes Skandinaaviaga konservatiivsem ja seal on alati neid, kes tõmbavad piiri “tõsise” ning “kerge” muusika vahele. Kogeda, kui võrd vähe akadeemilise koolkonna esindajad teavad jazzist maal, kus jazz on sündinud, oli lihtsalt jahmatamapanev. Ma pole kusagil Euroopas tunnetanud sellist vastuseisu jazzile, nagu ma tundsin Ameerika “issandkui-toreda” valge keskklassi esindajate seas. Seal on õige ja vale okstraadiga eraldatud, kuid ilmselt just sellise konflikti pinnalt tekivadki uued värvid, kõlad ja mõtteviisid.

Baltimore'is õppisin ma Gary Thomase juures ja see oli nagu riik riigis. Mul oli privileeg puutuda kokku selliste meistritega nagu Thomas, Greg Osby, Ingrid Jensen, Paul Bollenbeck, Michael Formanek ja Howard Curtis. See on USA koolides väga haruldane, et sellised muusikud saavad omavahel kokku ja mängivad koos. Neid nähes hakkasin ma aru saama, et nad kõik on samasugusest materjalist ja samasuguse stardipositsiooniga nagu minagi ja et lisaks iseseisvale tööle määrab just keskkond selle, kuidas sa mängid, mõtled, töötad, suhtud teistesse.

Baltimore'is olin bändis Unit One Jazz Group, mis mängis klubides ja restoranides, kus maksti vähe ja kus polnud korralikke esinemistingimusi, kuid siiski oli palju mängida soovijaid. Mina sain nimetamisväärselt suure osa oma haridusest just sellise praktika käigus. Samuti oli mul Baltimore'is mitu hingesugulast, kellega koos harjutada, kes suhtusid sama tõsiselt oma helikeele kujundamisse kui mina. Tihti kohtusin nende inimestega, et kuulata muusikat, koos harjutada, vahetada kogemusi, tähelepanekuid.

Eestis õpetajana töötades pole mul õnneks suuri gruppe ja ma katsun igale inimesele läheneda individuaalselt. Minu jaoks on grupis õppimine alati olnud problemaatiline. Kui õpetaja ei näe õpilaste erinevusi, on ta kõvasti puusse pannud. Mõni inimene ei peaks üldse sellel alal õppima ja see on õpetaja karm ülesanne inimene ümber pöörata ja talle muid valikuid soovitada. Eks me katsume nii Muusikaakadeemias kui Viljandis mingit süsteemi kujundada, kuid minu isiklik reegel on vältida reeglit ja iga inimest eraldi vaadelda. Lõpuks ei tee inimest targaks see, et ta on mitmed koolid läbi käinud või kohustusliku kirjanduse läbi lugenud. Peamine on ikka oma sisemine arusaamine elust ja oma mõtete ning sõnade järgi käimine, mida võib teha ka viie-

Hinkuse koosseisus Jazzkaarel.

FOTO KAUPO KIKKAS

Üks jääv hetk: Estonian Dream Big Band, Riho Sibul ja Raul Sõot Estonia kontserdisaali laval.

FOTO HARRI ROSPU

aastane laps.

Tõtt-õelda, viieaastane laps ongi tavaliselt vahetu, siiras ja otsekohene. Täiskasvanuks saades ja ühiskonda sulandudes kaovad need tunnused millegipärast kuhugi ära. Mulle meeldib end tegelikult tunda pigem treenerina. Mina ei õpeta midagi. Ma näitan vaid inimestele ust, millest nad ise peavad sisse astuma.

Muusika tegemisest

Kuidagi on nii läinud, et mind pole saksimängijana enam palju kuulda olnud. Mul on väga hea meel, et ma olen viimasel ajal saanud palju arranžeringuid teha – ju need lähevad siis kellelegi korda. Järjest rohkem meeldib mulle siiski ka pilli mängida. Võib-olla on veidi ebaõiglaselt öeldud, aga minu ümber pole olnud neid inimesi, kellega ma tahaksin muusikat teha. Minu muusika on minu jaoks kallis ja lähedane, ma ei tee seda äri pärast ega mingite võistluste tarvis. Muusika on isiklik ja sisemine asi ning on väga oluline, et inimesed, kes seda minuga koos teevad, sellega ka sobivad. Ansambelis ei tohi olla vastuolusid, ükskõik kas puhtprofessionaalseid või isiklikke. Kui olen mingi ansambli osa, ei tohi ma sellele vastu töötada, pean endale aru andma, et mul on siin masinavärgis oma roll. Kui ma kogun enda ümber grupi inimesi, loon ma ka omad reeglid, millele tuleb alluda. Küllap on mul suured nõudmised ja seetõttu on ka vähe võimalusi. Muusikud on ju kõik suured väljendajad ja keegi ei kannata, kui talle midagi öeldakse. See paistab eriti silma just meil – mida väiksemad on oskused ja mida piiratum on mõttemaailm, seda kõrgem on enesehinnang. Kõik on niivõrd haavatavad ja õrnakesed, et toimivat üksust on raske kokku

panna. Sõot Groupi praegune rahvusvaheline koosseis on minu jaoks tõeline *dream band*.

Minu viimase aja suurim eeskuju pole mitte mõni jazzmuusik, vaid hoopis dalai-laama. Minu jaoks saab aina olulisemaks see, kuidas ma elan, kuidas maailma asjadele vaatan. Asjad, mida ma räägin või teen, on juba materialiseerunud, kuid enne neid tuleb see, mida sa oma peast ja südamest läbi lased. See on mulle järjest tähtsam ja paistab, et kogu maailm liigub selle poole, et oma südame häält kuulata ja nii oma mõtteid ja tegusid korraldada.

Viimasel ajal olen ma vähe muusikat kuulanud. Ma võin mõne ammu tuttava asja juurde tagasi tulla ja seda süvitsi kuulata, kas või kuu aega järjest. Vahel teen mõnest soolost transkriptsiooni ja tunnen selle üksikutest nootidest suurt rõõmu. Hetkel on minu jaoks selline kuulamine kõige olulisem. Vahel nõiub mind ära mõne filmi *soundtrack*, vahel kuulen midagi huvitavat raadiost, kuigi meil kuuleb raadiost harva midagi mõistlikku. Veel suurem luksus on minu jaoks kuulata maailma häält, kas või pargis või tänaval jalutades.

Mul on muusikalise prostitutsiooni vastu räige tõrge. Alati on olemas võimalus valida ja minu jaoks läheb piir väga kindlast kohast. Samas pole mul põhjust ega õigust teiste üle kohut mõista, sest igal inimesel on oma tee. Tänapäeval räägitakse palju prostitutsioonist ja nüpeldatakse üht kindlat ühiskonnagrappi. See ongi seesama, mida ma ennist rääkisin: ühed on “issand-kui-toredad” ja teised “issand-kui-pahad”. Oma keha müümine on väga väike asi selle kõrval, kui inimesed müüvad oma hinge. Siin on tagasiteed hoopis raske leida, kuid hingemüügi turg haarab suure osa meie ühiskonnast.

Mul on olnud viimasel ajal õnn teha asju, mis mulle meeldivad, ja saada selle eest tasu. See on suur privileeg, mida pole antud paljudele. Igatüks peab endalt küsima, kuidas jõuda selleni, et tegutseda oma südame järgi ja mitte teha seda, mis ei tundu õige. Vahel võib ka õigel teel kohata ebameeldivusi.

Minu meelest on inimesel alati vabadus oma teed valida selle järgi, mida ta enda sees tunneb. Me oleme kogu aeg valikute ees ja neil, kes teevad valiku oma südame järgi, hakkavad asjad kohe paremuse poole muutuma. Mõnikord tulevad lahendused just alles siis, kui sa võtad mingi riski. Kui ma aga hakkaksin mitmesuguste haldura-dega oma energiat killustama, ei saakski ma lõpuks oma tõelist mina näidata.

Kui teha midagi veendunult, jõuab see ka kuulajani. Viimasel ajal usun ma aina rohkem, et publikut ei tohi alahinnata. Inimesed ei ole lollid. Kuulaja võib olla muusikaliselt harimata – siis ei oska ta jälgida muusikalist vormi. Kuid sellest, kas lavalt tuleb siiras sõnum, saab aru iga laps

Sõot saksofoniga

Raivo Tafenau:

“Raul on muusik, kes suutis üllatada juba kümme aastat tagasi, ammu enne seda, kui ta välismaale õppima asus. Olen imetlenud tema fraasitunnetust, jazzi jaoks üliolulist *time*’ingut ja harmooniataju.

Saksofonistina on Raul positiivses mõttes mõistatus, mida olen alati tahtnud lahendada, minnes tema kontsertidele. Tean ning tunnen tema põhjalikkust – halba kontserti ei suuda Raul ealeski teha. Rauli puhul tahaksin küll hüüda: elagu jazz ja elagu fanatism!”

ja just nimelt ka võhik. Seetõttu on minu jaoks suurim kompliment see, kui tuleb muusikaväline inimene ja on kontserdist liigutatud.

Tänasest ja homsest

Muusika kirjutamine on võtnud suurema osa mu Eestis veedetud pooleteisest aastast – 2004. aasta sügisest kuni aastavahetuse ni sisustasid mu päevi ja öid tellimustööd Estonian Dream Big Bandile. Kaks erinevat kava, üks Hendrik Sal-Salleri ja teine Hedvig Hansoniga, valmisid teineteise kannul. Pinge oli väga suur, töö ise küllaltki mahukas. Mõlemale vokaalsolistile kirjutasin ma seitse bigbändiseadet ja kui kava valmis, selgus, et mul tuleb nende asjadena ka orkestri ette astuda ja ise juhatada. Dirigendiks hakata polnud mul küll kunagi plaanis.

Esimesel kontserdil oli mul alguses ikka päris kõrge tunne, aga iga järgnev koostöö on toonud EDBB muusikuid ja mind teineteisele lähemale. Nüansid hakkavad toimima ja see on hea tunne. Pean end väga privilegeeritud inimeseks, sest EDBB on suurepärase muusikute kooslus. Juba ette kantud Hendriku ja Hedvigi kavade tuleb tõenäoliselt veel kontserte, samuti on plaanis mõlemad kavad plaadistada. Lisaks sellele olemas EDBB juhtkonnaga ka põhimõtteliselt jõudnud kokkuleppele minu autorikava asjus. Loodetavasti saame projekti teoks teha juba selle aasta lõpul. Tahaksin kutsuda ka külalissolisti, kuid kõigepealt tuleb kalendrid võrrelda ja rääkida kõigest muust olulisest, mis ikka selliste rahvusvaheliste projektide puhul on vaja lahendada.

Kõige värskem projekt on ehk Ain Agana sooloalbumi tarvis kirjutatud arranžeringud Tallinna Kammerorkestrile. See kava ongi praegu stuudios, kõik orkestripartiid on nüüdseks juba salvestatud, vaja on veel peale mängida mõned teemad ja soolod. Koostöö kammerorkestri ja dirigent Toomas Vaviloviga on olnud minu jaoks vist üks kõige hinnalisemaid kogemusi üldse. Keelpillirühma *sound* on mulle nagu narkootikum. Kui saad korra tunda, kuidas selline suurepärasest professionaalidest koosnev orkester mängib sinu kirjutatud muusikat, siis tahad seda kogeda veel ja veel. Paistab, et ka siin oli keemia õige, sest niipea, kui asi sai “purki”, tegi Toomas Vavilov mulle ettepaneku kirjutada ERSO-le. Niisiis on nüüd mu tööalal ka ERSO visandid, millest peaks valmima teos käesoleva aasta septembriks-oktoobriks. See on vägev väljakutse.

Veebruaris tuli Tallinnas kokku mu oma koosseis Sõot Group. Andsime siin vaid ühe kontserdi, seejärel kaks Riias. Nüüd mõlgub mul mõttes võtta ette midagi suu-

Raul Sõot usub, et inimesel alati vabadus oma teed valida selle järgi, mida ta enda sees tunneb.

FOTO ERAKOGUST

remat, pikem turnee ja albumi salvestus. Rahvusvahelise koosseisu kokkukutsumine on kulukas ettevõtmine, aga ma ei taha oma muusika mängimisel ka latti alla lasta. Viimane kogemus näitas, et minu muusikale on ka Eestis publik täiesti olemas, ja et ma tahan väga Eestis rohkem mängida, olen nüüd oma südameasjaks võtnud tuua Sõot Group taas siia, et siis juba rohkem kontserte anda. Hetkel mängin ma ka ansambli Hinkus koos-

seisus. See on minu praktikas harva esinev juhtum – olla *sideman*, kes lihtsalt ilmub oma pilliga kohale, mängib, tunneb muusikast rõõmu ja läheb seejärel koju.

Ka õpetamine on minu jaoks tähtis. Mul on väga hea meel näha noorema põlvkonna seas huvi improvisatsioonilise muusika vastu. Noored, tugevad ja tõsised muusikud sunnivad loodetavasti ka vanu loorberitele kopitama jäänud eesti pillimehi oma tagumikke tugitoolist lahti ajama ja tööd tegema. Kord ütles mulle üks Eestis tuntud muusik, et õpetamine on selle oksa saagimine, millel ise istud. Ma ei nõustunud temaga siis ja ei nõustu ka täna. Teistele andes saame nii palju ka ise. Tõttõelda ma usun, et vist õpingi oma õpilastelt ise rohkem kui nemad minult.

Kui nüüd küsid, mis on mu prioriteet, kas õpetamine, mängimine või kirjutamine, bigbänd või sümfooniline koosseis, siis ütlen, et ma tahan kõike seda teha. Ja ma jõuan ka.

Sõot partituuriga

Mirjam Tally:

“Neist Raul Sõõdi projektidest, mida olen juhtunud kuulama, on paar minu jaoks meelde jäävat elamust seotud Estonian Dream Big Bandiga. Eelmise aasta jõulu paiku sattusin Hedvig Hansoni, Rauli ja EDBB kontserdile, kus mind võlusid Rauli arranžeringud eesti lauluklassikast – ei üleliigset moosisust, nostalgitsemist ega ülepaitsutatud romantikapuhanguid. Bigbänd tõi mõneleki algselt ballaadilikele loole Rauli seades hoopis “moeka biidi” juurde, toimusid põnevad karakterimuundumised, armastatud klassika mõjus seega üpris värselt. Ja loomulikult võib mind ka EDBB ning Riho Sibula plaat (kus osa lugude arranžeringud on samuti Raulilt), muidugi juba koosseisu idee tõttu, aga tundub ka, et Raul oskab arranžeerimisel vägagi täpselt arvestada sellisesse koosseisu n-ö olemuslikult sisse kodeeritud vastuoluga laulja ja massiivse bigbändi vahel.”

Ooperikalad ja ooperihalad

JAAN J. LEPPIK

Kui ma nüüd üldistan – ja seda ma tegema pean –, on eestlane üks paras halaja. Vintske, vastupidav ja nutikas halaja. Laulusõnad ütlevad otsekoheselt: “eesti mees ja tema sugu – neist ei peeta kuskil lugu”. Mulle tundakse, et selline lähenemisviis rahvuslikule uhkusele on tashilju omane nii poliitikutele, kes püüavad pükstest välja hüpata tõestamaks ilmale vastupidist, kui ka loovintelligentsile. Paradoksaalselt on kunagi mitte millegagi rahul olemine suurepärase tööriist, et ergutada meeli, näha uusi võimalusi, leida vahvaid seoseid, ühesõnaga, mitte jääda ulpima väiksesse mudasesse konnatiiki.

Konnatiigis ei saa suured kalad elada. Öhku napib. Üksikud kogred lobistavad mudas, aga see on ka kõik. Suur kala vajab suuremat vett ja rohkem hapnikku. Eesti ooper. Ooperikalad ja ooperihalad. Minooris.

Eesti ooperi seisund (= nähtavus + kuuldavus ühiskonnas) on minu meelest aasta-aastalt muutunud nõrgemaks. Ei aita siin ka suurte projektide ettevõtmine, mis “Aida” puhul oli siiski väga tervitatav, kenasti välja peetud ning organiseeritud. Aga mõne “sutsakaga” kogutud publikunumbrid ei kõnele ooperi jätkuvast headusest või siis lihtsalt keskmisest stabiilsusest. Kui saalis ei ole just “Traviata”, siis on pilt hambutu. “Hambakas” oleks see ehk siis, kui saal on õnnestunud soome rahvale välja müüa. Muidugi saab siinkohal kohe urahtada, et ooper on oma iseloomult kosmopoliitne kunst, aga minu arust rahvusoper peaks eelkõige töötama oma publikuga.

Ooper võiks ju olla suur, võiks olla võimas nagu eesti mees. Ei, mitte esmalt majalt (mille taha palju argumente asetatakse), aga säääl tegutsejate töö tulemit. Riia ooperis käies kuulsin kord väga täpselt ja tabavat kokkuvõtvat kommentaari eesti ooperi kohta – see on “tikutoosiooper”. Ja mõeldud ei olnud ainult ooperimaja, “tikutoosiooper” tähendab ooperi vähesust ka loomingulises mõttes. Selle taustaks on virelev ja ebastabiilne laulukool, solistide ja krooniline lauluõpetajate puudus ja seetõttu hääle ning potentsiaalsete solistide samm Läände. Kas ütlesin midagi viltu? Ausalt? Kui leidub noori kena häälematerjaliga lootustandvaid soliste, siis tihtilugu neist ei hoolita ja pakutakse ahvatluseks rolle, mida nad veel ei tohiks laulda. Kus on siin suure ooperihinge ja pragmaatilise ärakasutamise vaheline piir? Kui plaadistatakse Eino Tambergi “Cyrano de Bergeraci”, eesti oma ooperit, tuuakse solistid mujalt, sest siinsed, küll õhtuti laval, ei ole tihti suutelised materjali salvestama. No heldeke, võtnuks rohkem aega ja teinuks rohkem tööd mõne noorega? Ja nii ma kuulan

gi ning soovitan ka teistele kuulata nõukaaegset Kaalu Krummi-Maistega varianti.

Rahvusoperi repertuaaripoliitika on ka üsna sahmiv. Ju on tegu mitme paratamatusega, aga vaataja seda ei küsi. Selle asemel et mitte järele anda mõne markantsel tegelase survele ja mitte raisata raha “Barbara von Tisenhuseni” lavaletoomisele, mis on minu arvates maailma ooperikultuuri kontekstis nišiooper. Selle ooperi libreto on materjal, mis ei evi maailmakultuuri üldmõistetavas kontekstis tähelepanu, vaid on kild Eesti ajaloost, sel puudub materjali mõttes kosmopoliitne haare. Seega “Barbara...” asemel oleks küll võinud selle raha suunata hoopis ooperi tutvustamisele koolides. Arvestades ooperi kui nähtuse asendit ja tuntuust (pigem tundmatust) noorte seas, oleks see olnud igati loogiline ja mõistlik. Tubin ei ole argument, ütlen ma teile. Mu arvamus on, et Tubina nimi iseenesest ei tähenda laiale ooperipublikule maailmas eriti midagi ja sestap jääb see ooper nišiooperiks nii või teisiti. Ooper ei ole prevaleerivalt muusika, vaid muusika ja stoori tasakaalustet koostöö.

Tunnustan igati ooperiteatri huvi hoolitseda innustunud järelkasvu eest, võttes kavas “Väikse korstnapühkija” (mille eelmise lavastusega algas 1980ndate keskel minu ooperimaailm) ja Tõnis Kaumanni leidliku ning maitseka ooperi “Mina – Napoleon!”, lavastus on iseasi. Pean kindlasti “Barbara von Tisenhuseni” lavaletoomist raharaiskuse kogu ooperi kontekstis. Tsunftisisesed arutlusi ma ei tea, aga arvan, et need võisid mitme inimese hinge jätta küsitavusi.

Kuhu on ooperil minna? Tiigist välja. Esmalt. Öhku, öhk ei maksa midagi. Päälegi on selge, et positiivse muusika ja hästi dramaatilise süžeeega ooperil on tulevikus palju enam põhjust olla Euroopas tähele pandud.

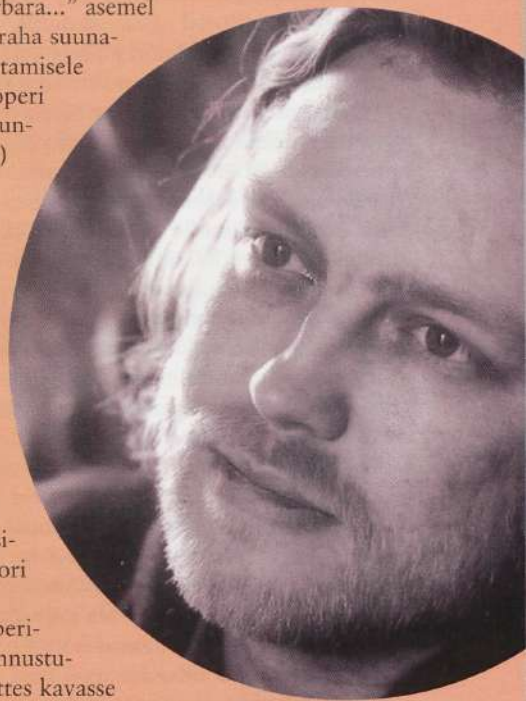

FOTO
INGMAR
MUSIKUS

* Charles Gounod' ooperist "Faust" tehti tänapäevane *heavy-metal* versioon * Kanadasse Ontariosse rajatav aju- ja muusikainstituut hakkab uurima muusika mõju inimajule

• Valge Maja uus Tuvi Condoleezza Rice, kes lendab mööda ilma, rahusõnumid ja sõbratervitused nokas, ei piirdu kaugeltki vaid riigisekretäri kompetentsi kuuluvaga. Veebruarikuise Euroopa visiidi aegu mahtus Condoleezza Rice'i ajakavva ka Hector Berlioz'i nimelise Konservatooriumi külustus Pariisis. Meeleolukale õpilaskontserdile (millegipärast meenuvad mulle kunagised kontserdid kosmonaut Valentina Tereškova auks) järgnes Pariisi linnapea Bertrand Delanoë avaldus, et järgmine kord Euroopasse tulles võiks Condoleezza Rice rõõmustada vana maailma südant ka oma pianistlike võimetega, ja Pariisi linnapea annaks seks puhuks ta käsutusse Pariisi Orkestri ja veel selle ja teise nimeka kollektiivi. Tegelikult pidanuks Condoleezza Rice'ist (s 1954 Birmingham, Alabama) sirguma pianist, rivaal kõigile. Ka tema eesnimi, mille väljamõtlejaks pianistist ema, ei tähenda muud kui hella muusikatermini *con dolcezza* fantaasiarikast mugandust. Ent kui Condoleezza oli teismeliseiga seljataga, avastas ta, et kirk võimumehhanismide ja välissuhete vastu ületab kõik muud huvid, palava vene muusika armastuse samuti. Ülikooli päevil sõbrunes ta oma armastatud õpetaja, esmalt Kolmanda Reichi, hiljem kommunistide eest Tšehhoslovakkias emigreerunud Josef Korbeli tütre Madeleine'iga (keda maailm tunneb Madeleine Albrigh-tina), ning lõpuks ei rikastunud maailm Balakirevi ja Rahmaninovi tõlgendaja, vaid hoopis Nõukogude Liidu ja Ida-Euroopa küsimuste eksperdi ja viimase ajal tundub, et lausa planetaarse haardega geopoliitiliste probleemide asjatundja võrra. Ent *nomen est omen*. Ja Condoleezza Rice, kes on jaganud lava-

rõõmu ka tšellist Yo Yo Muga, pole Pariisi linnapea ettepanekut küll vastu võtnud, aga ka mitte tagasi lükanud. Elame, näeme! Ehkki, mis puutub *nomen*'isse ja *omen*'isse või nime endelisusesse, siis pole Condoleezza üksnes *con dolcezza*, vaid uusima Itaalias populaarsust võitva rahvaetümoloogia põhjal ka *condoglianza* ehk "kaastundeavaldis", ja nimelt nende kõikse kurvemate sündmuste puhul.

• Näib, et Claudio Abbado moodustab uusi noorteorkestreid mitte üksnes igal aastal, vaid igal aastaajal. Läänud aasta sügisel debüteeris Bolognas Mozarti-orkester, mille kõrgvorm kavatsetakse ajastada Mozarti 250. sünniaastapäeva pidustusteks. Nüüd, mil talv taandumas, on platsis järjekordne Abbado käe all muusitseeriv koosulus: *Orchestra de Jovenes Latinoamericanos*. Paljurahvuseline megakollektiiv koondab 285 noort vanuses 15–24 eluaastat. Mis puutub Abbado Euroopa-tegemistesse, siis 2010. aastani jätkab ta Luzerni festivaliorkestri kunstilise juhina.

• Itaalia musttuhande kiriku hulgas tundub üks olevat eriti tähendusrikas: Santa Croce kirik Firenzes. Ja mitte ainuüksi kuhjunud kauniduse poolest, mida kataloogid ei jõua ära loendada, vaid mälestuste talletamise tõttu. Kas monumendi või mälestustahvli, retoorilise pöördumise või oraakelliku tähendusega meenutatakse Santa Croce löövides kunstnike, teadlasi, luuletajaid, muusikuid, poliitikuid, humaniste. Sümbolsest on Santa Croce võlvide alla koondatud suur hulk Itaalia kuulsaid poegi, lisaks need, kes seal viimse puhkepaiga leidnud. Kui nimetada vaid mõnd, siis: Michelangelo,

Galileo Galilei, Ugo Foscolo, Gioacchino Rossini... Hiljaaegu teadvustas La Scala peadirigent Riccardo Muti avalikkusele, et aeg on vääriliselt austada Luigi Cherubini mälestust ja tuua Pariisi, Pèrelachaise'i kalmistule sängitatud põrm Itaalia parimate poegade hulka.

• Seoses La Scala ajaloolise hoone taasavamise ja Antonio Salieri ooperi "Europa riconosciuta" uuslavastusega on päevakorra kerkinud ka Salieri haua teema. Habsburgide õukonnas kapellmeistri ametisse pühitsetud Salieri jäi elutöö lõppedes Viini puhkama. Ainult et Salieri hauaga on kehvad lood. Oma peaga ja lugemisoskusele lootes huviline seda üles ei leia: kalm on haletsusväärse seisus, kuld kirja peal tuhmunud, kiri pooleldi kustunud, ümbrus räämas. Salieri hauda peab otsima giidist surnuaiavahi seltsis. Aga kes peaks üldse hooldama Salieri hauda, milline riik, mis linna valitsus, milline instants? Nüüdseks on asi nii kaugel, et Viini linnavalitsus lubab Salieri monumendile anda uue kuue Mozarti 250. sünniaastapäeva pidustuste ajaks. Seega siis on tänu Mozartile ka Salieril lootust. Mozartil endal on sünniaastapäeva kingiks lootust saada uus, kuuekorru-seline majamuuseum, mis avatakse Viini kesklinnas, hoones, kus helilooja elas aastail 1784–1787 ja kirjutas muu hulgas "Figaro pulma".

• Pjotr Tšaikovski lõpetamata sümfoonia "Elu", millest olemas esimene osa ja eskiiside näol ka teine ja kolmas, peaks mitmete muusikateadlaste abiga saama lähitulevikus vormistatud kuju. "Elu" esietekanne toimub praeguste andmete kohaselt tuleval sügisel jaapanlase Tomoni

Nishimoto taktikepi all Tšaikovski majamuuseumis Klinis.

Vahetult pärast tänavust hooaega (mis on üldarvult 229.) sulgeb Moskva Suur Teater 2. juulil oma ukсед. Ehitus-eksperide sõnul on teatrihoone kriitilises seisus. Praeguste andmete kohaselt vältavad remondi- ja moderniseerimistööd kolmkümmend kuud. Etendused jätkuvad Suure Teatri filiaalis Dimitrovka uulitsal, eriti pompöössete lavastuste korral kolitakse aga Kremli Kongresside Paleesse, paika, mis tormilisteks kestvateks kiidudavaldusteks ju suisa loodud.

• 11. märtsil etendati Norras Kristiansundis François Charles Gounod' ooperi "Faust" uusversiooni "Faust-Metal Opera". Kohalik viieteistkümmeliikmeline sümfoniettorkester (kes lavastuse aegu kõõlus tellinguil) ja *heavy-metal* bänd Pica Fierce töid Gounod' muusika ja Goethe tegelaskujud välja läbi aegade kõige mustemas variandis, pikant-ses prostituutide, narkomaanide jt *ad libitum* soustis. Puristide hinnangul olevat nii pillimehed kui ka lauljad oma hinge juba prooviperioodil saatana-le mähunud, lihtnimene aga arvab, et pärast nii mõjuvat teatritülkki võiks isegi päris ooperit kaema minna. Seega võib üks "metallooper" kokku võttes teenida sama eesmärgi, mida kultuurilis-kasvatu-slike kampaaniate aegu taotletakse kuulsate kollektiivide kaasabil (nt "Carnegie educational", kus Berliini Filharmoonikud ja Simon Rattle lähevad esinema New Yorgi degradeerunud kvartalitesse, kus kohalikud noored siis Stravinski taktis kepsutavad; või Milano Verdi-orkestri regulaarsed loengkontserdid San Vittore vanglas): ületada sotsiaalne ja kultuuriline tõrjutus, võõrastus ja umbusk.

Joaquin Achucarro ja George Pehlivanian on ühed neist muusikutest, kes ootavad Sitsiilia Sümfooniaorkestrilt hooaegadel 2002–2004 maksmata jäänud honorari.

USA riigisekretärist Condoleezza Rice'ist oleks võinud saada ka pianist. FOTOD INTERNETIST

• Tehtud töö eest maksmata jäänud raha on teadagi valus teema. Sitsiilia Sümfooniaorkestri olemuspiinadele on lisandunud tigestunud dirigentide ja solistide nõudmised. Selgub, et hooaegadel 2002–2004 on honorarita jäänud järgmised muusikud: Stephen Bishop-Kovacevich (19 000 eurot), Gerhard Oppitz (14 000), Deszö Ranki (18 500), Joaquin Achucarro (14 000), Bruno Canino (11 000), Vardan Mamikokian (12 000), Katia ja Marelle Labéque (32 000), Danilo Rossi (7000), Gabriele Pieranunzi (6500), Rudolf Buchbinder (20 000), György Rath (17 000), George Pehlivanian (17 000), Christopher Franklin (10 000), Damian Iorio (8000). Nimetatud isikute nõudmise tõttu ähvardatakse orkestri varad sekvestri alla pan-na.

• Muusikute ja teadlaste ühiste jõududega on Kanadas Ontarios (Hamilton) rajamisel aju- ja muusikainstituut. Instituudi nimi võib esmapilgul tekitada ekslikke mõtteseoseid. Ehk on tegu järjekordse asutusega, kus tõsi- ja pseudoteadlastest ajustrust genereerib kellegi, antud juhul siis looduslapsest muusiku hüvanguks ideid ja arendab kõikehõlmavaid tulevikunägemusi (üldjuhul pessimistlikke). Ei midagi sellist. University McMastri juurde rajatava instituudi eesmärk on uurida muusika mõju inimajule. Viiesajakohalises laborkontserdisaalis pääseksid teadlased muusikute ajule igal hetkel vabalt ligi, kusjuures hiire rollis oleks kontserdi ajal ka publik (publiku südamerütmid, hingamine, kehatemperatuur, ajutegevus). Instituudi juurde kavatakse asutada ka muusikakool, kus õppurite ajud oleksid oma arenemise või mittearenemisega juba maast madalast teadjameeste pilgu all.

IMPRESSIOONID

Moi – Napoléon!

JAAN-EIK TULVE

Tõnis Kaumanni ooper “Mina – Napoleon!” Rahvusoperis Estonia. Libreto: Villu Kangur; muusikali- ne juht ja dirigent Arvo Volmer; dirigendid: Erki Pehk või Lauri Sirp; lavastaja: Neeme Kuningas; kunst- nik: Hardi Volmer.

“Ooperi hiilgeajad on tagasi!” Sellist hüüdlause kuulsin läbi avatud akende 11. veebruari hilisõhtul mööda Tallinna vanalinna kõndides õige mitmel korral. Teisel pool seinu ikka ja jälle seesama pilt: 19. sajandi alguse stiilis seltskond õnnelikult vahuveini rüüpa- mas ning hetk tagasi Estonia la- valt kuulnud ooperiaariad kil- jumus. Mitmel pool nägin sein- tel ka Giuseppe Verdi ning Tõnis Kaumanni elusuuruses portreesid. Olin lummatud – seesama meie an- sambli Tõnis, kes oma tasase ole- kuga annab silmad ette ka kõige pühemale erakule ning kellelt ta- valiselt lausa kisu sõnu välja, oli üleöö muutunud rahvuskange- laseks. Jaa, mõtlesin ma, nagu ku- nagi Mahatma Gandhi: “Vaata ja imesta!”

Järgmisel hommikul üles är- gates ei osanudki ma päris täpselt enam öelda, oli see kõik toimunud unes või ilmsi. Tõnis Kaumanni ooperi “Mina – Napoleon!” ka- valeht lebas aga diskreetselt laual ning peas kumisesid mitmed eelmi- sel õhtul ooperimajas kõlanud vii- sijupid.

Tegelikult olin ju Tõnise ooperist kuulnud juba aastaid ning veelgi rohkem tema ooperilembusest, mis väljendus kodusel miljöös kuulsate aariate esitamises publiku tungival soovil või ka ilma selleta. Nüüd oli see siis mitte ainult valmis, vaid ka la- vale jõudnud ning tagasihoidlikke eestimaiseid olusid arvesta- des üsna edukalt. Kogu kaardivägi oli uhkelt rivis. Väga süm- paatse mulje jätsid noored lauljad Helen Lokuta, Urmas Põldma ja Aleksandr Mihhailov. Põlisestoonlastest säras täies hiilgu- ses Leonid Savitski. Kõige tublim oli aga Saaremaa poiss Gerrit Siiner (Napoleon), mis lisas kinnitust vanale tõsiasjale, et kuni muusikaakadeemiasse jõudmiseni laulavad kõik lauljad ilusasti.

Tõnis Kaumann oli hakkama saanud erakordselt vaimu- ka ning laheda lavalooja. Muusikalised stiilid vaheldusid põö- rase hooga, vihjeid oli puistatud lausa varrukast. Kord oli te-

Saaremaa poiss Gerrit Siiner näib end Napoleoni rollis hästi tundvat. Pildil koos Väino Puuraga.

FOTO HARRI ROSPU

gu barokkooperiga, kus pilli- mehed otse laval, hetk hiljem võis kuulda juba Verdit jne. Orkestratsioon oli meisterlik ja muusika mõjus väga veen- valt. Minu kui kuulaja tõelist naudingut takistas aga mitme- te lauljate mitte täiel määral omandatud partiid, sest solfed- zo eksamile lähedane situat- sioon laval on kõike muud kui pingevaba ja rõõmsast musit- seerimisest kantud.

Looja kõige olulisemate ot- singute hulka kuulub oma sü- dame hääle leidmine ja selle järgimine. Kui see on olemas ning kuulda, pole publikule rohkem vaja, sest mis saab ol- la veel siiram kui teise inime- se hingepõhja kaemine. Kuna Tõnise hääle on niivõrd mängu- line, oli lausa vaimustav jälgi- da, millist naudingut ta ooperit luues oli tundnud. Muusikale väärilised partnerid olid ka Villu Kanguri vaimukad teks- tid.

Kui jutt jõuab aga lavastu- seni, ei saa kahjuks sellise kii- dulauluga jätkata. Nagu kord juba öeldud, oli materjal äärmis- selt lavaline. Kogu lavastuslik külg jättis selle aga märkamata. Ei jälgegi tõniskaumannlikust või villukangurlikust humo- rist, ikka sama laastuga löö- dud nagu “Don Giovanni” või mitmed teisedki Estonia

surmigavad saba ja sarvedeta lavastused. Kui juba süžee alusta- laks olnud sajandite siia-sinna lendamine jäi lavastuses arusaamatuks, mis siis veel tegelaskujude peenest väljaarendamisest rääkida.

Hiljuti otsisin Tallinna pagariäridest Napoleoni torti. Mida polnud, seda polnud. Müüjate sõnul käib tellimine juba mitu päeva ette ning ainukesed vabad maiused lähevad vaid letialus- te tutvuste kaudu. See paneb arvama, et Tõnis Kaumann oma lauleldusega on inimesed tõesti pööraseks ajanud. Ning ehk on ooperi hiilgeajadki tagasi jõudmas, sest on ju viimastel aasta- tel lavavalgust näinud mitmed tõsised uudisteosed nii ametlikes ooperimajades kui ka mujal. Mida need ajad aga rahvusoope- ri jaoks tähendavad, ei oska horoskoobi abita praegu vist keegi öelda.

Mauricio Kagel – looja nii kõrvale kui silmale

MALLE MALTIS

“Kagel-Abend” 22. jaanuaril Vanalinnastuudios. Esinejad: NYJD Ensemble, dirigent Olari Elts, kaastegev bariton Roland Hermann.

22. jaanuaril leidis Vanalinnastuudios aset “Kagel-Abend” ehk õhtu Mauricio Kageli muusikaga. Mauricio Kagel on looja nii kõrvale kui silmale – ta on kirjutanud kammer- ja orkestrimuusikat, aga peale selle on ta ka kahekümne kolme filmi autor. Tema muusikat kuulates võiks arvata, et see lähtub visuaalsest impulsist, mingitest piltidest. Muusika kohta ei saaks ütelda “jutustav”, kuid ometi see räägib, nagu illustreerides mingit muusikavälisest tegevust või *action*’it. Kageli õhtul Vanalinnastuudios tuli ettekandele kolm teost. Neist esimene, “Doppelsextett” pani juurdlema, kas Kagel pole mitte ka muusikaliselt kosmopoliit – neoklassitsistlikult pinnalt välja kasvanud muusikas “õitsesid” ladina-ameerika intonatsioonid, kogu muusikal oli hoopis teistmoodi karakter, harjumatu temperament. Kui Kageli muusikat võrrelda taimemega, siis oleks see taim kaktus, mitte ainult selle pärast, et kaktused armastavad kasvada Lõuna-Ameerikas, vaid ka seetõttu, et esmamulje teosest oli haraline ja fragmenteeritud helipilt, hüpnotiseerivast kõlaväljast torkasid tihedalt üksteise järel kõrva lühikesed repliigid erinevatelt instrumentidelt, erineva rõhu ja värviga. Üldmuljelt oli muusika siiski kompaktne – nii nagu eemalt vaadates ei näe kaktusest okkaid, vaid ilusat terviklikku kontuuri.

Kontserdi esimese poole lõpetas “Finale”. Kui mitte muusikateatrist rääkida, võiks selle teose liigitada pigem teatri, kui muusika valdkonda. Muusika ise, nagu “teades” oma traagilist kulminatsiooni, tundus kuidagi seosetu, oli tunda tema sihitut liikumist. Teater seisnes ka muusikalise materjali valikus – teatud intonatsioonid, instrumentatsioon või lühikesed tsitaadid tõid kuulajani ebamääraseid pilte muusika ajaloost, tekitades assotsiat-

sioone ja ootusi. Ja kui siis dirigent äkki kokku varises! Seda oli küll ju ette aimata, aga see ehmatas ikkagi. Pealegi, selliste asjade puhul jääb alati alles imeväike kahtlus, et tegemist ei ole näitemänguga. Võib-olla oli Olari Eltsi kukkumine liiga aus ning ehmatav. Ka pilt, kuidas ta põrandale lamama jäi – üks jalg ühes, teine teises ilmakaares, “muserdatud” noodipult üksinda ansambli ees seismas. Ei tea, kuidas muusikud reageerisid, kui dirigent orkestri ees ühel päeval tõesti kokku kukuks. NYJD Ensemble’i mängijad pakkusid mitmeid võimalikke variante: kes muheldes, kes kohmetult neelatades, kes tõeliselt ehmunult ja murelikult kaaslase toetavat pilku otsides, kes kukalt kratsides, kes oma instrumenti uurides... Lõpetanud muusikalise järelehüüu, koheldakse abitu dirigendi “surnukeha”, nagu see ei väärikski pärast surma mingit viisakat kohtlemist – ta tiritakse saalist välja, jalad mööda põrandat järele lohisemas,

Mauricio Kagel vastandub muusika esitamise rituaalidele ja traditsioonidele kohati üsna ekstreemses vormis, näiteks lõpetades teose dirigendi näilise surmaga.

FOTO INTERNETIST

nagu vana katkine asi, mis ka jõhkral kohtlemisel enam rohkem katki minna ei saa. See eriti musta huumoriga teos on vahest Kageli ekstreemseim vastandumine muusika esitamise rituaalidele ja traditsioonidele, mis mõnes mõttes ju ongi muusikateatri idee.

Mauricio Kagel on sündinud Argentinast, tegelikult on ta juudi päritolu ning elanud Saksamaal. Kosmopoliidile kohaselt ei olnud Kagelile tema rahvus nii oluline, kuid talle on olnud südamelähedane see päev, mil ta sündis, sest omaenda sünnidaatumitest lähtuvalt on valminud teos “..., den 24. XII 1931”. Teose tekstid on helilooja välja noppinud samal päeval ilmunud ajalehtedest. Kageli suhtumine tekstidesse on irooniline, need lõpevad üldjuhul poolelt sõnalt, laused jäävad lõpetamata, nende sisu arusaamatuks. Muusika loob tõepoolest pildi tolle ajastu mentaliteedist ja aktuaalsetest probleemidest ning annab tunnistust Kageli eneseotsingust, enese teadvustamisest ajas ja ruumis. Tegelikult võiks sellise teose kirjutada oma elu jooksul iga helilooja, teose rida oleks kindlasti väga värvikas.

“..., den 24. XII 1931” valmimiseks kulus tervelt neli aastat. Teos koosneb seitsmest osast ja sisaldab teavet vangide vastuhaku, jõulude ja emigratsiooni kohta, veel reklaamitakse sigareid ja helistatakse kelli, nii et kuulajatel jäävad sellest kõrvad lukku. Kuna teos on väga ulatuslik, sobib ta ideaalselt kontserti lõpetavaks ettekandeks, sest pärast seda oleks mõnda aega raske veel muusikat kuulata, kuna siia on kaasatud muljet avaldav rida instrumente müra tekitamiseks, alates emailkaussidest ja autopasunatest kuni ümber kukkuvat puuklotsitorni ja tõelise tulevärgini. Koos NYJD Ensemble’iga soleeris bariton Roland Hermann, kes on silma paistnud just Kageli teoste esitustega, tema saksa keel, laulmismaneer ja värvikas isiksus tõid kontserti tükikese võõrast maailmast. Ligi veerandtunnine lõpuapplaus avaldas ehk kiitust suures osas just temale.

Klaveriorkester Tartus

PILLE TANILOO

Klaveriorkester (Nata-Ly Sakkos – Toivo Peäske, Kai Ratassep – Mati Mikalai, Reet Kopvillem-Ruubel – Piret Habak, Piret Väinmaa – Lauri Väinmaa) 22. veebruaril Vanemuise kontserdimajas.

Kavas: Bach, "Itaalia kontsert" Ziloti seades; Sisask, "Universumi hääled"; Rääts, "Muusika kaheksale pianistile neljal klaveril"; Fauré, süit "Dolly" ja Czerny, Kontsert-kvartett.

Klaveriduode buum Eestis pole tänaseks enam teab mis üllatus, pigem fakt. Ka see, et väärt muusikutel napib kontserdivõimalusi. Seega on Klaveriorkestri moodustamine ühelt poolt põnev eksperiment, teisalt aga hea idee nappidest oludest välja tulla. Publik söönud ja duod terved! Suuremate ja väiksemate koosluste varieerimine kontserdikavas pakub põnevaid šansse erinevatele ansamblitele ja parajat vaheldust kuulajatele.

Lauri Väinmaa initsiatiivil asutatud Klaveriorkester tegutseb kolmandat aastat ja näib, et koostöö laabub igati. Eks see üks balansseerimine meelelahutusliku *show* ja sügavama muusika vahel ole, aga vaevalt keegi sellise koosluse puhul just sügavtõsisest elamust otsima lähebki. Rohkem pakub huvi, kuidas kõik koos püsib ja millist kõlaefekti annab.

Selle eest, et Klaveriorkester kui tervik kenasti funktsioneerib ja nii üksmeelse tulemuseni on jõudnud, peab kiitma iga üksiku ansambli tugevust. Mõtlemise kujundlikkus, sõrmelöögi täpsus ja väga hea tehniline valmisolek on omadused, mis eesti duokultuuri on ikka iseloomustanud. Sestap võiks orkestriga liitujaid olla veelgi ja vaevalt, et tulemus sellest oluliselt kannataks. Omad piirid seavad siiski repertuaar ja harjutamisvõimalused.

Esinejate sõnul on kaheksale käele kirjutatud originaalloomingust siiani mängitud vaid kahte teost, Urmas Sisaski "Universumi hääli" ja nüüd Jaan Räätsa uut teost "Muusika kaheksale pianistile neljal klaveril". Neid lugusid sai publik ka Tartu kontserdil kuulda ja ei pidanud peetuma. Mõlemad kõlavad hästi nn täisorkestrile, on muusikaliselt eredad, terviklikud. Üks argist, teine universumi imet lahti seletav.

Klaveriorkester rikastab kontserdielu uudsete kõlavõimalustega.

FOTO EESTI KONTSERDI ARHIIVIST

Carl Czerny muusika just värskete ideede üleüllusega ei hiilga, küll aga pakkus Kontsert-kvartett Kai Ratassepa, Mati Mikalai, Nata-Ly Sakkose ja Toivo Peäske ettekandes uhket tehnilist tulevärki. Nii virtuoosselt üleoleva teostuse puhul võib ilmsiks tulla klaveripedagoogi kõrvale senitundmatu – üllatavalt galantne, naljatlev, kaunite meloodiatega, vaimukate üleminekutega Czerny. Tolleaegsete kergesti äratuntavate popmeloodiate serveerimine ülitehniliste liсандitega võis omal ajal publikus muidugi rohkem äratundmisrõõmu ja elavat kihinat tekitada kui praegu. Igal juhul paneb kulmu kergitama fakt kavalehelt, et teos kuulus aadlidaamide repertuaari – huvitav, kui palju oli neil aega ja võimeid oma sõrmetehnika täiustamisega tegelda? Ja kui paljud daamid (või ehk isegi professionaalsed mängijad) tänapäeval võiksid selliste teoste esitamisega uhkeldada?

Reet Kopvillem-Ruubeli ja Piret Habaku esitatud Fauré süit "Dolly" oli meeldivas kammerlikus võtmes, mängitud nauditava lihtsusega, mida see muu-

sika ka eeldas. Paindlik ja musikaalne ansambel!

Kava avalugu, Bachi Itaalia kontsert A. Ziloti seades, mille esitasid Piret Väinmaa, Lauri Väinmaa ja Toivo Peäske, tekitas kõige rohkem küsimusi. Orkestri ja solistipartii "lahti harutamine" jättis just solisti kuidagi vaeslapse ossa. Ka kontserdiseade ise tänu solisti ja orkestri vastandamisele ei paku nii head ansambli tunnetamise võimalust kui spetsiaalselt kammeransamblile kirjutatud muusika. Siin häiris veidi mingi pingutatuse moment – kord tundus orkester rabe, siis jälle solist kammitsetud. Justkui ei usaldatud üksteist päris lõpuni. Võib-olla oli tegemist liiga värskel ansambli või teosega, arvestades, et kogu järgnev kava liikus otsekui õlitatult.

Klaveriorkester – mis see siis ikkagi on? Ehk kogemused, teadmised, nooruslik sära ja värskel vaim salongimusiitsemise tänapäevasel, võimendatud kujul. Ehk koosmängu piiride kompamine ja nauding sellest. Igal juhul sündmus meie tõsimeelses kontserdipraktikas.

5 + 6 = 1

DIANA KIIVIT

Club Guy & Roni ja NYJD Ensemble'i kontsertetendus "Myrrh and Cinnamon" 22. märtsil Kanuti gildi saalis.

Kontseptsioon ja koreograafia: Guy Weizman ja Roni Haver. Tants: Jens Daele, Roni Haver, Päär Päärenson, Eva Puschendorf, Yvonne Weschke ja Sara Wiktorowicz. Muusika: Märk-Matis Lill, Erkki-Sven Tüür, Lepo Sumera ja Arvo Pärt.

"Myrrh and Cinnamon" on hollandlased määratlenud kui poeetilist tantsuetendust või kontsertetendust, mis räägib nii jumalikust kui maisest armastusest ja tarkusest, inspireerituna Saalomoni ülem-laululust.

Siin kohtusid Hollandi tantsutrupp ning eesti muusika. Esietendusel mullusigisesel Groeningenis toimunud Arvo Pärdi festivalil esitasid nelja eesti helilooja teoseid kohalikud muusikud (Holland Prime Orkestra). Selline kummardus eesti muusikale ja muusikutele on iseene-sest väga südantliigutav. Meie oma Päär Päärenson sulandus Hollandi truppi kuidagi orgaaniliselt ning torkas silma palju enama kui ainult oma unikaalse "hüplev-jäsemelise" kaubamärgiga – teiste sõnade-ga oleks raske tema stiili edasi anda.

Flaiereile oli ekslikult trükitud Tüüri "Draama" (1994, flöödile, viiulile ja kitarrile). Viimane pidi algselt täitma mee-leolu sisse juhatavat funktsiooni, kuid ar-vati hiljem kunstilistel kaalutlustel välja.

Muusikateostest kõlas Eesti esiette-kandena Tüüri "Motus I" (1998), seda tänu spetsiaalse marimbafoni puudu-misele (selle pilli tellis Eesti Muusika-akadeemia käesoleva aasta algul).

Kuna etendus sisaldas võrdvärselt nii kõrgetasemelist muusikat kui tantsu, tu-li publikut kahe sihtgrupi jagu ning vä-hemalt Tallinna Kanuti gildi saali ei mah-tunud kõik tahtjad ära – nii Tallinnas kui ka Tartus oli vaid kaks etendust.

Tantsuetenduses oli tunda head mees-konnatööd, seosed lavakujunduse, kos-tüümide, muusika ning koreograafia va-hel toimusid: tantsijad oleksid tantsinud nagu maa ja taeva vahel. Laes pöörlesid pilvelühtrid, tantsupõrand oli valkjas ja kargelt sädelev. Tekkis kujutluspilt, nagu

oleksid tantsijad oma maiselt pruunise-guste seelikute ning pilvesarnaste kohe-vate tüllsatsidega tantsinud taevas, peal-pool kiudpilvi. Siinkohal võiks märkida, et näiteks trupi asutaja ja juhtfiguur Roni Haver oli nii lavastuse koreograaf, tantsi-ja kui ka kostüümikunstnik.

Etenduse arengut ning üldist idees-tikku jälgides torkas silma arvusümboo-rika: 5 + 1 tantsijat liikumas 5-le, algselt 6-le muusikateosele tuginevas komposit-sioonis. Võib-olla ei kipuks arvudele mõt-lema, kui number viis ei sümboliseeriks füüsilist ning kuus universaalset taeva-likku armastust ja harmooniat. Etenduse justkui sümmeetriliseks keskpunktiks oli Sumera "Pala aastast 1981", seatu-na ühele mees- ning kahele naistantsija-le. Kolmainuse sümbol või hoopis har-moonia naise füüsilise ning hingelise poole vahel – tõlgendusvabadus ja -vajadus jäeti publiku hooleks. Sellegipoolest oli Sumera teosele komponeeritud tantsusea-de kui harmooniline oas sellele eelne-va armukadedusnoodi (Tüüri "Motus I") ning järgneva emotsionaalse tasakaalu-tuse vahel (kõrtsistseen globokarliku "laua-muusikaga", Tüüri "Symbiosis").

Nii muusikas kui koreograafias tõu-sid hästi esile polaarsed vastandid: elu = armastus *contra* surm = armukadedus. Trupi füüsiline, kiire, täpne ning teat-raalne tantsukeel tuli veenvusele kasuks, väljendades kord vägivaldsust, armuka-dedust ja võimuvõitlust (käesurumise ku-jund, naine mehe kopsude peal), kord kirklikkust (roos hambus, härjavõitlus). Vastukaaluks mõjus hästi meditatsiooni-kujund: kord oli mediteerijaks nais-, kord meesfiguur. Eraldunud ülejäänud viiest, olnuks indiviid justkui ühenduses taeva ja taevase armuga. Meditatsiooni ja füüsilise aktiivsuse vaheldumine ning selle erine-vad faasid moodustanuksid justkui ringlu-se tõdemuses, et füüsiline ning hingeline pool on lahutamatud ja täiendavad tei-neteist tervikus 5 + 6 = 1. Ülesehitusel koondus kontsertetenduse sisuline ning vormiline kesse lavastuse lõppu, mil kõlas Pärdi "Aliinale". *Tintinnabuli* sobis oma olemuselt ja kõlalt faasiga, mil maine ning taevalik armastus leidsid tasakaalu. Ka koreograafias oli tasakaal välja män-

Oma maiselt pruunise-guste seelikute ning pilvesarnaste kohevate tüllsatsidega hõljusid Club Guy & Roni tantsijad justkui taevas, pealpool kiudpilvi.

FOTO AGENTUUR 2. TANTS

gitud: naine taevas, mees tema all, mees taevas, naine tema all. Langevad punased roosilehed olid omamoodi semiootiline märk tasakaalu saavutamise, õnnistusest ning harmooniast. Hetkel, mil roosilehed lakkasid langemast, kõlasid sõnad "I'm filled with love."

Armastus on aegumatu teema, tun-dudes banaalne ehk ainult küünikutele. "Myrrh and Cinnamon" oma headuses seda seisukohta ei toetanud. Sellest koo-runuks välja justkui omamoodi esteeti-ka, mis proovib paralleelse filosoofiana selgitada, et elu elamise pärast ja tants tantu pärast on ka omaette argumentid. Tundub, et selle etenduse kontseptsiooni puhul saamegi vaielda ainult subjektiivse maitse-eelistuse tasandil. Tantsuetenduse kvaliteet on kõrge, lavastus ühtne, läbi-põimunud ja hea, Club Guy & Roni tant-sijad juba tunnustatud oma tugeva isiku-pära ning liikumisvirtuosoosse väljenduse-ga. Viimasel ajal on taandumas tendents stiilisuundumusi sildistada. Mis puutub "Myrrh and Cinnamon", siis see ei tõsta-tanud probleeme ega küsimusi, ei provot-seerinud vaatajat mõtemängudele; selle koreograafia ei sisaldanud ambivalent-seid lahendusi. Siiski kõneles "Myrrh and Cinnamon" publikuga ja pakkus õnnest-unult rõõmu äratundmistest, elust, ilust, naudingust ja rahuldusest – väärtustest, mis oma iseenesestmõistetavuse ja funktsiooni primitiivsuse tõttu on tihti alahin-natud.

Noored talendid – väarikad dirigendid

IA REMMEL

Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri kontsert "Pildid näituselt" 18. veebruaril Estonia kontserdisaalis. Kavas Mussorgski "Pildid näituselt", Prokofjevi Viulikontsert nr 1 ja Stravinski "Kevadpühitus". Solist Helen Normet, dirigent Nikolai Aleksejev.

"Noor talent" 26. veebruaril Estonia kontserdisaalis. Kavas Rahmaninovi Klaverikontsert nr 2 ja Richard Straussi "Alpisümfoonia". Solist Jaan Kapp, dirigent Eri Klas.

Kontsertide "Pildid näituselt" ja "Noor talent" teoste ja esitajate osas tegid korraldajad ilmselt väga hea valiku. Soleerisid noored talendid, juhatasid väarikad dirigendid, kõlasid tuntud teosed. Tulemuseks oli suur publikumenu. Tuntud teoste esituses polnud "äraleierdamise" - ohtu ning kontserdid ei mõjunud kergetaluliste ega liialt "rahvalikena". Orkester oli erk ja huvitatud, andis endast parima. Dirigendid tulid välja kindla nägemusega, mida nad orkestrilt ka maksimaalselt taotlesid.

ERSO mängis seekord n-ö segakoosseisus Muusikaakadeemia sümfooniaorkestriga. Orkestrid sulasid väga hästi ühte, nagu oleks juba mõnda aega ühtse kollektiivina mängitud. Peale selle lõhub selline "segamine" rutiini ja pakub vaheldust.

On äärmiselt tänuväärne, et peale kasvavaile noortele interpretidele võimaldatakse viimasel ajal päris palju vastutusrikkaid esinemisi. Andekat ja pühendunud omamaist interpreti on igatahes huvitavam kuulata kui keskmist välismaist külalissolisti, kelle puhul pole pealegi garantiid, kas kunagine hiilgus veel säilinud on. Prokofjevi Esimeses viulikontserdis soleeris Eesti Muusikaakadeemia magistrant Helen Normet. Selle kontserdi peajooneks ei ole mitte solisti ja orkestri tavapärase vastandumine, vaid üheaegne kulgemine, kus solist on orkestri "juht-hää", eeskõndija. Helen Normet on tõsiselt võetav, selgete mõtetega, hea rütmi- ja ansambli-tunnetusega interpret ja teos sobis tema viuldajatüübile. Üldine kõlapilt oli kuivavõitu, mängija emotsionaalsus vaoshoitud, kuid sisemisest pin-

Helen Normet on tõsine ja süvenev muusik.

FOTO EESTI KONTSERDI ARHIIVIST

Romantik Jaan Kapp.

FOTO ANNE-MALLE HALLIK

gest laetud. Ma pole kindel, et see hea ei oleks. Prokofjev ongi vahel kuiv, sageli irooniline. Tema haavatavus on peidetud rohkete käänuliste kihtide alla, hingeliigutus välgab kaugeneva groteski vahelt.

Tallinna Muusikakeskkooli 10. klassi õpilasel Jaan Kapil on noorusest hoolimata juba seljataga hulk konkursivõite. Konkursivõidud on üks näitaja, kuid kõige olulisem on noore inimese sisemine areng. Viimasel aastal on Jaan Kapi mõttemaailm hüppeliselt avardunud, tema east ette jõudnud tehnikale on lisandunud vabadust ja julgust mängida oma mängu. Jaan Kapp on romantik ja tema mängitud Rahmaninovi Teine klaverikontsert on kirglik ja romantiline teos. Mängu alustades Jaan Kapp pühendub ainuüksi muusikale, välistab välise. Äärmiselt sümpaatselt mõjusid tema lihtsa laulvusega kujundatud meloodiad. Oli ilusat tunnetust, hea tervik, hästi ajastatud puhanguid ja tõuse ning kogu esituses noore inimese kevadvärskust, kus kõik on veel ees.

Kahe noore interpreedi partnereiks olid erinevail õhtutel Nikolai Aleksejev ja Eri Klas. Kaks "suurt" ja väga head, kellel siiski erinev stiil ja muusika kujundamise viis. Eri Klasi dirigeerimisel muusitseeris orkester pehmemalt, hästi olid paigas suured plaanid. Nikolai Aleksejevi tõlgendus oli teravajoonelisem, täpne, detailirohke, selgemalt üles chitav, läbipaistev. Eri Klasi žest mõjub lõõgastavalt, Aleksejeviga on orkester pidevas valmisolekus. Küllap sõltus selline mulje ka kava valikust: "Pildid näituselt" ja "Kevadpühitus" vajabki rohkem teravust kui näiteks Rahmaninovi Teine klaverikontsert või Straussi "Alpisümfoonia". Maitse asi, kuid pisut rohkem imponeeris Aleksejev, kes võttis orkestrilt "viimase välja". Enamasti on kõike endast andev mäng ka elamusrohke. Samas ei saa imetlemata jätta ka Eri Klasi "Alpisümfoonia" grandioossust ja kõlavärvide mängu. Oma küllalt suure panuse esituste õnnestumisse andsid ka orkestri kontsertmeisterid Arvo Leibur ja Kirsti Kuusk (külalisena).

Uued narrikesed ja nende kuulsused

LAURI SOMMER

Olematute bändide festival laupäeval, 15. jaanuaril Tartu Sadamateatris

Edasi/Plastic whore things, Taavi Tulev, Lauri-Dag Tüür, Siniböö, Ants Laidam/Erkki Hyva, Anne Pseudoveski jt.

Eesti *underground* sopistub nii, et neil põrandaaluse (netiajastul peaks vist ytlema – juhtmesisese) võrgustiku osakestel on yksteisest aina vähem aimu. Helitöeluste mõttelist kaugust võib mõõta valgusaastatega. Alternatiivstseenide kaootilisust on viimastel aastatel yhendanud sellised yritused nagu “Pilve pillerkaar”, “Hea Uus Heli”, “Cutting Edges” ja multimehe Kiwa korraldatud (ja tema tekstides edasi mytologiseeruv) “Olematute bändide festival”. Nagu arvata, oli tase (minu kipaka mõõdupuu järgi) tugevalt kõikumv ja artistide valik eklektiline. Festival meenutas 1980ndate *dada*-glamuri õpetava kolledži pidu. Yldjoontes valitses myrarikas elektroindustriaalne kits, mille tegijad ei hoolinud eriti muust kui enese eksponeerimisest laval. Kontseptuaalse valikuna käsitlengi neid bände olematutena ja keskendun mulle põnevamana tundvatele osale esinejatest. On tervislik olla alternatiivne ka enamiku suhtes sellest, mida kiidukõrid kutsuvad alternatiivmuusikaks. Plusspoolele jäi minu jaoks näiteks Taavi Tulevi rikka harmooniakoega ja muundatud lasteksylofoni soolodega uuselektroonika, tumeda krudinaga pöörlevad hammasrattad duo Maasikaraadio läptopi sees ja ehk ka Siniböö lootelised vokaliisid. Suurimaks elamuseks oli aga kahe naivismiprohveti lavaline esmakohutumine. Kodulindistuste ja vabavooluvestluste plaadi autor Erkki Hyva on mõõdunud aastaga kõvasti meediapromo saanud ning ta kontserdiaktiivsus on suur. Kodus lindistab ta endiselt ylipikki psyhhedel-“progelisi” soolosisid, seekord aga esines hoopis taustakitarristina mehele nimega Ants Laidam. Kellest jutt? 1937. aastal syndinud ja elupõliselt jooksuga tegelnud härra on laineid lõõnud oma lehekyljele <http://www.hot.ee/laidam> yles riputatud rohkem kui kahesaja lauluga. On ka nappi kitarrisaaatega palu, kuid enim pääseb Laidami põnev yles-alla sõitev retsitatiiv

ja võluvate rytmihäiretega edastatud kodune filosoofia esile soololauludes. Paljud palad olevat ta oma pikkadel jalutuskäikudel peatusi tehes diktofoni jorutanud. Laidami lood on isiklikud, tugevalt rahvalikud, vahel absurdsed, vahel tõsised monoloogid. Kyyunik leiab sealt naeruväärseid lihtsameelsusi, läheduskultuuri otsija aga siiraid pihtimusi ja huumorimeelt. Mõlemad olid eri kombel innustunud kuldaegade sentimentaalsest šlaagrimalist ja nende sydamlikkus sobis samuti yhte. Raadiopopist ja myygimuusikast tylgastunud otsiv kuulaja pöörduv tihti veidruste poole, kus on veel säilinud siiras algimpulss ja perverteerimata inimlikud tunded. Yksikisiku (nihke)vabadust hinnatakse massikultuurist tydimuse ajastul aina kõrgemalt. Eestlased on ju oma naiviste ikka armastanud, meenutame kas või pyhapäevamaalijaid, kes on kohalike pysiväärtuste hoidmiseks paljugi teinud. Muusikalistest autsaideritest mäletab rahvas kindlasti Maie Parriku tähelendu, ja Raadio 2 kurioosumitesaade

“Edekabel” oli algsel kujul (Elmar Tura, Toivu Pesu, Prints jt) samuti väärt ettevõtmine. Välismaalt meenub sellest vallast näiteks oivaliselt “omal viisil” laulnud ja nihkega kokku mänginud The Shaggs, kelle kohta nihkemuusika isakuju Frank Zappa on poetanud, et nad olevat “paremad kui biitlid”. Ja tal on jätkuvalt õigus – mitte popkultuurilises mõttes, vaid siirust ja spontaansust silmas pidades. Ka praegused staarikesed on tihti tyhja täis yleprodutseeritud õhupallid ja mõni tänavamuusik, vigur vanamamma või koguni hoogne hospitaliseeritu võib teie jaoks oma kvartali megastaari mõõdu välja anda. Loomulikult võib igayks olla minutiks kuulus. Uue tahu lisab asjale see, kui neti kaudu tuntud artist ka elusuuruses kuulajate ette tuleb. Vahel teevad taustamuusikud tema laulud inimestele kergemini tarbitavaks. Parriku ja Operatsioon Ö myygiedu tõendas isegi selle nähtuse kommertsponentsaali. Kuigi puristid kompromisse ei salli, on fakt, et

... 16

Spordimees ja laulik Ants Laidam koos trubadaur Erkki Hyvaga.

FOTO POSTIMEES/SCANPIX

Märkmeid “pole-suurem-asi” jazzikontserdilt

JOOSEP SANG

“Jazzkaare” jaanuaris alanud kevadhooaja üks oodatud kontserte oli 27. jaanuaril Rock Cafes üles astunud ansambli Mr. Gone ja trompetist Eddie Hendersoni ühine *live* – vaid Tallinnas ja Londonis, maha magada oleks patt, nii kõlas reklaamlause. Kuuekümne nelja aastane Eddie Henderson on aastakümnetega jazzimaailmas üksjagu tuntust kogunud muusik, keda teatakse eelkõige 1970ndate alguse Herbie Hancocki bändist. Mr. Gone on klubijazzi austajate seas endale nime teinud Briti grupp – ehkki tundub, et samavõrd kui ta on tuntud selles ringkonnas, on ta tundmatu väljaspool selle piire.

Nagu *acid jazz*'is omal ajal, on ka tänases *nu jazz*'is tihti rohkem vormi kui sisu. See on jazz pigem jalgadele kui peale, mis ekspuuteerib vana *funk*'i, *soul*'i, *fusion*'i ja afrokuuba muusika kapitali ja lisab omalt poolt sageli eelkõige garneringu: *in-sound*'e erinevatel löök- ja klahvpillidel, eriti elektriklaveril, mono-toonse klubibiidi ja parasjagu kätteõpitud poose. Mr. Gone paistab oma muusikas eriti rõhutavat *funk*'i mootorikat, kuid paraku mina seda sealt ei leidnud. Funk on muusika, kus ei pruugi olla palju leide ei harmoonias, meloodiates ega arranžeringutes, kuid kus peab olema toimiv, kuulajat varbaotsteni raputav gruuv. Mr. Gone püüdis seda pakkuda, kuid ei suutnud: trummar Phil Nelsoni ja ansamblijuhist bassisti Simon T. Bramley koostöö oli energiavaene, perkussionist Robin Jones (tegelikult väga esindusliku teenetelehega mees) ei saanud võimalust oma oskusi näidata, saksofonist Jamie M. Harris

Eddie Hendersoni ilmne mõjutaja on elektriline Miles Davis, kelle eeskujul kasutas ta sordiine ja elektroonikat.

FOTO ANNIKA METSLA

ja klahvpillimängija Neil Burditt ei teinud samuti midagi erilist ja vaid kitarrist Tommy Emmerton suutis oma soolodega kuulama panna. Elamus *funk*'ist, kus laest tilgub vett ja õhk on nii gruuvist kui sisukatest soolodest paks, on mul olemas kord Tallinnas ja eriti mitmel õhtul “Põri Jazzil” nähtud Nils Landgreni Funk Uniti kontserdilt. Kui keegi selle bändi Eestisse tagasi tooks (kas või uue plaadi “Funky ABBA” kavaga), saaks siinne publik tõelise *funk*'i jõudu sõna otseses mõttes omal nahal tunda. Kuna Mr. Gone'i liider on ka tunnustatud DJ ja produtsent, kõlab selle ansambli muusika tõenäoliselt plaadil hoopis kompaktsemalt, mida kinnitavad ka sellised rahvusvahelise muusikapressi hüüatused nagu “pure dancefloor heaven!” ja “superb dancefloor jazz”.

Kuid siiski. Õhtu staari Eddie Hendersoni mäng pakkus õnneks hoopis kirkamaid hetki. Tema ilmne mõjutaja on elektriline Miles Davis, kelle eeskujul kasutas ta sordiine ja elektroonikat (viimane tundus küll vahepeal streikivat), tõi kuuldavale põnevaid tämbrioleid ja soolosõoste. Kuigi Henderson oli kaaslastest aastakümneid vanem, oli tema mängus siiski tunda rohkem energiat ja kohapeal loomise vaimustust. Paraku jäi sellest väheks, et partnereid vee peal hoida. Enne lisapala pakkus ansamblijuhst Simon T. Bramley lavalt veidi briti jazzihuumorit, öeldes: “Jazz is not dead, it just sounds bad.” Paraku osutus see nali vastupidiselt bändi enesehinnangule ja publiku ootustele tollel õhtul ka tõeks.

✦ 15

ka veider, kodukootud muusika on loonud oma staarittybi. Eks igayks reageeri kuulsusele erinevalt – esineb nii “oma-peldikunapoleone” kui ka (sageli kõige sisulisemalt nihkes muusika puhul) äärmist tagasihoidlikkust. Irwin Chusid ytleb oma muusikalisi autsaidereid käsitlevas raamatus “Laulud Z-duuris”, et selle stiili puhtad esindajad pole kunagi oma kummalisusest teadlikud, see on neile kaasa sindinud. Hyva puhul on väike teatraalne element osa asjast, Laidamil mitte. Lemmiktegevusele truuks jäädes ilmus Ants lavale täies jooksuvarustuses, mytski rambipalavuse vastu peas, ning hakkas häbelikult unoloogiliku häälega retsiteerima. Hyva mängis oma maailma sygavustest vähesidu-

sat ludistamist juurde. Jah, kokkumäng oli kogu yrituse nõrgim punkt, kuid antud juhul tasub jälle meenutada Chusidit, kes kinnitab, et isik, kes suudab bändi koos hoida ja kelle kokkumäng kaaslastega on veatu, pole õige autsaid. Laidami kuumimaks looks sai ootuspäraselt “Sport, sport, sport”, mis on vist juba omamoodi rahvalauluks kujunenud. Ka laulu “Hommiikul kell heliseb vara” sõnum mõjus saavutusyhiskonna oludes väga teravalt. See kammerlik, kontekstist väljas esinemine jäi kuidagi sisse helisema. Kuni igas kandis leidub mõni selline loov lõuapoolik, pysib rahvakultuur elus ka siis, kui postmodernse karnevali viimsed tõmbused on läbi, elekter kadunud või internet lagu-

Eesti Muusikaakadeemia kontserdid aprillis 2005

3. aprill kell 13.00
Niguliste kirik
orelitund
ANDRES UIBO

4. aprill kell 19.00
Vanalinna Muusikamaja
magistrikontsert
IMRE EENMA (kontrabass)
kaastegevad: Pirjo Levandi
(sopran),
Lea Leiten (klaver)

6. aprill kell 18.00
EMA kammersaal
magistrikontsert
KRISTIINA GOLIK (klaver)

7. aprill kell 18.00
EMA orelisaal
ORELIÜLIÕPILASTE KONSERT

8. aprill kell 18.00
EMA kammersaal
külaliskontsert
MIGUEL ÁNGEL RODRIGUEZ LÁIS
(klaver, Granada)

10. aprill kell 16.00
EMA kammersaal
MARI-LIIS LILLE (klaver)
MAI OTS (klaver)

12. aprill kell 18.00
EMA kammersaal
"Jubilate 2005" –
EDUARD TUBIN
(pilet 25 kr)

14. aprill kell 18.00
EMA kammersaal
MAARJA PEÄSKE (klaver)

15. aprill kell 15.00
EMA orelisaal
magistrikontsert
MARELLE SIITAS (orel)

15. aprill kell 18.00
EMA kammersaal
prof Mari Tampere-Bezrodny
VIIULIKLASS

17. aprill kell 13.00
EMA orelisaal
orelitund
AARE-PAUL LATTIK (orel)

17. aprill kell 16.00
EMA kammersaal
OLIVER OTT (tšello)

18. aprill kell 16.00
EMA kammersaal
JELENA HAMONJAN (klaver)
JULIA KREHOVA (klaver)

18. aprill kell 18.00
EMA kammersaal
külaliskontsert
OLEG MANTUR (klaver, Soome)

20. aprill kell 18.00
EMA kammersaal
doktorikontsert
KAI RATASSEPP (klaver)

21. aprill kell 18.00
EMA kammersaal
kontserdisari
"VIINI KLASSIKAST
KAASAJANI"
(pilet 25 kr)

25. aprill kell 19.00
EMA kammersaal
magistrikontsert
HEIDI MATKUR (vioola)

26. aprill kell 18.00
EMA kammersaal
magistrikontsert
IRINA FEDOTOVA (klaver)

27. aprill kell 18.00
EMA kammersaal
prof Olavi Kasemaa
SAKSOFONIKLASS

29. aprill kell 18.00
EMA orelisaal
dots Imbi Tarumi
KLAVESSIINIKLASS

30. aprill kell 18.00
EMA kammersaal
dots Urmas Vulbi
VIIULIKLASS
klaveril Lille Randma,
Thea Nestor

Rävala pst 16
Info 667 57 58

Vaba vaim George Antheil

8. juuli 1900 Trenton – 12. veebruar 1959 New York

MAILIS PÕLD

Ameeriklast George Antheili, kes kujunes heliloojaks-pianistikaks kahekümneandil Berliinis ja Pariisis, on võrreldud kameeleoniga: erinevate eeskujudega kokku puutudes muutus ta lakkamatult, vahetas pidevalt maski. Antheili esimene ikoon oli Stravinski: nende kohtumisest 1922. aastal Berliinis sircus midagi suuremat kui sõprus. Stravinski mõju Antheilile oli kui ordumärk, mille põletus kestis kolmekümneandate alguseni. Kolmekümneandatel avastas Antheil uued nimed: Mahler, Sibelius, Prokofjev, Šostakovitš... Ent mida iganes ta kirjutas või kellest tahes vaimustus, ikka säilis temas kontekstiline põhjendatus, plekitu lapspoeesia ja plahvatus – kaldugu kirjutatu modernismi, neoklassitsismi või neoromantismi. Kameeleon Antheil oli kõike muud kui konjunktuurlane. Antheili pendel, mille äärmustest annab hea pildi ta nauditavalt neelavat autobiograafia, 45. sünnipäeval ilmunud “Bad Boy of Music”, võnkus näguripäevist eduhetke, ja jälle tagasi. “Bad Boy of Music” pajatab ka hea seiklusjutu vaimus, mida tähendab teatud hetkel teatava seltskonnaga teatavasse kohta sattuda, kusjuures see ei võrdu tänapäevase löökklausega, mis väidab, et hirmus oluline olevat olla õigel ajal õiges kohas.

Antheili paljusõnaline, laialivalgub, ebanimilik, nakatav ja geniaalselt teravmeelne looming sisaldab ligi kolmsada teost. Ta on viljelnud kõiki mõeldavaid žanreid, sünnitisi madalast kõrgeni. Antheili pärand selekteerib end järeltulevate põlvete jaoks ise välja: üks osa ongi juba jäänud eklektilise tühikestana maha, pakkudes edaspidi huvi vaid teabena; teine, too vaimukas ja meelitumitav osa jääb aga põlvkondi üle elama. Jääb elama kas või seetõttu, et Antheil salvestas oma muusikasse hommikuse äratuskella tirina. Isegi siis, kui kuulaja kella ruttu kinni vajutab, selgub hiljem, et tirin täitis oma ülesande: jagas hulgaliselt imetõhusaid rutiinivastaseid impulsse.

Antheili loomingus on ridamisi efektiivseid rutiinikloppeid: klaveripalad “Airplane Sonata”, “Death of Machines”, “Sonata sauvage”, üheks vägevamaks materdajaks on 1926. aastal Pariisis esiettekandele tulnud “Mehaaniline ballett” pianooladele, klaveritele, ksülofonidele ja löökpillidele. Ameerikasse jõudis teos aasta hiljem: 10. veebruar 1927 tähistab Carnegie Halli annaalides skandaalipäeva. Toona tehti muusade altaril rüütuid tükke. Kuna “Mehaanilise balleti” koosseis pole rangelt

George Antheil, *bad boy of music*.
FOTO CORBIS/SCANPIX

fikseeritud, otsustas ameerika produtsent pakkuda topeltlärmat kat varianti. Vähe sellest, lööva lavakujunduse huvides kaasati täiel võimsusel töötav propeller (tänapäeval eelistatakse lindiheli). Ja propellerist saigi skandaali peapõhjus. Üsna publiku lähedale paigutatuna sillutas see naissoo kannatuste raja, elektriseeris daamide juuksed ja kõigist neist saalis viibinud kauneist soenguist ei jäänud üldse midagi head järele. Kuid kõrvuti skandaaliga, ja seegi on Antheili puhul tüüpiline, leidis kriisilukorras vastumürk: propeller töötas sedavõrd hoogsalt, et ühtlasi jahutas saali ülekuumenenud õhu ja vaigistas ülesköetud kired, olles hingelise *ambient*’ne konditsioneer. Ooperis “Transatlantic” (esietendus 1930 Frankfurt) pakub Antheil karikatuuri ameerikalikust presidendivalimisest, toonane lavastustehnika ütles aga orsesõnu välja, et varem-hiljem rammib teatri pappdekoratsioonidest takistamatult sisse multimeedia.

Antheili teostel oli võime erutada isikuid, kes samas Pariisi linnas tegutsedes käisid kord üksteisega läbi, kord üksteisest kauges kaares mööda. James Joyce, Ezra Pound, Gertrude Stein, Pablo Picasso, Salvador Dalí, Ernest Hemingway, Erik Satie, Jean Cocteau.

Antheilile aplodeerisid nad üksmeelselt. Kusjuures selle seltskonna väljakutsuv, lausa klaköörilik käitumine Antheili esinemistel vihastas paremat publikut niivõrd, et võimetus raevus püüti loomemõtteid hiljem rusikate abil selgitada. Antheili kontserdid lõppesid traditsiooniliselt kähmlusega. Antheili austajaskond koosnes isikuist, kes tihti klammerdusid Antheili külge, et temalt, vaba vaimu koodeksi igakülgelt tundjalt, saada õigusabi oma loomingulistes protsessimistes. Antheil oli paljude advokaat, Ezra Poundi jaoks lausa õigusnõuandla mõõtu instants. Vastutasuks lükkas too loomeseltskond Antheili ajaloolavale kui kõige uudse ja enneolematu eesrindlase, miiniristleja ja ikonoklasti, kelle kätes muutub iga asi nitroglütseriiniks.

Antheili puhul ei saa mööda džässist. Ta olevat esimene tõsine džässielementide tarija. Aga millist džässit ta taris ja kui džässilik on Antheili džässilikem teos “Jazz Symphony”?

Väita tänapäeval, et džäss on must, pole teab kui originaalne, ja väide võib isegi pahandust tekitada. Džäss on must, aga tas on muidki värve. Kuid kokkusegajaks on olnud mustad!? Džäss pole euroopa, anglosaksi... jne muusika, džäss on musta-

de muusika, milles euroopalikku, anglosaksilikku jne. Ja musta pole mõtet valgeks rääkida. Euroopasse aga ei saanud džäss oma ehedal kujul, puhta musta kullana, vaid valge äratõmbena, valgete tantsumuusikana. Kahekümnendatel põlnud mustade džässilindistused arginähe. Neid oli, aga vähe, ja nende jaoks olid eraldi kataloogid. Oli plaadifirmasid, mis jäädvustasid mustade musitseerimist, aga neid lindistusi hoiti muust toodangust lahus, neid varjati ja häbeneti. Ometi tegutsesid noil aastail Jelly-Roll Morton, Joe Oliver, Armstrong. Kui palju olid bioloogilise musta džässiga kursis akadeemilise haridustaustaga valged heliloojad? Stravinski, Hindemith, Walton ei maini eales ühtki nime, pole teada, kas nad olidki kuulnud mõnd harlemlikku ülesastumist. Erand on Milhaud, kes kahekümnendate algul koges Ameerikas musta heli ehedust, ja Ravel. Ka Ravel võttis *music-hall*'i džässi esialgu tõese pähe, aga 1928. aastal Jimmie Noone'i kuuldes, sai ta ise oma sügavast eksitusest aru. Vale oleks kõnelda täielikust vaakumist: 1925. aastal Berliinis kuulis austerlane Ernst Kronek Euroopa turneel viibivat Sam Woodingi orkestrit. Kahjuks oli see pigem eksitav kontakt, sest saksa publiku lugupidamist taotlev kollektiiv ei jäänud oma liistude juurde, vaid lülitas kavva populaarseid saksa lööklaule ning töötles ja tsiteeris Wagnerit.

Pole surmapatt öelda, et kahekümnendail-kolmekümnendail tundis akadeemiline ringkond džässi filtreeritud, valgeid ja valgendatud tömmiseid, tundis moodsat tantsumuusikat, Scott Fitzgeraldi ambitsioonika põlvkonna helitausta. Ja sel taustal kiirgas musta džässi rütm, energia, mis akadeemilise suuna esindajate käes hakkas kulgema masinate sõidutuules ja muutus masinlikuks masinamuusikaks. Antheili kuue-seitsmeminutine "Jazz Symphony" on igas suhtes ilmne ülepakkumine: nii žanri- kui stiilimääratlus on mask ja "eksitus", aga see on süntees kõigist võtetest, mida valgendatud džässist andis ammendada. Ka Teine sonaat viiulile ja klaverile eksib džässi lahtrisse, peale selle on siin veel *ragtime*, kuuba rütmid ja müra. Sonaadi uudsus on tehnikas: too raputavalt puändika finaalgiga teos on kokku pandud üksteisega vähe kokkukuuluvast. Kuid fragmendid seisavad koos nagu tummfilm – kompositsiooni on imbumas montaaži akrobaatika, moodne laserkeevitustehnika. Ja juba on teisigi, kes seda tehnikat juurutavad: Ellington, Villa-Lobos.

Ameeriklane Antheil lahkus Euroopast, kui vanal mandril hakkasid mürtsuma natside marsid – polümeetriat armastavale Antheilile marsirütmid ja lihtsakoeline taktimõõt ei sobinud. Ühendriikides tegutses ta ajakirjaniku, helilooja ja filmimuusika loojana. Kahte viimast ametit ei ajanud ta kunagi segi: üks asi oli kirjutada Hollywoodi tarvis, teine – vaba vaimu ajendil. Antheili autobiograafia annab suurepärase pildi ta kirjutajasoonest, ajakirjanikuna oli ta somnambuulse haardega. Teemasid, mida käsitleda, oli tal seinast seinast. Suureks asjatundjaks peetakse teda endokrinoloogias (ta arendas näärmetalitluse, tundeelu ja kuritegevuse vastastikuse sõltuvuse teooriat), kriminaalõiguse ja sõjaajaloo vallas. Aga Antheil oli ka katastroofilise välispoliitilise ilmakaardi lugeja ja ilmamuutuste ennustaja, ta nägi läbi ja ütles välja Stalini ja Hitleri lepete nullistumise, sakslaste tungimise Nõukogude Liitu, Hitleri lõpu.

Eesti jääb Antheilide sugupuuga igavesti seotuks: George Antheili diplomaadist vend Henry Hilliary Antheil oli esimehe ameeriklane, kes jättis oma elu Teise maailmasõtta, langedes 1940. aasta suvel, 14. juunil Tallinnas.

IX RAHVUSVAHELINE KOORIFESTIVAL

"TALLINN 2005"

20. - 24. APRILL 2005

KOLMAPÄEV, 20. APRILL

19.00 FESTIVALI AVAKONTSERT

Estonia kontserdisaalis

Läti Riiklik Segakoor Latvija, solistid, dirigent Olari Elts. Kavas R. Strauss, A. Schönberg, G. Mahler, R. Tobias.

NELJAPÄEV, 21. APRILL

19.00 KONKURSI AVAMINE JA OSAVÕTJATE KONTSERT

Estonia kontserdisaalis

Kammerkoor Voces Intimae (Prantsusmaa), Coro Polifonico di Ruda (Itaalia), Kammerkoor Madrigal (Horvaatia), ETV lastekoor (Eesti), Nargen Opera koor (Eesti).

REEDE, 22. APRILL

KONKURSS

Estonia kontserdisaalis

9.30 renessanss- ja barokkmuusika

13.30 19. sajandi romantism

17.00 kaasaegne muusika

19.00 FESTIVALIKONTSERT

Mustpeade Majas

Revalia Kammermeeskoor (Eesti), A. Le Coqi kammerkoor (Eesti), Hämäläis-Osakunnan Laulajat (Soome), Lastekoor Maarjalill (Eesti), Narva Koorikooli tütarlastekoor (Eesti).

LAUPÄEV, 23. APRILL

KONKURSS

Estonia kontserdisaalis

9.30 kaasaegne muusika

12.00 FESTIVALIKONTSERT

Niguliste kirikus

Segakoor Canticum (Norra), Kaarli Kiriku Kontsertkoor (Eesti), Eesti Teaduste Akadeemia Naiskoor (Eesti), Kammerkoor Vox Humana (Austria).

15.00 GRAND PRIX

Estonia kontserdisaalis

19.00 FESTIVALI LÕPPKONTSERT

Estonia kontserdisaalis

Luciano Berio "Coro" ERSO, Läti Riiklik Segakoor Latvija, dirigent Tõnu Kaljuste.

Festivali passid ja piletid saadaval Eesti Kooriühingus ning Eesti Kontserdi kassades.

Info tel. 627 44 51

www.kooriyhing.ee

Viljandi *versus* Tallinn?

Viljandi Kultuuriakadeemia rollist Eesti muusika- ja hariduselus

Viljandi Kultuuriakadeemia (VKA) on kahtlemata üks selgelt "oma näoga kool", mis püüab hoida ja edasi arendada meie kultuuripärandist lähtuvat elutunnetust. Ühest küljest tõestab VKA ennast kas või suvise Viljandi pärimusmuusika festivali populaarsuse kaudu, mille eestvedajateks ja osalisteks ju VKAga seotud inimesed; teisest küljest levitab kool kaudsemalt ka ökoloogilist ja looduslähedasemat mõtteviisi. Praeguseks on otsustatud Tallinna Ülikooli loomine, millega ühineb ka VKA. Ajakiri Muusika uuris pisut lähemalt, kuidas tundub muusika vallas hetkeseis ja tulevikuperspektiivid.

Mis teie arvates on selle kooli head ja vead? Mis on juba ära tehtud ja mis suunas võiksid asjad edasi areneda?

Plussid:

Neeme Punder, muusikaosakonna juhataja:

Muusikaosakond ei ole ju suur, ent vaimsure mõttes on tööõhkkond väga hea. Jazziõppes on meil väga hea pedagoogide kaader. Minu jaoks oli tore üllatus, et kui on üliõpilaste ettemängimised, siis on saal rahvast pungil täis, tudengid elavad üksteise asjadele kaasa, see ei ole neile vaid formaalne õppeprogrammi täitmine.

Anneli Kont-Rahtola, õppejõud:

Paljudel ainulaadsetel erialadel on ametis oma ala tõelised entusiastid ja asjatundjad, kes toovad VKAsse isiklike sidemete kaudu juurde kõrgprofessionaalset energiat *workshop*'ide ja kontsertide näol.

VKA on väike, õppetoolidevaheline koostöö on ainult kokku leppimise asi. Ja kuigi konkreetseid tulemusi on ehk vähe (väljapoole) märgata, siis üliõpilaste tasandil on kõik kõigiga tuttavad, ühistööd ja erinevate erialade vastastikused mõjutused niikuinii. Praeguste tudengite tulevases tööelus on aga olemas ka tugev kogukond VKAst tulnud inimesi üle kogu Eesti.

Tuulikki Bartosik, vilistlane, olnud rahvamuusika osakonna õppejõud:

Minu meelet valitseb VKAs loomin-

guline õhkkond ning õppejõududel on vabadus muuta õppekava ja osaleda kooli tulevikuplaanide koostamisel, kuna kool on veel arenemisjärgus ning kindlat nägu pole välja kujunenud.

Tudengid on alati olnud ümbritseva muusikamaailma ja kooli pakutava suhtes avatud hoiakuga.

Vaieldamatult on kõigi rahvamuusika õppetooli õppejõudude suurim väärtus praktiliste erialaste kogemuste olemasolu. Ka õppejõudude erialane entusiasm avaldub minu meelet süvendatud kujul. Samuti on osa õpetajaid saavutanud tudengite sügava lugupidamise muusikute-na.

Muud seisukohad:

Ants Johanson, eelmine muusikaosakonna juhataja:

Siin on meelelt head võimalused erineva muusika, kiriku-, rahva- ja jazzmuusika sulandamiseks ning maksimaalsed tingimused õppimiseks ja arenemiseks liigsete väliskeskonna segavate mõjudeta. Rahvamuusikute ja järjest enam ka pop-jazzmuusika üliõpilastel on võimalik oma kõrvaga kuulda ja sõrmega katsuda oma ala tippe, elavaid eeskujusid tervest maailmast. Ja seda nii otseses õppetöös kui erinevatel Viljandis toimuvatel kultuurisündmustel. Eestis ja Põhjamaades laiemaltki on terav puudus hea elava muusikaga avalikest kohtadest, mis annab ka Viljandis tunda. Need võiksid aga olla head harjutamiskohad.

Samas on tudengitel ikkagi vähe kirge saada Eesti, Euroopa ja maailma parimaks. Ja otsustajatel vähe tarkust mõistmaks, et selline omakultuuri õpetamise keskus on meie rahvusena püsimiseks asendamatu. Selle suurendamise poole peabki liikuma.

Ain Agan, õppejõud:

Palju on vaeva nähtud välismaal koolituse saanud õppejõudude tööle toomisega.

Avasime pop-jazzmuusika õppetoolis kolmanda spetsialiseerumise valdkonna – muusik-tehnoloog –, mida tuleb juhtima Soomes sama eriala käivitanud tunnus-

tatud spetsialist. Hea on see, et Viljandi näol on olemas inspireeriv ja rahulik õpi- ja töökeskkond. Tudengitelt ootaksin rohkem nende arenguks loodud olukorra väärtustamist oma töökultuuri olulise tõstmisega.

Sofia Joons, rahvamuusik, õppinud ja õpetanud VKAs:

Kui ma tulin Eestisse, oli mul seljataga tegelikult päris pikk rahvamuusikakogemus, olin tegelnud sellega juba 12-aastaselt peale, olin käinud Rootsis rahvamuusikalaagrites ja rahvaulikoolis, kus oli väga intensiivne õppeprotsess. Tulin Viljandisse just selleks, et õppida konkreetset eesti rahvamuusikat, kuna mul oli Rootsis üks eesti rahvamuusikaga seotud projekt pooleli. Tundus, et VKA oleks selleks hea baas. Nii et tulin siia kümme aastat tagasi lühemaks ajaks õppima. Kui olin olnud pool aastat, siis tundus, et eesti rahvamuusika vääraks suuremat tähelepanu. Nii jäin pikemaks. Aga olin nii harjunud konkreetse harjutamisega, kuid seda ma sealt ei saanud, õppimiskultuur oli hoopis teine kui Rootsis. Otsisin seda intensiivsust, mis Rootsis oli olemas. Viljandis tundus, et see oli natuke liige. Oli vaja küll palju teha kvantitatiivselt, mitte aga kvalitatiivselt. Muidugi, Viljandi aastatel 1994–1995 oli ka hoopis teist nägu. Sel hetkel oli nii, et väga paljud tulid selleks VKAsse, et rahvamuusika õpinguid alustada, mina oleksin tahtnud neid jätkata. Nüüd on situatsioon teine, on juba esimesed vilistlased, kes on tegelnud noortega, ning need noored, kes asuvad VKAsse edasi õppima, on ehk juba saanud eelneva rahvamuusikakogemuse.

Miinused:

Tuulikki Bartosik: Hulgaliselt kohustuslike üldaineid sisaldav õppeprogramm muudab muusikatudengite päevakava nii tihedaks, et sageli ei jäägi aega harjutamiseks või niisama musitseerimiseks. Kolme aasta jooksul VKAs töötades ei saanudki ma piisavat selgust, kui palju tudengite võlgu oli tingitud puhtast laiskusest ja kui palju üldainetega ülekoormatuse tõttu.

On küsitav, kas kool peaks tudengeid

Omakultuuripäev 2004. Esiplaanil VKA õppejõud, saksofonist Villu Veski.
FOTO URMAS VOLMER

Vöötants. Hetk 2004. aasta lõpuaktuselt.
FOTO URMAS VOLMER

õpingute ajal ulatuslike üldainetega pommitama või oleks see iga tudengi enda teha, kus ja millal ta need üldteadmised omandab. Sel juhul saaksid kõik tugeva erialase baasi ja hiljem omal valikul enast täiendada.

Anneli Kont-Rahtola: Kohapeal on vähe õppejõude, kelle vaimsust ja entusiasmi jaguks nii VKA-le kui ka linnale. Mõnikord on tunne nagu omapead jäetud internaatkoolis. Aga ma ei arva, et Viljandis peaks alati keegi “kasvataja” kohal olema – tegu on siiski täiskasvanud inimestega, kes peaksid endale aru andma, milleks see aeg on neile antud. Kuna meile tulijate lähtekoht on madalam kui näiteks EMAs (põhjuste üle ma ei hakka siinkohal arutlema), peame sama õpiajaga parandama varem tehtud vead, nii professionaalses kui ka inimlikus mõttes, ja siiski lõpetamisel välja tooma kõlbliku tulemuse. Nõudmine kultuuriväljal tegijate järele on nii suur, et meie majast lähevad (raha eest) tegema ka liiga ebaküpsed “produktid” ja jälg, mis maha jääb, ei ole alati VKA mainele kõige positiivsem.

Tuulikki Bartosik: Viimaste aastate võitlus Eesti akadeemilisel õppemaastikul on valusalt puudutanud ka rahvamuusika õppetooli. Ühelt poolt peaks õppetöö muutuma akadeemilisemaks ning olema tasemelt vastavuses Eesti suurimate ülikoolide õppetöö tasemega. Teisalt vajavad rahvamuusiku-folklooriõpetaja elukutse valinud tudengid võimalikult palju erialast praktikat, et hiljem tööelus valutult toime tulla.

Neeme Punder: Need erialad, mida õpetatakse (rahvamuusika, kirikumuusika, pop-jazz), on kõik väga noored erialad, eriti rahvamuusika. Me oleme samas olukorras, mis soomlased umbes 30–40 aastat tagasi. Siin on palju probleeme: pedagoogide kaader on liiga väike. Probleemaatiline on ka kindlasti asukoht, 150 km Tallinnast. Tegemist on selgelt riikliku probleemiga, mis puudutab regionaalseid arenguid. Näiteks Soomes on pedagoogil suisa soodus sõita mujale õpetama, meil on risti vastupidi. Need kaks küsimust ongi kõige valusamad.

Sofia Joons: Õpetaja seisukohast on kõige raskem ikka see sõitmine: niimoodi saab küll sügisel, aga talvel on ikka üpris raske. Mulle sobiks tegutseda Viljandis pikem periood korraga ja intensiivselt.

On väga oluline, et väljaspool Tallinna oleks kultuurikeskusi, et elu ei koonduks ainult pealinna.

Anneli Kont-Rahtola: VKA pakub kultuuri-, muusika- ning hariduselule Tallinna ja Tartu kõrval olulist alternatiivi. Ja seda viimase viie aasta jooksul aina võrdväärsemalt. Oleks ju hirmus mõelda, et kõik Eesti andekad ja progressiivsed kultuuriinimesed koonduksid ainult Tallinna mängumaale, kust siis käiakse armulikult provintsi "kultuuri viimas".

Teine hea külg lähtubki eelnevast mõttest: Viljandisse tulevad õppima noored Eestimaa erinevatest paikadest ja lähuvad sinna tagasi. Nende mõtteviis on ehk inim- ja maalähedasem, kui mitte öelda ökoloogilisem, ja nad kujunevad elu olulistel aastatel rahulikumas, personaalsemas, tähelepanelikumaskeskkonnas, kui võib pakkuda Tallinn.

Neeme Punder: Regioon, mis on pealinnast kaugel, peaks minu arvates riiklikul tasandil olema piirkondliku arengu seisukohalt lausa eelis. See nõuab ju ka riigi otsuseid. Näiteks Võru kant, Setumaa, mis on rahvamuusikas ja ka meie identiteedi mõttes üks põnevamaid piirkondi... Viljandis on tänu "Viljandi folgile" just tähelepanu sinna koondunud. Praegu hakkab Ando Kiviberg ehutama uut rahvamuusikakeskust.

Viljandis on pop-jazzi, rahva- ja kirikumuusika õpe, nüüd avati jazziope ka EMAs. Kas tulevikus ei teki ohtu, et eri koolid üksteist dubleerivad?

Ants Johanson: Kui head haridust saab mitmes kohas, on see virgutav nii hariduse andjatele kui saajatele. Võrdlemise ja teineteiselt õppimise moment on siin ülimalt oluline. Aga mis peamine: Viljandi lõpetajad on need, kes valdavalt oma kodulekanti tagasi lähuvad ja õpitu just seal realselt ellu viivad!

Neeme Punder: Praegu on VKA rakenduslik kõrgkool, EMA ülikool. Siin on selge vahe. EMA põhimõte on kasvatada häid interpreete, Viljandis ei ole see peamine. On oluline, et need inimesed hakkavad edasi õpetama, et nende silmaring ja sotsiaalne tunnetus oleksid laiemad. Siin on aga oluline mõlema kooli koostöö.

Kõik see osa muusikaelust, mis inimeste jaoks on väga palju kaalukam, jääb akadeemilistes koolides tihti kõrvale, ka näiteks EMAs. Viljandis on see suund eluline. EMAs kasvatatakse kontsertsiinereid. Olemegi oma muusikaliste aren-

Rektor Anzori Barkalaja usub, et VKA ülesanne on panna noored tundma vastutust selle keskkonna eest, mille nimi on Eesti.

FOTO RAIGO PAJULA/EESTI PÄEVALEHT

gutega teelahkmel, nii Eestis kui ka väljaspool.

Rahvamuusika poole pealt on mul pisut intrigeeriv küsimus seoses erinevate seisukohtadega, mida olen aja jooksul kuulnud. Üks etteheide VKA-le on see, et sinna võetakse vastu liiga kehva tehnilise ettevalmistusega ja ka kehvade tehniliste eeldustega mängijaid. Et sõel on n-õ nõrk. Seda pareerivad teised, öeldes, et rahvamuusika alal polegi tehniline pagas nii oluline; väidetakse ka suisa, et nooditundmine võib eheda rahvamuusika taju ära rikkuda. Mida teie arvate? Kas taset peaks tõstma, sõela tihendamata? Või on siin mõnedes ütlustes ka terake tõtt?

Ants Johanson: Kahtlemata on VKAsse (eriti rahvamuusikasse) astujad olnud paljuki erineva mõtteviisiga, võrreldes näiteks klassikalise muusika õppesse pürgijatega: missioonipool on oluliselt tähtsamal kohal. Aga sedamööda, kuidas rahva- ja jazzmuusikaõpetus Eestis on jõudmas järjest nooremateni, on paranenud VKA muusikaerialadele sisseastujate tase ja samal ajal, tuleb tunnistada, missiooni/motivi osa paraku vähenenud. Ideaal on muidugi seal kuskil vahepeal – tehniline pagas on vältimatu, aga mõttetut, kui tudeng või muusik ei tea ise, miks ta midagi teeb. Selle noorte mõtlemise poole turgutamine on sama tähtis kui tehnilisele võimekusele tähelepanu pööramine.

Tuulikki Bartosik: Loogiliselt võttes ei ole heaks pärimusmuusikuks saamise eeldus vajalikud akadeemilised teadmised, küll aga on vaieldamatult vajalik oma põhipilli perfektne valdamine nii tehnilisel kui ka muusikalisel tasemel ning eesti ja vähemalt naaberriikide rahvamuusika ajaloolise tausta tundmine.

Rahvamuusikatudengite seas olen kah-

juks täheldanud harjutamisrutiini puudumist ning ebapiisavat enesedistsipliini. Erialaainetes on üliõpilastel olnud raskusi tehnilise baasi väärtustamisega, tihti peale arvatakse, et rahvamuusik ei pea väga heal tasemel oma instrumenti valdama, kuna mängitav on klassikalise repertuaariga võrreldes märksa lihtsakoelisem.

Anneli Kont-Rahtola: Kuidas seda sõela tihendada, rahvamuusikuid ju kusagil minimaalsemalgi tasemel ette ei valmistata? Õieti alles nüüd on tulnud õppima esimesed meie lõpetanute töö viljad, need, kes lapsena on hakanud laagrites ja töötubades rahvamuusikat harrastama. Teine rõõmusõnum on see, et eelmise aasta lõpul kinnitati muusikakoolidele rahvamuusikaerialade aineprogrammid. Nüüd on lõpetanul võimalus muusikakooli direktori uksele koputama minna.

Keskastme baasil, elementaarsete tehniliste oskustega noor muusik peab olema hull, et minetada ideaal "suurest kunstist" ja väljavaade edust ning tähelepanust, et tulla õppima rahvamuusikaerialale – eikusagile, eimillekski. Või peab olema juba entusiast, huviline. Selliseid huvilisi aga tuleb, kehva ettevalmistusega või ilma, ja neist saavad muusikud. Näiteid sellistest, praegu tuntud tegijatest, on mitmeid. Tegelikult ei ole praeguses muusikapildis enam võimalik mööda vaadata tõsiasjast, et rahvamuusika Eestis on elujõuline.

Nooditundmine ei ole minu arvates muusika mõde – muusika taju ja mängutehnilised oskused ei ole mõõdetavad nooditundmisega. See kuulub küll kõrgemat muusikalist haridust andva koolituse juurde. Aga need ei ole tingimata samad oskused, mida klassikaline muusika õpetab, vaid näiteks muusika taju ja vahendamine kuulmise järgi, suhtlemine mängides jms, mida nooditundmine võib tõepoolest piirata.

Rahvamuusikataju võib algul õppima asudes tunduda sama võõras nii juba koolitatud muusikule kui ka "metsikult" tulnud mängijale. Seda arendame kõigil üliõpilastel. Rohelisele lehele võivad värvid aga palju kergemini külge jääda. Tehniliste oskuste arengul ei ole ülempiiri. Küsimus on vaid selles, kui palju ühe õpiaja jooksul jõuab ära teha. Meeleldi rakendaksime ettevalmistusõpet, aga seni ei ole Haridusministeerium kahjuks lubanud meil seda teha.

Küsinud Mirjam Tally
põhjalikumad infot: www.kultuur.edu.ee

Kuulatab helisid.
Klassikaraadio peatoimetaja Tiia Teder.

JUBILATE

Loob ja peegeldab. Klassikaraadio 10

IA REMMEL

Sel aastal 10-aastaseks saav Klassikaraadio on raadiojaam intellektuaalsema meediavajadusega inimesele. Esmaordselt läks laiendatud saatemahuga Eesti Raadio III programm Klassikaraadio nime all eetrisse 1995. aasta 1. aprillil, olles esialgu Eesti Raadio muusikatoimetuse projekt ilma iseseisva eelarve ja koosseisuta. Algkoosseisu kuulusid peatoimetaja Tiia Teder, Kersti Inno ja Tiina Kuningas. Tiina Kuningas mõtles välja ka Klassikaraadio nime. Aktiivsed asutajad ja esimeste päevade saatejuhid olid Ene Pilliroog ning Margit Peil.

Võimalus kuulajaskonda laiendada tekkis 1996. aastal, kui hakkas töö-

le esimene FM-laineala saatja ning Klassikaraadio "kodulainepikkuseks" sai 106,6 MHz. Üleriigilisest levist saab rääkida 2003. aasta detsembrist, mil saatjatega varustati ka Lõuna-Eesti. Kuid leviga on ikka veel probleeme. Sel aastal loodab Klassikaraadio ühe sünnipäevakingitusena saada Tartusse abisaatja.

Igal kavas olnud ja praegu oleval saatesarjal on oma lugu ja oma kuulajad. Need on algusaegade portreesaade "Muusikast võlutud", Ivalo Randalu muusikaviktoriini, jutusaade Eri Klasiga,

 KLASSIKA®
R A A D I O

Helju Taugi portreesaated eesti kultuuri korüfeedest; Maia Lilje saatesaari "2000 aastat muusikat", nüüdismuusikast kõnelev "Nyyd-muusika", öökava "Nokturn" ja maailmamuusika saade "Fantaasia"; pühapäevahommikune "Braavo", populaarse klassika show "Dacapo", soovikontsert, "Helikaja" ja nädalalõpu magasin "Delta"; uue loomingu üle arutlev "Rostrum", Jüri Reinvere rännakusari "Klassikaraadio tuleb külla", uskumusi vaagiv "Traditsiooni tarkus", "Orelitundide" sari, proge-rocki klassikalisi albumeid tutvustav "Ideaalmaailmad" ning 2003. aasta sügisel alanud Ignar Fjuki vestlussaade "Räägivad".

Ühiselt eetris.

FOTOD KLASSIKARAADIO

Juubeliaastal on tulekul Tubina 100. sünniaastapäeva tähistav saatesari, augustis on kavas Veljo Tormise nädal, septembris Arvo Pärdi elu ja loomingut kajastav sari.

Peeter Vähi, helilooja: Klassikaraadio kuulub nende väheste Eesti meediakanalite hulka, mis on suutnud vältida kommertsialiseerumist ja püüdu meeldida iga hinna eest võimalikult suurele kuulajaskonnale. Tiia Teder ja tema professionaalne *team* on suutnud säilitada elitaarsust raadiokanali üldises kontseptsioonis ja enamasti ka muusikavalikus. Silma torakab tegijate asjatundlikkus ja omapoolse suhtumise olemasolu, eriti uue muusika osas.

Meie väikeses riigis pole ja ilmselt ei saagi olema kümneid kitsalt üksnes klassikale, elektronmuusikale, uuele muusikale, maailmamuusikale, etnole, *new age*'ile või džässile spetsialiseerunud raadiojaamu nagu näiteks New Yorgis. Seetõttu on Klassikaraadio lai haare meie oludes täiesti õigustatud, kuigi see tõepoolest muudab programmi ehk pisut eklektiliseks. Kui Klassikaraadiot ei oleks... See olukord oleks võrreldav sellega, kui Sirbi ja Muusika asemel ilmuks täiendavalt näiteks veel paar seltskonnaajakirja.

Jüri Reinvere, helilooja, Klassika-

Osake Klassikaraadiost omadega rabas; samas siiski õigel teel.

raadio kaasautor: See, et Klassikaraadiol on avar haare, teeb ta maailma raadiojaamade hulgas ainulaadseks. Teist samasugust ei tundu mujal olevat, vähemalt pole ma sellist leidnud. Kui mõtlen Klassikaraadio analoogidele lähemas ümbruskonnas, mida kuulan, siis meenub kõigepealt Taani Programm 2, samuti Rootsi raadio sama programm, BBC 3 ja Classic FM Inglismaal, Radio Mittelalter Saksamaal (folki ja vanamuusikat segav raadiojaam). Mitmed omapärased ja eksotilised raadiod on netis, nagu www.

organlive.com, ainult Mozartit mängivad kanalid, www.beethoven.com ning www.moontaxi.com, kus võib ise muusikaajat valida.

Minu arvates ei ole praegusaegne suundumus raadiojaamu liiga kitsale repertuaarile koondada hästi õnnestunud. Sellega saavutatakse mingi täppisidentiteet, kuid seejärel kohe ka kuulajate ebapüsivus ning kinnisus. Kinnine nägemus maailmast aga ei vasta tõele ning selle, mis ei vasta tõele, inimesed varem või hiljem hülgavad. Lõppude lõpuks pole ju ebapüsivus samuti midagi möödapääsmatut, kuid kuulajate ebapüsivus takistab väga tõsiselt ühe olulise asja, nimelt üldise mõtlemis aspekti välja kujunemist muusika vahendamise kõrval. Oma mõtlemise igapäevane uuesti testimine aga, see, mis ameeriklastele näiteks pole üldse oluline, on eestlastele väga tähtis. Ellujäämise seisukohalt isegi vältimatu, vähemalt praegusel ajal. Viiekümne aasta pärast on võib-olla teised vajadused. Mis puutub muusika kvaliteeti või päritolusse, siis raadios muutub ootamatult tähtsaks hoopis lindistuse kvaliteet, mitte niivõrd muusika "headus", "mitteheadus" või "päritolu". Kehva kvaliteediga lindistused peletavad kuulajad kohe kindlasti eemale, madala kvaliteediga muusika seevastu ei

 KLASSIKA®
R A A D I O

pruugi seda teha.

Klassikalist muusikat vahendavatel raadiojaamadel on suur oht mineviku muusikat mumifitseerida. Eesti oma Klassikaraadiol on õnnestunud seda vältida, just tänu repertuaari laiendamisele. Iga jaam kasvatab oma kuulajad ise. See aga on suur töö, koostöö, milles kümme aastat on suhteliselt tühine aeg.

Kui Klassikaraadio kümne aasta saatvutusi kokku võtta, siis võib öelda, et Klassikaraadio on suutnud adekvaatselt peegeldada eesti kultuuris toimuvat. Ta on suutnud luua inimestes vajaduse avardada oma silmaringi, tekitada uudishimu. Ja veelgi rohkem – ka uudishimu ülal hoida. Eesti kuulajaskond on üldiselt üks uudishimulik rahvas, ja mis võiks olla parem, kui et raadiojaam sellel püsib ja seda kannab.

Kui Klassikaraadiot ei oleks, poleks eestikeelset klassikalise muusika kanalit. Poleks kanalit, kus kõlaks eesti muusika. Tema puudumine muudaks meie muusikalise kultuuri palju rohkem laokilolevaks, juurtetuks.

Liina Fjuk, toimetaja: Arvan, et Klassikaraadio roll on vahendada audiitiivsete vahenditega eesti kultuuri võimalikult mitmekesiselt ja kvaliteetselt. Ja avalik-õigusliku ringhäälingu ühe väljundina on Klassikaraadio ülesanne kindlasti täita neid kultuurinišše, mis on eestlaste identiteedi ülesehitamisel olulised, kuid jääksid vaid kommertsliku mõtteviisi rakendamisel meedia piiridest väljapoole, kuna ei leiaks reklaamiostjate huviorbiidis olevat massilist auditooriumi.

Klassikaraadio on see ruum, kus erinevad eestlaste kultuurikihid kokku saavad, ennast avavad, ideid jagavad ja loodetavasti aitavad inimesi end vaimselt üles ehitada. Seda rolli täidavad ennekõike sõnalised autorisaated, nagu sarjad “Veel üks ajalugu”, “Helivägi”, “Varavedaja”, Vikerraadio kordussaated ja Raadioteatri looming. Igapäevasel kultuurimaastikul annavad orientiire “Spikker”, “Filmipeegel”, “kunst.er”, “Delta”.

Muusikaline haare peaks loomulikult olema nii avar ja loominguline kui võimalik. Klassikaraadio signatuuris laulab sopran Heli Veskus: “Liberta de creatione!” Loominguvabadus! Perifeeriast – õistest fantaasiasaadetest liigub päevasesse programmi järjest enam erinevaid muusikakihistusi. Oma riulinnurga on Klassikaraadio kavas saanud

proge-rock, pärimusmuusika ja džäss, kuid soodsate olude korral tuleb neid riuleid ja nurki kindlasti aastatega juurde. Näen Klassikaraadio arengut tõsiselt võetava kultuurikanali suunas. Siin ei ole valikut “kas – või”. Oluline on kasutada ideid ja ressursse, mida eestlased pakuvad, et parim igas valdkonnas, igas žanris leiaks oma väljundi. See on tegelikult pidevalt muutuv ja väga loominguline protsess ja sõltub enim kõige väärtuslikumast – inimestest. Loodan ikka parimat!

Kersti Inno, toimetaja: Klassikaraadio on parimate heliteoste vahendaja, maailmamuusika tutvustaja, eesti muusika tutvustaja ja salvestaja, eesti interpretatsioonikunsti jäädvustaja, operatiivne kursihoidja oma muusikaelus ja mujal toimuvaga. Kuulaja jaoks oleks raadiomaastik Klassikaraadiot kindlasti liiga ühehüljaline ja valikuvaene.

Klassikaraadios peaks olema valdav klassikaline muusika, kuid ülevaate peaks saama kogu väärtmuusikast selle rikkuses. Džässmuusika, pärimusmuusika, proge-rock jne peaksid olema oma kindlas nišis, kust huvilised nad üles leiavad.

Fred Jüssi, kuulaja: Klassikaraadio vastab raadiojaamadest kõige stabiilselt minu maitsele. Mind huvitab muusika, mulle meeldib kuulata head muusikat. Klassikaraadio ampluaa on üsna lai ja seal on erinevale maitsele. Ega kõik mulle ei sobi, aga siis on võimalik valida. Kuulan hommikusi ja õhtusi saateid. Päeval on harva niisugust aega, et istud ja kuulad süvenenult raadiot. Aga kui juba kuulata, siis süvenenult. Ja selleks on mul võimalusi hommiku- ja õhtutundidel.

Klassikaraadio on minu arvates eelkõige vaimsete väärtuste kandja. Vaimsete väärtustega on meil ju lood natuke naded. Ei osata vahet teha progressi ja kvaliteedi vahel, arvatakse, et progress ja areng tähendab ka kvaliteedi tõusu. See ei ole nii. Vanasti öeldi, et mida rohkem koeri, seda lahjem lake. Mida laiemale hulgale tahetakse meele järele olla, seda lahjemaks muutub lake. Sa võid valida, mis sulle sobib, ja endale sobimatuga ei tarvitse kaasa minna. Kui see ei ole just sunniviisiline, nagu on avalikes kohtades labastatud muusikaga pealekäimine.

Vahepeal räägiti Klassikaraadio kaota-

misest – see oleks olnud täielik krahh, katastroof mingis mõttes.

Jaak Sooäär, jazzmuusik: Arvan, et Klassikaraadio tugevus seisnebki tema mitmekülgses repertuaaris. Kindlasti on palju neid, keda huvitab just selline uuem ja kiiksuga muusika, ja vastupidi neid, keda huvitavad klassikalise muusika hitid. Eesti on nii väike riik, et ainult ühe stiili austajatele raadiojaama tootmine on liigne luksus. Pigem võiks Klassikaraadio ülesanne olla mängida head muusikat ükskõik millises stiilis, sest seda head tuleb teistest raadiojaamadest nii vähe. Kuulan Klassikaraadiot tavaliselt hommikul ja hilisõhtul. “Fantaasia” vaba kava on huvitav, kuuleb muusikat, millele ise ei satu, meeldib kuulata ka kontserdiülekanendeid nii meilt kui maailmast. Klassikaraadiot kuulatakse kultuurihuvidega inimeste seas vist päris palju (sest teisi jaamu lihtsalt ei saa kuulata), seetõttu on tal lisaks muusikalisele harimisele kindlasti oma osa ka hea infokanalina. Juhul kui Klassikaraadiot poleks, tuleks raadio Soome peale keerata. Nemas on suutnud oma riiklikud kanalid enam-vähem kvaliteetsed hoida.

Berk Vaher, kirjanik: Praegu on Klassikaraadio koduks suurimale osale muusikast. Kõik teised raadiojaamad suudavad vähem.

Eriti meeldib mulle just see osa, mis püüdleb igasuguse muusika ja kultuuri süvamõtestamisele ja samas eri kultuurivaldkondade seoste selgitamisele. Meeldivad kõik saated ja saatejuhid, kes julgevad kinnistunud arusaamu kahtluse alla seada – seda annab teha nii sõnutsi kui erinevat muusikat mängides.

Eristus akadeemiliselt tunnustatud klassika ja muu muusika vahel kuulub minu jaoks surnud kultuuri. Ultrapuritaanid, kes peavad “klassikat” kitsas mõttes hierarhiliselt kõrgeimaks muusikaks või lausa ainsaks muusikaks, ei erine jõmmidest. Igas muusikastiilis on vaimselt väärtuslikku ja ses mõttes juba praegu või siis tulevikus “klassikalist” – ka diskos, *metal*’is, pungis, klubimuusikas... Tunnustada ja tutvustada tuleb loovust, mõtlemisvõimet ja tajuerksust muusikas kui sellises – “kõrgete” ja “madalate” stiilide eristamine on iseloomulik kitsarinnalisele väikekodanlusele.

Klassikaraadio olemust iseloomustab ennekõike süvenemisvõime. Muu meedia soosib seda üha vähem.

Pärast Lortie kuulamist...

PIRET VÄINMAA

Louis Lortie, Busoni ja Leeds'i konkursi laureaadi, on juba noorelt lennanud kõrgele rahvusvahelise pianismi orbiidile. Teda iseloomustab erakordne energia ja produktiivsus, millest annab tunnistust üle 30 plaadi ja mitmete heliloojate kogu klaveriloomingu tsükklitena ettekandmine: Beethoveni 32 klaverisonaati, kõik klaverikontserdid ning viiuli- ja tšellosonaadid, kogu Raveli klaverilooming, Chopini etüüdid, kõik Mozarti klaverikontserdid... Lortie on Chandose eksklusiivartist ning Imola klaverikooli õppejõud. Tallinnas andis Lortie meistriklasi ka Eesti Muusikaakadeemias, süstides üliõpilastesse oma prantslaslikku vaimu, inglise rafineeritust ning tõelise muusiku ja maailmakodaniku südamlikkude elurõõmu. Tema täissaalile mängitud kontsert jättis sisuka ja hiilgava mulje, elektriseeriv interpretatsioon vahendas meile romantilist tuld ja draamat pooleteise sajandi tagant ülimalt elaval ja kõitval moel. Võib nõustuda Houstoni kriitikuga: "Täpne ja energiline, üleliigsete žestideta, tema pianism on äärmiselt rafineeritud ja veenev."

Tundute pianistina, kes armastab hiigelsuuri projekte.

Ei-ei, mitte alati – olen muutunud. Teen ka palju temaatilisi kavasid, eri heliloojate loomingust, mitte sugugi alati suuri projekte.

Kas räägiksite oma esimestest õpetajatest? Kas neil olid erinevad arusaamised muusikast?

Mul pole tegelikult väga täpseid, selgeid mälestusi, mäletan üksikuid detaile. Olin väga noor, kui läksin oma esimese õpetaja juurde. Mul vedas, kõigi mu õpetajate tase oli väga kõrge. Näiteks mu esimene õpetaja oli vilunud sõrmestuse alal. Paljud mängisid juhuslike sõrmedega, aga tema teadis alati, milline on parim sõrmestus. Sellised asjad on just õpingute alguses väga tähtsad. Hiljem on kõik automaatne, sa isegi ei mõtle sellele.

Minu jaoks on klaveritehnika kohutavalt igav. Kui oled noor, siis peab olema kannatus ja tuleb võtta aega oma tehnikarendamiseks. Tehnika peaks tulema

loomulikult. On tore teha tööd aeglaselt, kuid mina ei tööta iial tehnikaga, ei mängi heliredeleid ega oktaave. Töötan ainult muusikaga. Tegin omal ajal selle töö juba ära.

Õpetamine on ka isiksusega töötamine, kas pole?

Jah, kahtlemata. Kuid see on delikaatne asi – sa üritad inimeses midagi avada, kuid meistrkursusel on sul vaid üks, piiratud võimalus. Tavaliselt on vaja selleks rohkem tunde. Kui miski on lukus, võtab avamine kaua aega.

Kas õpite teoseid väga kiiresti?

Jah, tavaliselt õpin ma üsna ruttu, kuid siis lähen tagasi ja võtan õpitud teose osadeks lahti.

Kas interpretatsioon, nägemus teosest, on teil eelnevalt kujutluses valmis?

Jah, kuid palju oleneb sellest, kas olen teosega tegelnud paar nädalat või paar aastat. Kui esitad teost esimesi kordi, oled sunnitud mõtlema detailidele. Kui oled tundnud seda muusikat juba palju aastaid, siis näed asju kaugemalt. Selles mõttes on hea minna tagasi. Teost esimest korda esitades on alati kõige hullem tunne, samuti siis, kui võtad ta esimest korda osadeks lahti.

Kas uurite ka erinevaid väljaandeid, kuulake teiste pianistide salvestusi?

Erinevaid väljaandeid uurin ikka, kui vaja. Mõningate heliloojate puhul, nagu näiteks Chopin, on see tõesti vajalik. Plaadistusi... Muidugi on alati huvitav kuulata, kuidas inimesed mängivad, olen väga uudishimulik. Ma küll ei kollektioneer plaate, sest mul lihtsalt pole nii palju aega, aga kui keegi räägib mõnest heast salvestusest, tahan ma seda kindlasti kuulda.

On teil lemmikpianiste?

Jah, olen kuulnud laval mõningaid fantastilisi pianiste, näiteks Horowitzi. See oli erakordne, ma ei suuda seda unustada. See oli ainukordne kontsert.

Olete mänginud kõiki Beethoveni sonaate, kõiki tema kontserte. Milline on teie jaoks Beethoveni mängimisel peamine probleem?

(Mõtleb kaua...) See on hea küsimus. Kas seda saaks ühe sõnaga öelda? Või kahega? Esiteks ma ei usu, et on vaid üks ja ainuõige viis mängida Beethovenit. Paljud erinevad interpretatsioonid on võimalikud. Ma arvan isegi, et Beethoveni puhul on see nii rohkem kui paljude teiste heliloojate puhul. Eriti tempode osas – võimalikud on väga erinevad tempod ning seejuures võivad kõik esitused olla veenvad.

Heliloomingus väljendub alati autori isiksus, ja väga erineval moel – millist külge te Liszti komplitseeritud isiksuse juures enim imetlete?

Tegelikult just tema tervikkusest ja haaret. Tal polnud piiratud esteetilised tõekspidamised, vaid lai haare – selles mõttes oli ta väga modernne. Ja mulle meeldiks, kui kogu see spekter kõlaks esitades ühtsena, ühe tervikuna.

Kui kuulata Liszti, on tihti tunne, et tema hakkab minema ühes suunas, siis teises, meie aga oleme pisut juba eksinud. Tekib ju Liszti kuulates vahel mõte, et kogu antud lehekülge polnuks vaja, see või teine teema on üleliigne, pealiskaudne jne. Minu jaoks see pole niiviisi. Mulle on tähtis, et kuulaja usuks selle kõlammaailma ideaali.

Liszti laiast haardest rääkides – kas me mõistame, kas publik saab aru, mida Liszt on muusikasse toonud, kõik need erootilised, saatanlikud jm elemendid...

Mulle on tegelikult mõistatuseks, mida kuulajad mõtleavad või kuulevad. Mina kuulen ühte, kuid nemad kuulevad hoopis midagi muud. Ma arvan, et inimesed ootavad Liszti puhul valesid asju. Nad ootavad justkui mingit vaatamängulisust. Pianistid on temast kahjuks teinud vaatamängulise helilooja. Liszt ei ole nii palju välise efekti peal väljas, kui arvatakse. Ta oli küll huvitatud vaatamängulisusest, kuid see on vaid üks osa tema kunstilisest tervikkusest. Noored pianistid kasu-

tavad Liszti ära; see on väga imelik, sest tema muusika muutub tühjaks, kui seda mängida ainult virtuoossetel kaalutlustel. See muusika vajab interpretatsiooni – teda ei saa lihtsalt mängida. See nõuab palju mõtlemist.

Kas on olemas pianismi Kanada koolkond?

Ei, meil pole kooli ja pole kunagi olnud. Me oleme ju nii erinevad. Kanada on kohutavalt suur maa, kuid see pole Venemaa, kus tõesti oli koolkond. Meil on olnud mõned väga head õpetajad.

Teil on palju kogemusi eri ajastute muusika esitamisel. Milline on teie mulje, mida inimesed ootavad näiteks Mozarti muusika puhul? Kas ekspressionism ja romantism on selle ajastu muusika vastuvõtmisel midagi ära rikkunud või, vastupidi, paremaks muutnud?

Mida kaugemale minevikku minna, seda rohkem erinevaid interpretatsioone on võimalik. On palju küsimusi, millele

pole ju õieti vastust, see on probleem iga muusika puhul, mis on vanem kui sada aastat. Me rääkisime koolkondadest. Võin teile öelda, et on üks koolkond, Mozarti stiili koolkond, mis on kadumas. Paljud õpilased enam üldse ei mängigi Mozartit. Meistriklassides õpetades ei kuule enam Mozarti sonaate.

Mozart on ometi üks raskemaid ülesandeid?

See on väga raske! Isegi kui mingit sidet Mozarti muusikaga ei tunne, peaks ikkagi teadma, mis selles toimub. See oleks väga õige ja kasulik. Seda ei pea ju esitama kontserdil, kuid õppimise eesmärgil peaks kindlasti Mozartit mängima.

Isegi inimtunnetes võib olla midagi muutunud...

Just. Kakssada aastat ja vanema muusika puhul tekib ju alati palju küsimusi, näiteks autentsuse küsimus jne. Me ei või oodata, et tänapäeval tunnevad ja mõtlevad inimesed kindlasti *allegro*-tempo

puhul sama mis kakssada aastat tagasi. Mozarti ajal polnud metronoome. Võib ju üritada mängida samadel pillidel, kuid me ei või iial teada, mida tol ajal tunti. Kõik on spekulatsioon.

Kas mängite ka Bachi?

Kontserdil mängin Bachi vähe. Olen õppinud ka klavessiini ja tahaksin Bachi kindlasti esitada mitte klaveril, vaid klavessiinil – ma lausa armastan seda pilli, samuti meeldib mulle orel. Klaveril Bachi mängida on võimalik, kuid minu meelest ei kõla see muusika moodsas kontserdisaalis moodsal klaveril hästi. Õige oleks seda muusikat mängida klavikordil või klavessiinil väga väikesearvulisele publikule.

Kuhu siirdute pärast Tallinna kontserti?

Mu järgmine esinemine on Lahtis, mängin Prokofjevi ja Tšaikovski klaverikontserte. Pärast seda sõidame Lahti sümfooniaorkestri ja Osmo Vänskäga turneele Ühendriikidesse.

Ideaalidesse tuleb uskuda, arvab Louis Lortie.

FOTO HARRI ROSPU

Noor-Eurovisioon

MARGUS KIIS

Eelmise aasta sügisel valis 2005. aasta Eesti eurolaulu varasemast erinev žürii, st suhteliselt noorem seltskond, aga seda on tulemustest vaid mõnevõrra tunda. Paar seni raudvaralist komponisti-produutsenti on välja jäänud, mõni tundmatum tegija asemele tulnud. Natuke üllatavam on vaheldus esitajate reas, kus domineerivad uued ja enamasti üpris kogenematud näod. Samas on sümptomaatiline, et n-õ meeskondade tasemel valikut on vähemaks jäänud: paar produktsioonitruppi on pääsenud kümne hulka lausa mitme loo ning esitajaga. Põhjus võib olla üpris lihtne: huvi "Eurovissi" vastu on peale Eesti paari viimast kesist kohta nii muusikute kui ka üldsuse silmis langenud.

Vanameistrite duo Priit Pajusaar – Glen Pilvre pääses finaali kahe looga, üks katsetuslik, teine kindla peale minek. Kui eelmisel aastal eksperimenteeriti eesti etnoga, siis nüüd keedetakse laulus "11" kokku indiaalike helindeid, mida esitab nn Deva Deva Dance ehk lihtsalt Eesti kuulsaim krišnaiit Arne Lauri (kes on ka sõnade autor), taustaks pseudogregoriaani popkoorilaul, mida ümises kapuutimeeste trupp Cardinals. Samas oli selle loo TV-versioonis vähemalt läbimõeldud koreograafia. Tandemi teine projekt, modell Eha Urbsalu esitatud "Gotta Go" (tekst Maian Kärmas) kõlab aga, nagu mõne muidu kuulsaks saanu (näitleja, pornostaari, modelli, aeroobikatreeneri) lauljaks pürgimine tavaliselt kõlama peab – abitu häälekesega esitatud diskoloo. Kadi Toom oli "degradeeritud" taustalauljaks, mis lisas kõlapildile natukenegi professionaalsust.

Muusikatootja Peeter Kaljuste oli pisanud finaali oma uue avastuse, noorem sorti naissoo esindajate (Marta Piigli ja Ketlin Hoel) duo Glow, kes esitas lausa kaks lugu: nende endi ning Kaljuste ja Elmar Liitmaa kirjutatud "Break the Ties" ning Raul Veeberi ja Asko Altsoo laulu "Dream" (kusjuures Veeber ja Altsoo vannuvad, et ei tea, kuidas nende lugu Kaljuste kätte sattus). Tulemus oli mõlemal juhul enam kui koomiline. Esiteks on lauljatepaar justkui maha astunud vanglasarjast "Pahad tüdrukud", üks nu-

dipäine ja käreдахäälne, teine pikema-juukseline, pehme ja naiselik. "Break the Ties" on oma mõllama utsitavast tekstist hoolimata groteskselt karutammuv pala, aga "Dream" pealkirjast hoolimata kiirem ja rokokikum, kuid unistatakse maast, kus telefonid ei helise ja "naisi ei suruta maha".

Altsoo ja Veeberi nimedega seotud firma MetronoM oli esindatud Sobe ja Meelis Leisi – Margus Lattiku lauluga "Look in My Eyes". Kogu komplekt meenutas natuke Slobodan Riverit: lahekerge poplugu, mida esitab väliselt *cool* idest noortest poistest koosnev punkt eesotsas piitskõhna lauljatar Sirlu Hiiusega, kes on aastaid varem olnud tuntud kui Code One'i Sarah. Seda, et erilist võiduambitsiooni pole, oli näha juba loo väga tagasihoidlikust visuaalsest lahendusest.

Airi Ojamets on laulja, keda püütakse ikka mitut moodi ümber kehastada – eelmisel aastal pidi ta muutuma Celine Dioniks, nüüd aga oli Ivar Männik tahtnud temast teha Jennifer Lopezi või Shakirat. Temperamentne latiino-mustlaskärtsatus "Dream in a Dream" läks aga mõneti just Ojametsa teatava arglikkuse nahka.

Gerli Padar oli saanud endale Rebecca Kontuse näol noorukese asemiku, kes üritas iseenesest paljulubavalt raadio-sõbralikku hitti "Have You Ever" (autoreiks Karel Kattai ja Urmeli Niit) esitada Padarile iseloomulikult kerge üleoleku ja rämedusega. Ei tulnud päris välja. Silmatorkav kogemuste defitsiit.

Sven Lõhmus on mitu korda jäänud "Eurovisiooni" Eesti eelvoorus talle mittesobivate reeglite tõttu esikohast ilma. Käesoleval aastal polnud "mr POP" jätnud midagi juhuse hooleks, tagades endale ka teismelisteraadio Sky+ toetuse. Laura Põldvere esitatud "Moonwalki" ETV variant oli keskpärane süssisahistamisluu, mille huvitavam osa oli pigem müstilises 1969. aastast ekslev tekst. Laulu solist oli 1950ndate stiilis kleidis, kramplikult mikrofonijalast kinni hoidev neiu, kellest märksa enam torkasid silma kummaline elvisesoenguid ja ühesuguseid halle džempreid kandev meessoost "taus-

Noortebänd 2005 üldvõitjaks tuli Depoo.
FOTO ROLAND PÖLLU

tapunt" ja vehklevad laserkiired. Aga nii Laura Põldvere kui ka Rebecca Kontus kuuluvad kvartetti Suntribe, millele Lõhmus kõige enam panustas. Sellele kuidagi tuttavale tüdrukutenelikule oli Sven kirjutanud "Club Kung fu" kehvema variandi nimega "Lets Get Loud". Kindlat võitu pidid toetama tüdrukute veider riietus ja lava-*show*, mille alguses pliksid keerutasid nelja paari DJ-grammofonidega värvilisi plaate.

Võit tuligi ja samas olid Lõhmuse projektid teineteise kõige karmimateks konkurentideks: mobiilivoorus võitis Laura Põldvere ja alles lauatelefonid kindlustasid kogu plikadekamba Kiievisse mineku, kus nad asuvad võitlusse Vanilla Ninja endaga.

"Noortebänd 2005"

Üle-eestiline noortebändide ülevaatus toimus juba viiendat aastat, seekord oli peakorraldaja noor, kuid kogenenud asjaajaja Elar Lend, kes enamikku üritusi ka konfereeris. Bändid said esitada kolm lugu, igast eelvoorus pääses finaali kaks punkti, valiku tegi žürii.

Esimene osaüritus toimus Tallinnas klubis Rockstar. Esinesid ansamblid Funktion, mis viljeleb kerget *funky*'t ja

ska'd; see bänd paistis silma ka omapä-raste soengutega, mille eest ka eridiplom. Publiku lemmiku tiitli sai **Breakthru**, kes esitas nii muusikaliselt kui lavaesinemise poolest üsna tüüpilist *nu-metal*'it, puudu jäid vaid stiilsed rõivad. Keila ansambel **Nymph** mängis muusikaliselt heataseme-list alternatiivpoppi, kus esiplaanil kõrge vokaal ja mitmesugused elektroonilised efektid – tasuks "Platseebodiplom". **Mantra Gora** viljeles kohmakat, kuid üpris omapäraselt folgi ja etnomõjutuste-ga romantilist popmuusikat, kus domi-neeris kahe tüdruku kooslaul – nemad said Ele ja Kaja Kõlari nimelise naisvo-kaalduo diplomi. **Juku** etendas teatraal-set ja kummaliste tekstidega *punk-rock*'i ning sai Rockitaadi diplomi ja basskitar-rist Peedu Kass Meelis Punderi nimelise bassihoidja diplomi. Kergelt retrokõla-list pop rocki vilunult ja efektselt esitav **Rimestones** sai arusaadavatel põhjustel "Noortebändikonkursside veterani" dip-lomi. Žürii valis edasipääsejateks Nymphi ja Rimestonesi.

Teine osaüritus toimus 10. veebruar-il Viljandi kultuurimajas, kus bändidele jagati koos diplomitega ka rinnamärke.

Mängisid robustset-kohmakat bluu-sirocki viljelev **Ellips** – kellele tasuks harju-tamise eest ergutav sinine diplom-märk "10 olümpiastarti"; segastiili harrastav (pop, *grunge* jms) **Spumu** – stiilsete kos-tüümide eest Raimond Valgre nimeline valge ülikonna diplom; stiilset koolipop-pi viljelev peaaegu lasteansambel **Kreeker** – autasuks Steele-nimeline koolipopi arendamise diplom koos "Nežnaika" rin-namärgiga; väljapeetud ja meisterlikku *teeny-pop metal*'it virutav **NoT** – ta-suks kõva treenimise eest punane märk "10 olümpiastarti"; tüüpilist punk pop-pi hüppav **Ketaspidor** – kuna maadlesid palju tehnikaga, siis Viljandi Autobaasi märk; üsna meisterlikku *jazz* poppi arendav **Ekvivalent 2.0** sai Nu Pogodi Hundi nimelise instrumentalisti diplom-rinna-märgi. Žürii valis järgmisse vooru bändid **NoT** ja **Ekvivalent 2.0**.

Kolmas osaüritus toimus 17. veeb-ruaril Tartus klubis Illusioon. Kohmakat, kuid sarmikat folk-pop-rocki esitanud **Sisters By Mistake** sai kostüümide eest "Pikkade lipsude diplomi", Astrid Valdmann ka Kim Gordoni nimeli-se naisbassisti diplomi. Rämestat publi-

rocki uhava **Just Funi** kitarrist Roland sai diplomi "Stiilseimate kitarripoo-si-de eest"; eklektilist tudengi pop-rocki laval efektselt uhava **The Sanki** laulja Kristjan Vilosius pälvis Tom Jonesi ni-melise Charizma-diplomi. Jõulise lava-esinemisega silma paistnud nn *emo*-bändi **Depoo** kahedahälne vokalist Kene Vernik sai Suzi Quattro nimelise väikese ja tubli diplomi. Adekvaatselt, kuid särantult *nu-metal*'it esitanud **Connect & Cut** 15-aastane löökpillipoiss Rauno Pella sai oskusliku esinemise eest Harry Kõrvitsa nimelise väiketrummari diplomi. Proge-ja jazz-rocki harrastav **Blend** sai stiilse väljapeetuse (üks laul rääkis Hiroshimast aastal 1945) ja virtuoossuse eest Tartu le-vimuusikapäevade mälestusdiplomi. Žürii saatis edasi finaali **The Sanki** ja **Depoo**.

Finaalis 23. veebruaril Club Holly-woodis jaotusid auhinnad nii: "Peda fol-gile" kutsuti esinema **The Sanki**; "Õlle-summerile" **NoT**; Downtowni studios demolindistuse õiguse sai **Ekvivalent 2.0**; **Nymph** sai kümne tuhande krooni eest kitarrikeeli; bändidele jagati teisigi auhin-du. Üldvõitjaks valiti **Depoo**, tasuks le-ping Wave Records Entertainmentiga.

EESTI INTERPREETIDE LIIT

Akadeemiline kamermuusika

www.interpreet.ee / www.estonianmusician.com

Pühapäeval, 10. aprillil kell 18 Kadrioru lossis

KAI RATASSEPP
KLAVER

MATI MIKALAI
KLAVER

Wolfgang Amadeus Mozart: Sonaat F-duur neljale käele
Claude Debussy: Kuus antiikset epigraafi
Felix Mendelssohn: Andante ja variatsioonid op 83a

Piletid 60 / 30 müügil Piletipunkti müügi-kohtades ja tund enne algust kohapeal. www.piletipunkt.ee

EESTI KUNSTMUSEUM
Weizenbergi 37, Tallinn

Meid toetavad: sponsor:

EESTI INTERPREETIDE LIIT

Akadeemiline kamermuusika

www.interpreet.ee / www.estonianmusician.com

Pühapäeval, 17. aprillil kell 18 Kadrioru lossis

ENE NAEL
KLAVESSIIN

KRISTINA ARE
KLAVESSIIN

TARMO SONG
TEKSTID

Inglise varajane 16. ja 17.saj klahvpillimuusika ühele ja kahele klavessiinile
 (John Dowland, William Byrd, Orlando Gibbons, Giles Farnaby, John Bull)

Tekstid: Thomas Lodge ja William Shakespeare

Piletid 60 / 30 müügil Piletipunkti müügi-kohtades ja tund enne algust kohapeal. www.piletipunkt.ee

EESTI KUNSTMUSEUM
Weizenbergi 37, Tallinn

Meid toetavad: sponsor:

Silmast silma Hugo Lepnurmega

INES MAIDRE

Hugo Lepnurme mälestusteraamat, mille ilmumise ajastas Eesti Muusika Informatsioonikeskus nii õnnestunult meie legendaarse Orelitaadi üheksaküm-nendaks sünnipäevaks, jättis mulle möö-dunud aasta kõige haaravama lugemis-elamuse. Neelasin neid mälestusi paari päeva jooksul apla isuga, tundes kirevas sündmustikus ära palju seiku ja lugusid, mida Lepnurme enese suust kunagi olin kuulnud. Raamatus olid need ajaliselt jär-jestatud ja pikemalt lahti räägitud ning täiendatud lugemate meeleolukate, elu-liste detailidega. Lugeja ees avanes kirjel-damatult värvikas ja huvitav elumosaik.

Lepnurme huvi ümbritseva maailma vastu oli tohutult avar. Seetõttu on tema mälestuste sisugi entsüklopeediliselt mitmekihiline ega piirdu kaugeltki ainult orelil ja muusikaga. Siin on pikki löike pühendatud ajaloolistele ja isiklikus elus aset leidnud sündmustele, usulis-eetilistele ja poliitilistele teemadele, olustikukir-jeldustele ja eluteel kohatud inimestele. Kuid kõik põimub mingitpidi ikka oreli-ga, mille otseseks võrdkujuks Lepnurm meile sõjajärgses Eestis kujunes.

Lapsepõlvemälestustega sünnikodust, Agumäe talust kaunile Põhja-Eesti paeran-nikul, maalib autor üksikasjalise pildi 20. sajandi alguse Eesti maaelust: talu- ja loo-mapidamisest kalapüügi, paaditegemise ja sepatööni välja. Need leheküljed se-letavad, miks Lepnurm jääb kogu eluks kirglikuks maatöö austajaks – lugupeetud professorinagi nimetas ta seda korduvalt märksa olulisemaks muusikuametist, mis praktilisi vajadusi ju ei teeni. Lähematele inimestele pihtis ta koguni, et muusiku elukutse rõhus teda omamoodi, sest kont-serdisaalis meelelahutuse pakkumise kõr-val oli ju palju olulisemaid asjugi teha.

Lugejale tutvustatakse põhjalikult ka isa- ja emapoolseid sugulasi, kes elasid suure perena koos ja kellelt igaühelt sai eluks midagi tarvilikku õppida: kellelt lu-gemist-kirjutamist, kellelt noodivõtmeid, kellelt palvetamist ja jumalakartlikkust. Üsna lustaka alatooniga pajatab Hugo oma külakooli päevist Loo koolis. Need toovad millegipärast kangesti meelde ühe hästi tuntud koolielu Pauverest – poistel vallatustest juba kuskil puudu ei tule...

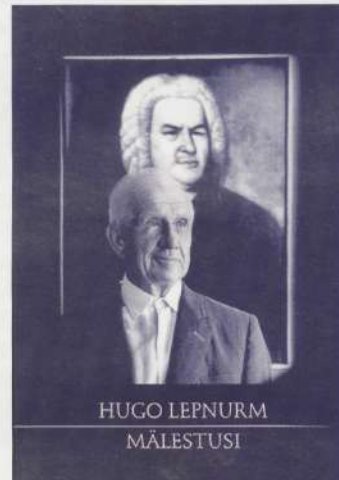
Kõik see põimub kauni kodukoha loodu-se rikkalike kirjeldustega.

Üsna isemoodi kirjeldab Hugo Lepnurm oma teed muusika juurde. Muusikat ei näe ta mingi erilise, suure kutsumusena, vaid tal-le ülaltpoolt tulnud et-temääratusena, juhuste ühtelangemisena. Jääb mulje, et poisi andest määravamaks saigi tema kehvast tervisest tingi-tud kõlbmatus talutööle. Kui Loksa kiriku köstri Joosep Janteri pea-lekäimisel saadeti poiss siiski konservatooriumi, ei mõlknud vanemate peas vist küll muid ambi-tioone, kui et anda pojale võimalus vähemalt omandada aus köstri-amet, mis tooks elus lei-va lauale.

Tallinna Konservatooriumi ja Pariisi École Normale'i õppekorraldusele pühendatud peatükid annavad mälestuste-le erakordselt huvitava muusikaajalooli-se väärtuse: jäädvustatud on palju detaile õppekavast ja -tingimustest, kontserdi-elust ja repertuaarist, õppejõududest ja kaasüliõpilastest. Mälestused Pariisi aastast (1938/39) on üldse ühed meeleolu-kamad ja rõõmsamad terves raamatus ja kubisevad sedavõrd üksikasjalistest and-metest, muu hulgas kellaegadest, ilma-oludest, inimeste rõivastusest, täpsetest kontserdikavadest, et võib oletada min-gite kirjalike ülestähenduste olemasolu sellest perioodist. Lugeja eest möödub terve galerii maailmanimega muusikuid, keda Lepnurm isiklikult on näinud-kuul-nud, eesotsas selliste orelikorüfeedega na-gu Marcel Dupré, Charles Tournemire, Joseph Bonnet, Maurice Duruflé, Olivier Messiaen, Jehan Alain. Siinkirjutaja, kelle oreliõpingud täpselt viiskümmend aastat pärast Lepnurme, aastal 1989 samu radu tallama viisid, koges neid peatükke luge-des tihti üllatusega, kuivõrd vähe oli elu Pariisis poole sajandi jooksul muutunud: sillad, kirikud, orelid, koolid, muuseu-mid, kontserdid, Pariisi elulaadi eriline

vabades – kõik oli sama. Ka restoranid oma söökide-jookidega, rõivastumise ele-gants, tänavamoosekandid (hiljem pigem metroomoosekandid) ja muud rahvalö-bustajad koos rohkete kerjustega olid en-diselt alles. Vaid inime-sed olid uued.

Mälestusteraamatus ilmutab end Lepnurme erakordne faktimä-lu, eriti aga armastus numbrite vastu. Juba raamatu teises lauses ilmneb tema eriline komme vahemaid sam-mudesse ümber arves-tada. Nii teab ta öel-da, et Agumäe talust otsejones mereni on umbes kuussada sam-mu. Seda lugedes mee-nus kohe, et Lepnurm teadis ka täpselt, mi-tu trepiastet oli näi-

teks Niguliste kiriku tornis orelirõdu-ni (vist kuuskümmend kaheksa) või kui palju samme oli tal Endla tänava kodust Toompeani. Ka enda elusündmuste reas-tamisel on ta vähemalt aastaajaliselt, sa-geli aga ka kuupäevaliselt täpne. Oma terava silma, tabava sõna ja fenomenaalse mälu poolest oli Lepnurm sündinud kroonikakirjutaja!

Naasmisega kodumaale 1939. aasta suve hakul omandavad mälestused hoo-pis süngemad ja psühholoogilisemad toonid. Kuigi isiklikus elus leiavad aset sed-davõrd helged sündmused nagu abiellu-mine ja esimese tütre sünd, varjutab kõi-ke alanud sõda ja 1940. aasta juunipööre koos sellele järgnenud hävitava "uue kor-ra" tulekuga. Järgnevad leheküljed on ju-tustus Lepnurmede peret tabanud 1941. aasta juuniküüditamisest ja sõjakeerises laiali paisatud, jäädavalt kaotatud pere-liikmete saatusest. See lugu on üks palju-dest omasugustest, mis toob taas valusalt lähedale Eestimaal toimunud verise üle-kohtu. Kuigi Lepnurm esitab seda kõike üsna rahulikult ja objektiivselt, kõneleb sündmuste traagika iseenda eest. 14. juu-nil 1941 nägi ta oma vanemaid viimast korda: Siberisse viidud ema suri aasta pä-

Suur orelkunstnik, orelite kaitsja ja erudeeritud muusikateadlane – see oli vaid üks pool Lepnurme fenomenist.

FOTO TMMI ARHIIVIST

rast, küüditajate eest pakku pääsenud isa põgenes koos vend Ennoga Eestist 1944. aastal Rootsi ja lõpetas oma elu seal 1952. aastal. Ennoga kohtuti alles kolmekümne aasta pärast. Vend Arno viidi koos emaga Siberisse. Küüditamisest ime läbi pääsenud Hugo ise mobiliseeriti Siberisse – orjalike oludega ehituspataljoni, millest teda päästis alles kutse Jaroslavli, Eesti Riiklikesse Kunstiansamblitesse. Sellega avanevad võimalused taas orelil ja muusikaga tegelda on aga juba “maitsestatud” nõukogude korra arusaamade kohaselt. Orelit just nagu vajatakse veel, aga mitte enam endisel kombel. Anekdoodina, kuid väga ühetähtsusega mõjub vahejuhtum sõjaaegsest jõulusaate tegemisest raadios, mida Lepnurm vahendab nii: Hakkasin mängima “Ma tulen taevast ülevalt”, siis mängu ajal sosistas Uusmann mulle kõrva: “Lase midagi käredamat, meil on ikkagi proletaarsed jõulud!” Mul läks süda täis, aga jorutasin midagi harmooniumil edasi.

Mälestuste kõige süvapsühholoogilised leheküljed on sündinud Lepnurme hingelistest sisepiinadest, mida ta tundis

oma esialgse kaasamineku pärast nõukogude korra ja selle julgeolekuorganitega. Esimest korda kohtame kõigis olukordades täsakaalu säilitada suutvat Lepnurme meeletehnikat – vastuollu minek oma südametunnistusega ja oma süü tunnetamine on viinud ta sügavaimasse hingelisse kriisi. Nagu alati, toob usust ja piiblist otsitud abi talle ka lahenduse ja annab meeletehnikat end julgeoleku küüdist lahiti rabelda. Saabunud hingerahu ja lepitust oma Jumalaga tunnetab Lepnurm “võimsa energiavooluna”, mis jääb teda siitpeale alatiseks kandma ja suunama.

Jumal ja usk aitavad tal üle saada ka heitlikest ja alandavaist kirikuvaenulikest aegadest, mil Lepnurm seati selge valiku ette: kas lubada mitte kunagi enam kirikus mängida või loobuda oma õppejõu- ja kontserttegevusest. Ustavuse pärast Jumalale ja kirikutööle pidigi ta kahel korral loobuma õppejõu ametist Tallinna Konservatooriumis, lahkuma Heliloojate Liidust ja elama lindpriina pagenduses omaenda kodumaal. Ka esinemised orelikontsertidega filharmoonia liinis keelati ja lõpuks ka harjutamine kontserdisaalis. Teadmised, et kogu see alandus ja katsumus oleks võinud olla olemata tingimusel, et ta loobub kirikust, jääb lugejasse vaid sõnatu imetus – ta ei teinud seda kõigest hoolimata. Abi tuli ometi, lisaks ülaltpoolt tulevale ka maapealne. Vahel tundub see üldse arusaamatu, kuidas Lepnurme-sugust meest üldse nii palju taga kiusati – tegelikult armastasid ja austasid teda ju peaaegu kõik, kes teda tundsid, kolleegid kaasa arvatud. Tahaks loota, et see teadmine elas temas ka kõige kibedamal surveajal, hoolimata kogu ülekohtu kibedusest. Seda äratundmist kinnitab igatahes tütar Urve mälestustes üks viimaseid isa öeldud lauseid: “Ma ei mõista, miks küll inimesed minu vastu nii head on olnud?”

Usulise represseerimisega kaasnenud majanduslik kitsikus, millega Lepnurm pere pidi võitlema, õpetas leppima ja toime tulema vähesega. Õpetas ka oskust näha teise häda ja selles aidata. Lepnurme rohketest, silmale varjatud andidest hädasolijatele ei räägi küll ta ise, vaid mitmed teised oma mälestustes temast. Lepnurm valutas ka laiemalt südant eesti rahva saatuse pärast ja kutsus väsimatult inimesi üles vaimsele uuenemisele. Veel kord näide tema erakordsest vastutustundest kaasinimeste ees.

Erilise emotsionaalsuse andis luge-

misele siirus, millega Lepnurm oma elusündmustest pajatab. Ei meenugi teisi mälestusi, mis nii pihtimuslikult oma hingeelu lugeja ette laotaksid. Kusagilt ei leia paraadlik-pidulikku fassaadi ega oma teinete äramärkimist. Vastupidi, talle kolmekümne ühe aastana antud professori-tiitlit pidas Lepnurm liiga vara tulnuks ja ka oma “teenelise kunstniku” aunimetust tunnustas tõgamisi. Mälestuste lõpuosas esitab Lepnurm ülevaate oma kontsertesinemistest, tegevusest uute orelite hankimisel, õpilastest ja heliloomingust, kuid teeb seda lakoonilise tagasihoidlikkusega, midagi kaunistamata. Palju tehtut, muu hulgas suurt tööd eesti orelite kaitsmisel-katalogiseerimisel, samuti kogu oma vaimulikku loomingut, pole ta üldse maininud. Rohkem kui kord kohtame aga autori kahetsust ja enesega rahulolematust seoses elus tegemata-saavutamata jäänud asjadega. Sügavalt liigitavad on selles mõttes isiklikule elule pühendatud peatükid, siin tunnistab autor mõndagi oma puudujääki, lahkab peresiseid usualseid erimeelsusi ja süüdistab end väheses osavõtlikkuses oma laste käekäigu suhtes. Ka oma pillimängu ja eriti loominguse suhtes Lepnurm enam kui kriitiliselt, võrreldes end “heliloojate seltskonnas kolmanda järgu velskriiga arstide hulgas”.

Usun, et paljudel meist aitab selle raamatu lugemine sügavamalt mõista, miks Lepnurm oli just selline, nagu teda mäletame ja nagu me teda imetlesime. Suur orelkunstnik, orelite kaitsja ja erudeeritud muusikateadlane – see oli vaid üks pool Lepnurme fenomenist. Teiseks pooleks oli tundlikema õiglusbaromeetriga humaanne isiksus, kes kõigi olukordade kiuste suutis jääda ustavaks oma töökspidamistele, südametunnistusele, Jumalale.

Neile, kes Lepnurme isiklikult tundsid, kinkis see raamat midagi palju rohkemat kui lihtsalt lugemiselamuse. Mälestustes on niivõrd palju ehedat Lepnurme, et raamatut kätte võttes tundub iga kord, nagu oleks ta ka ise kohal. Selles suhtes on see raamat taaskohtumine. Taaskohtumine Lepnurme toreda kõnepruugi, alati julgustava olekuga, juurdlema ärgitavate vestlustega, muheda huumoriga ja selle tüüpilise poolmuigel olekuga, mis tema mõistukõnelisi ütlemisi sageli saatis ja mis meile mälestusraamatu kaanefotoltki Bachi portree taustal vastu vaatab. Ja veel palju muuga... Kui hea, et see kõik on meil nüüd kaante vahelt alla võtta.

BAGATELLID*EESTI

In memoriam

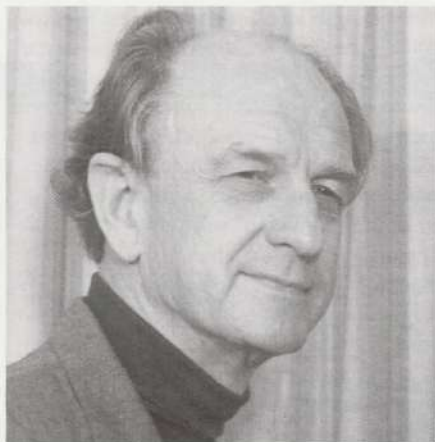
Kaljo Raid

21. jaanuaril suri Kanadas Richmond Hillis tunnustatud väliseesti helilooja, tšellokunstnik ja vaimulik Kaljo Raid. Matusetalitus toimus 27. jaanuaril Toronto eesti baptistikirikus, kus ta oli õpetajana teeninud üle kolmekümne aasta. Leinatalitusel kõlasid ka Raidi koori- ja soololaulud ning tšellopala "Largo". Lahkus väga mitmekülgsete huvidega võimekas inimene, kes oma erilise sõbralikkuse, positiivsuse, usu ja armastusega, heatahtliku huumori ning rikkaliku elutööga on puudutanud suurt hulka inimesi nii siin- kui sealpool ookeani.

Kaljo Raid sündis 4. märtsil 1921 Tallinnas Martha ja Juhan Raidi peres koos kaksikõe Ilsega. Õpingud algasid Westholmi gümnaasiumis ja jätkusid Tallinna konservatooriumis koguni kolmel erialal – Heino Elleri kompositsiooni-, August Karjuse tšello- ja Olav Rootsi dirigeerimisklassis. Tšellistina oli Raid tegev Riigi Ringhäälingu ja Estonia teatri orkestris.

Maailmasõja keerises emigreerus Raid algul Rootsi, kus õppis Stockholmis ülikoolis, hiljem siirdus USAsse, õppides Minnesotas usuteadust. Heliloomingu õpingud jätkusid USAs maailmanimega prantsuse heliloojate Darius Milhaud' ja Jacques Ibert'i käe all.

Raidi helilooming on küllaltki arvukas ning mitmesugustes stiilides alates neoklassitsistlikest ja lõpetades lausa avangardistlike, puäntillistlike ja dodekafooniliste teostega. Raid on korraldanud ka happeninge. Üheks tema loomingu inspiratsiooniallikaks oli eesti rahvalaul. Seda on ta kasutanud paljudes klaveri- ja viiulipalades ning

soololauludes. Teine allikas oli piibel, religioossed teemad.

Lisaks kolmele sümfooniale on Raid loonud Concerto grosso, sümfoonilise proloogi "20. sajandi Hamlet", kantatadi "Õpetussõnad" ning arvukalt kammermuusikat, koori- ja soololaule. Kammerteosed ongi kõige enam esitatavad – kaks keelpillikvartetti, kolm klaverisonaati, Trio viiulile, tšellole ja kontrabassile (pühendatud Ludvig Juhtile), vaimulik rapsoodia "Jakobi surm" neljale tšellole ja kontraaldile (Schönbergi mälestuseks).

1994. aastal valmis Kaljo Raidi üks ulatuslikemaid oopusi, kahevaatuseline ooper "Tulised vankrid". Libreto kirjutas Ain Kalmuse (Evald Männi) romaani ainetel Mardi Valgemäe, sisuks kristlaste kannatused Rooma impeeriumis. Ooperikatkendite kontsertettekanded on toimunud Torontos kahe klaveri saatel ja Tartus Vanemuise orkestri, solistide ja tšellist Allar Kaasiku osalusel. Ooperit tervikuna laval näha jäi heliloojale täitumatuks unistuseks.

Suurima rahvusvahelise tuntuse on Kaljo Raidi loomingu pälvitud Esimene sümfoonia, mis valmis kevadel 1944 Tallinna konservatooriumi lõputööna vahetult pärast 9. märtsi suurpommitamist.

Sümfoonia kolmanda osa muusikas ongi tunda selle traagilise sündmuse mõjutsi. Olav Rootsi initsiatiivil kõlas teos sama aasta augustis, n-ö viimasel tunnil, raadiokontserdil. Kuu aega hiljem olid nii autor kui ka dirigent juba pagulastena teel Läände.

Roots on kirjutanud: "Mulle oli suureks rõõmuks seda värsket teost nii noorelt autorilt ette kanda. Seda iseloomustas napp, selge ja kindel ütlemissviis, kontsentreeritud ülesehitus, julgus uudset ja otsustavalt oma mõtteid väljendada. (...) need on karakterjooned, mis iseloomustavad (ka) K. Raidi kui inimest: ta ei tee palju sõnu, aga ütleb olulise."

Neeme Järvi on teose salvestanud Šoti Rahvusliku Sümfooniaorkestriga nii CD-kui LP-plaadile firmas Chandos. 1990. aastal kõlas sümfoonia Tallinnas ERSO esituses Arvo Volmeri juhatusel.

Raid oli kuni kõrge eani aktiivne väliseesti kultuurielul initsiaator, ESTOdel osaleja ning samuti muusikapublistist. Ta on avaldanud mitmeid raamatuid pikkadelt maailmareisidelt, portreeterides neis eestlasi üle maailma, jäädvustades sel viisil kirjasõnas pagulaseestlust, näiteks "Lõuendita portreid Lõuna-Ameerikast" või "Rännu-Raidi päris päevik".

Kaljo Raidi elutööle langes osaks veel üks roll – välis- ja kodueestlaste ühendajana. Seda vajalikku tühikut täitis ta vaimulikuna juba siis, kui muud väliskontaktid Eesti jaoks olid veel võimatud. Helilooja ja vaimuliku ameti kokkusobimise kohta on Raid öelnud: "Usun, et need sobivad hästi kokku. Mõlemad on inimese vaimsed avaldused, ilu kuulub usu juurde ja vastupidi. Maailma kauneimad kunstitööd on loodud usulistel teemadel, olgu see muusikas või maalikunstis. Jumal on kõige ilu alglaite ja muusika kaunis jumalik and."

Alo Põldmäe

Niguliste

kaks orelit

Niguliste suure kontsertoreli kõrvale lisandus jaanuarikuus veel teinegi. Küsisin organist Andres Uibolt, mis tingis sellise vajaduse?

Andres Uibo: Orelile on kirjutatud väga palju kammermuusikat, mida ei ol-

nud siiani suures ruumis suurel orelil eriti hea esitada. Ja Antoniuse kabel, kus see orel nüüd asub, on ju omaette väike saal. Just kammermuusikutele peaks see orel olema ilus kingitus.

Kust pill pärit on?

See on Gustav Terkmanni 1900. aastal ehitatud pill, mis seisis pikka aega Teatri- ja Muusikamuseumis. Kuni ühel päeval ma pakkusin muuseumi rahvale välja idee see pill ära viia ja korda teha. Nii ka läks.

Remondi tegi orelimeister Ago Tint ja ettevõtmist toetas Eesti Kultuurkapital.

Milliste võimalustega pill see on?

Ta on väike, nelja registriga orel. Väga hea on temal mängida itaalia ja hollandi vanamuusikat. Väike avakontsert sellel pillil oli 29. jaanuaril, edasised suuremad plaanid on aga seotud juunikuuga.

Andres Uiboga vestles **Ia Rimmel**

Harjutati teaduse tegemist

11. veebruaril toimus II noorte muusikateadlaste konverents, mis seekord leidis aset G. Otsa nim Tallinna Muusikakoolis. Esimese, 2004. aasta veebruaris peetud konverentsi korraldaja ja mõtte algataja oli Tallinna Muusikakeskkool. Kui koolidevahelised interpretide kohtumised on toimunud juba aastaid, siis viimastel aastatel on jõutud koostööni ka muusikateooria osakondade vahel. Kohtumiste eesmärk on anda praegustele muusikateooria õpilastele ja tulevastele muusikateadlastele kogemusi. See on suurepärane võimalus harjutada esinemist, konverentsi reglemendist kinnipidamist ning diskuteerimist.

Avasõnad ütlesid Otsa kooli õppealajuhataja Jane Kreek ja teooriaosakonna juhataja Raili Sule. Esinejaid oli kokku kaheksa: Kristel Kask ("Pärnu Eliisabeti kiriku orel muutuv asjas"), Polina Ignatova ("Salonglikust orkestraalseni F. Schuberti ansambliteostes klaverile neljale käele Fantaasia f-moll põhjal"), Keiti Kaustel ("Kaks ratsurit *lied*'i arenguteel. Schuberti "Metshaldjas" ja Wolfi "Tuliratsur") ning Kärt Urman ("Mikalojus Konstantinas Čiurlionis – kunstide ühendaja") Otsa koolist; juhendajad Raili Sule ning Maia Lilje. Tallinna Muusikakeskkooli esindasid Aleksandra Dolgoplova ("Narva kontserdielust 19. sajandi lõpul"), Elisabet Koit ("Tobiase viimased kirjad emale"), Mai Leemet ("Muusikaelu provintsilinna sõnateatris") ning Mariliis Tallo ("Eesti koorilooming 1938. ja 1947. aasta laulupeo repertuaaris"); juhendaja Kristel Pappel.

Mitmed teemad tekitasid elavat diskussiooni ning arutelu jätkus ka pärast ettekandeid. Kõlama jäi mõte, et selle aasta konverents oli hästi ette valmistatud, ettekanded sisukad ja teemad huvitavad. Üksmeelselt arvati, et konverentside korraldamine peaks kindlasti jätkuma, ning lepitati kokku, et järgmisel aastal on korraldajaks taas Tallinna Muusikakeskkool.

Konverentsil osalejana sain sellest üritusest suure energialaengu ning palju mõtteainet. Soovin omalt poolt tänada kõiki neid, kelle toel see konverents toimus.

Kärt Urman

G. Otsa nim Tallinna Muusikakool

Grand prix saanud Narva tüdrukuid õnnitlevad žürii poolt Toivo Peäske ja Lenel Rand. FOTO HEINO KÄOS

Kümnes laste klaveriansamblite festival Valgas

LENEL RAND

11.–13. veebruarini toimus Valgas rahvusvaheline laste klaveriansamblite festival. Väärt traditsiooni luua pole kerge, veel raskem on seda aga kestmas hoida. Tänavune festival oli juubelihõnguline. Kui esimesel kokkutulemisel osales 23 ansamblit, siis seekord mängis 44 duot. Eelnevatel aastatel on lisaks Eesti ja Läti duodele lõõnud kaasa noored pianistid Venemaalt Ivangorodist ja Staraja Russast, Soomest Kokkolast, tänavu ka Leedust Radviliškisest.

Žürii koosseisus Toivo Peäske, Nata-Ly Sakkos, Raita Krilova (Mediņši-nimeline Riia MK) ja Lenel Rand valis seekord festivali lõppkontserdile üheksa duot. Ansambleid paremusjärjestusse ei seatud, kõik valitud said ka tänukirja väga hea esinemise eest ning väikese rahalise preemia. *Grand prix* ja publikupreemia pälvis Narva duo Jelena Matvejevskaja – Anna Barošnikova (õp Olga Zrjanina). Teised lõppkontserdil esinejad olid Janis Bertinš – Marks Lebedevs Valkast, Krista Markusa – Kristine Vertjanova Riias, Jelena Zaika – Svetlana Smirnova Narva Kreenholmi muusikakoolist (õp L. Bezzaborkina), Karmen Rõivassepp – Kristi Lemmik ja Martin Hoolma – Lauri Tee Valga muusikakoolist (õp Lenel Rand, Helle Minski), Tatevik Vardanjan – Inga Zakradze Riias, Anna Nazarova – Ilja Ovsjannikov Narva muusikakoolist (õp G. Dotsenko) ning Joonatan Jürgenson – Jaanus Vogelberg Tartu Elleri-nimelisest muusikakoolist (õp Pille Taniloo).

Festivali meeneks on kujunenud keraamilised kellukesed. Seekord helises saalitais kellukesi tervituseks ka nende autorile, Valka kunstikooli õpetajale Skaidrite Bondarele.

Festivali juurde on alati kuulunud klaveriduo Nata-Ly Sakkos – Toivo Peäske kontsert. Ka seekord sai nende esinemine meeliülendavaks lõppakordiks.

Klaveriansamblimängu pisik levib

Toivo Peäske, žürii esimees: Saabusin äsja Soomest, Kokkolast, kuhu olime koos Nata-Ly Sakkosega kutsutud Kesk-Põhjamaa konservatooriumi korraldatud esimese klaveriansamblite festivali žüriisse ja ühtlasi ka sinna esinema. Festivali korraldamise idee said soomlased eelmisel aastal Valgast. Kokkolasse oli kutsutud ka sel aastal Valgas peaaühinna võitnud duo Narva Muusikakoolist, Jelena Matvejevskaja – Anna Barošnikova, kes esines silmapaistval tasemel.

Kümme aastat tagasi oli Eestis kaks klaveriduo. Nüüd on neid kümneid, õpilaste, üliõpilaste, õpetajate ja proffide omi. Moodustatud on klaveriansambliselts Allegro, kes ka oma festivali korraldab. Esinejaid jätkub mõlemale üritusele.

Kui see ei ole Valgast alguse saanud pisik, mis see siis on? Braavo, Valga!

Tallinna Muusikakeskkooli kontserdid aprillis 2005

2. aprill kell 15.00

Matkamaja
Marju Roots klaveriklassi õpilased

3. aprill kell 14.00

Estonia kontserdisaal
TMKK õpilaste kontsert

9. aprill kell 14.00

Matkamaja
Mirjam Keremi viiuliklassi õpilased

9. aprill kell 18.00

Kadrioru loss
Niina Murdvee (viul)
Nata-Ly Sakkos (klaver)
Vello Sakkos (klarnet)

10. aprill kell 12.00

EMA kammersaal
Mati Mikalai, Kai Ratassepa,
Marja Jürissoni ja Kai Taali
klaveriklassi õpilased

10. aprill kell 17.00

Kiek in de Kök
Piret Habaku klaveriklassi õpilased

16. aprill kell 14.00

Nõmme muuseum
Martti Raide klaveriklassi õpilased

16. aprill kell 15.00

Matkamaja
Maigi Pakri klaveriklassi õpilased

16. aprill kell 16.00

Ajaloomuuseum
Ell Saviaugu ja Eve Paju-Tõevälja
klaveriklassi õpilased

17. aprill kell 12.00

Mustpeade Maja
Karmen Sookruus, Danae Taamal
ja Mari Targo
Niina Murdvee viiuliklassist

17. aprill kell 12.00

EMA kammersaal
Kersti Sumera klaveriklassi õpilased

17. aprill kell 17.00

Kiek in de Kök
Tiiu Ranna kammeransambliklassi
õpilased
kaastegev Moonika Sutt (laul)

23. aprill kell 12.00

Tallinna Linnateatri kammersaal
Ene Metsjärve klaveriklassi õpilased

23. aprill kell 17.00

Matkamaja
Helju Taugi kammeransambliklassi
õpilased
kaastegev Moonika Sutt (laul)

23. aprill kell 18.00

Kadrioru loss
Jaan Ots (klaver ja trompet)
kaastegev Meeli Ots (klaver)

30. aprill kell 15.00

Matkamaja
Heili Vaus-Tamme klaveri-
ja kammeransambliklassi õpilased
kaastegev Moonika Sutt (laul)

30. aprill kell 18.00

Kadrioru loss
TMKK abiturientide kontsert

Noortelaul taas Jõgeval

2. – 4. märtsini toimusid Jõgeval IX Alo Mattiiseni muusikapäevad. Päevadel osales kuuskümmend ansamblit. Žürii ehk “Suur Kõrv” koosseisus Margit Peil, Riina Roose, Silvi Vrait, Lauri Breede, Jaak Jürisson, Tõnis Kõrvits, Ants Paju, Priit Pajusaar, Hirvo Surva, Kulvo Tamra, Kalle Tetsmann ja Peeter Volkonski andis välja järgmised auhinnad:

Grand prix Haljala ja Rakvere Gümnaasiumite segaansambel Sheikid.

IV – V klass – I koht Pärnu Kunstide Maja poisteansambel Kuma Kutid (juhendaja Anne Uusna), II koht Sindi Gümnaasiumi tütarlasteansambel (Helle Salumäe), III koht Häädemeeste Keskkooli tütarlasteansambel (Elon Miisna).

VI – VII klass – I koht Sirje Graubergi Laulukooli tütarlasteansambel, II koht Häädemeeste Keskkooli segaansambel (Elon Miisna), III koht Pärnu Kunstide Maja tütarlasteansambel Liisud (Anneli Kuningas).

VIII – IX klass – I koht Orissaare Gümnaasiumi ja Orissaare Muusikakooli tütarlasteansambel (Anne Kann), II koht Tallinna Reaalkooli tütarlasteansambel (Heli Roos), III koht Lehtse Põhikooli tütarlasteansambel (Tiiu Tikkerber).

X – XII klass, meesansamblid – I koht Türi Gümnaasiumi mees trio (Tiiu Schüts), II koht Paide Ühisgümnaasiumi mees trio (Tiina Kivimäe), III koht Saaremaa Ühisgümnaasiumi meesansambel Varsakabi (Mari Ausmees).

X – XII klass, neidude ansamblid – I koht Sindi Seltsimaja neidude ansambel (Toomas Voll), II koht Rapla Laulustuudio neidudeansambel (Thea Paluoja), III koht Pärnu Kunstide Maja neidudeansambel Kuma Pärlid (Anne Uusna).

X – XII klass, segaansamblid – I koht Rapla Laulustuudio segaansambel (Thea Paluoja), II koht Kuressaare Gümnaasiumi segaansambel (Laine Lehto), III koht Pärnu Raeküla Gümnaasiumi segaansambel (Kadri Keskküla).

Eripreemiad: “Eestluse hoidmise eest Narvas” – Narva Eesti Gümnaasiumi

Võidukad “Sheikid” Jaanus Tepomees, Ilona Kirsi, Kadri Voorand, Eve Pajo ja Märt Murrik.

FOTO KASPAR KALLIP

Parimat juhendajat Tiiu Schütsi õnnitleb Hirvo Surva.

FOTO INTERNETIST

tütarlasteansambel Pillerpall (Tuulikki Jürjo); väga hea omaloomingulise loo eest – Paide Gümnaasiumi tütarlaste ansambel (Malle Nööp); kõige noorematele võrdväärse esinemise eest oma vanusegrupis – Rapla Laulustuudio tütarlasteansambel (Thea Paluoja); vaimuka seade ja hea esituse eest – Türi Gümnaasiumi

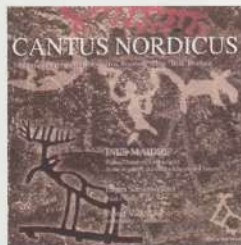
segaansambel (Tea Saar); julgustuspreemia uustulnukatele – H.Elleri nimelise Tartu muusikakooli tütarlasteansambel (Tiina Kivastik); parima rahvalaulu esituse eest – Lehtse Põhikooli tütarlaste ansambel (Tiiu Tikkerber); vaimuka esinemise eest – Paide Ühisgümnaasiumi mees trio (Tiina Kivimäe); professionaalse esituse eest – Türi Gümnaasiumi mees trio (Tiiu Schüts); armsa esituse eest – Türi Kultuurimaja tütarlasteansambel MS Veetoru (Tea Saar); parima klassikainterpretatsiooni eest – Sindi Seltsimaja neidude ansambel (Toomas Voll); oma asja ajamise eest – Paldiski Gümnaasiumi segaansambel (Sirje Kullus); heade ideede eest ja Volkonski poolt antud eripreemia Volkonski teksti esitamise eest – Tartu Waldorfgümnaasiumi segaansambel (Küllil Ehastu); parima Olav Ehala laulu interpretatsiooni eest – Kuressaare Gümnaasiumi segaansambel (Laine Lehto); rahumeelseima sõjalaulu esituse eest – Türi Kultuurimaja segaansambel (Ave Miir).

Parim seade – Kadri Voorand; parim juhendaja – Tiiu Schüts; parim saatja – Ahti Bachblum.

Tänavune Elleri preemia laureaat Tõnis Kaumann ooperi "Mina – Napoleon!" dekoratsioonide keskel.
FOTO PRIIT SIMSON/EESTI PÄEVALEHT

MELO- MAAN

Cantus nordicus. Ines Maidre, Eugen Simson-Valtin, Peeter Vähi.
Carillon Music CMCD-019

Käesoleval plaadil kõlab soome, norra, rootsi ja eesti 20. sajandi orelimuusika, esinejaks rahvusvahelise mainega eesti organist Ines Maidre. Kahes teoses on kaasatud eesti viulivirtuoos Eugen Simson-Valtin, plaadi kõige ulatuslikumas teoses aga süntesaatoril helilooja ja oriendi spetsialist Peeter Vähi. Muusika on salvestatud 2003. aasta suvel Pärnu Eliisabeti kiriku oreil.

Jean Sibelius (1865–1957) "Intrada", mis on kirjutatud Rootsi kuninga Gustav V Soome visiidi auks aastal 1925, on jõulis-massiivne ja pidulik muusika, sobiv avateos orelimuusika plaadile. Vähem tuntud rootsi helilooja ja kirikumuusiku Oskar Lindbergi (1887–1955) teoses "Gammal fäbodpsalme från Dalarna" kõlab vana karjaselaul, mis on nii skandinaavia kui ka soomeugri folkloori iseloomulikumaid žanre. Muusika on ühtlaselt introversne, kurvameelne ja ilus. Norra päritolu Johan Svendseni (1840–1911) "Romanze" op 26 kuulub viulidajate põhirepertuaari, plaadil kõlav Eugen Simson-Valtini interpretatsioon on ilus, solistil on läbipaistev ja magus toon. Plaadi kesk- ses oopuses, Roland Forsbergi (1939) "Orelijoius", on peale oreli kaasatud ka süntesaator,

esitajate sõnul "võimendamaks joiu maagilist fluidumit". See sobib mõnes mõttes küll kõlaesteetiliselt ja kontseptsiooniliselt, olles tagasihoidlikult rakendatud, kuid küsimuseks jääb siiski, mis alusel ja kuidas erinevad süntesaatorihelid teosega haakuvad (nt *ambient*-, perkussiivsed või looduspühinaid imiteerivad helid). Juba Forsbergi muusika ise on ambivalentne, olles osalt dramaatiline, enamasti aga väga meditatiivne. Helilooja kasutab oma viies geograafilisi pealkirju kandvas teoses nii lapi (saami) joiu-traditsioonist pärinevaid väikseid korratavaid motiive ja viise kui ka klassikalisele muusikale omaseid harmooniaid.

Edgar Arro (1911–1978) oreli loomingu, kuude viihikusse koondunud 56 eesti rahvaviisist, on välja valitud kaks teost (VI vihik, nr 7, I vihik, nr 10), mis on CD-le salvestatud esmakordselt. Mõlemad teosed on väga jõulised, ometi pääsevad mõjule avaramad kõlavärvid kui eelmistes teostes. Maidre näitab Pärnu Eliisabeti kiriku oreli registreeritavusi, teetades sellega Arro meisterlikku runoviisitõtlust. Arro rahvaviisitõtlusi oleksin soovinnud rohkemgi kuulata. Eesti muusika *grande dame* Ester Mägi (1922) oopus "Canto doloroso et inventione" on plaadi kõige jõulisem ja selgema dramaturgiaga muusika. Kontrastsete kõlavärvide, vaheldusrikka registratsiooni ning loomulikult nüüdismuusika väljendusvahenditega ühtivast eesti runoviisist inspireeritud maagilisuse tõttu võib seda teost nimetada plaadi kõige mõjuvamaks.

Paganini tasemel omaaegse norra tippviuldaja ning ühe esimese rahvusvaheliselt tuntud norra helilooja Ole Bulli

23. aprill kell 16 Rõuge kirik
24. aprill kell 16 Tartu Ülikooli aula

J. Haydn - Oratoorium

AASTAAJAD KEVAD

Maris Liloson (sopran)
Mati Turi (tenor)
Uku Joller (baas)

Kõlaaeg: J.S. Bach, G.F. Handel
ja W.A. Mozart

Võru Oratooriumikoor ja Sümfooniaorkester
Dirigendid: Jaan Rändvere ja Erki Pehk

(1810–1880) muusika on samuti inspireeritud oma maa rahva- viisidest. Plaadil kõlavas teoses “Et Sæterbeøg” (“Mägikarjamaa külastus”) on kasutatud kaht viisi: “Tagurpidi viis” ja “Karjustüdruku pühapäev”. Simson-Valtini viulimängu iseloomustab haarav kõlaselgus ja virtuoosne tehnik, mis toobki esile Bulli muusikas olevaid kontraste rahvaliku tantsumuusika ja meditatiivsemate löikude vahel. Plaadi viimane teos on norra helilooja Egil Hovlandi (1924) *toccata* “Il canto del mare”. See on jõuline looduspilt merest, autor võlub oreli esile võimsaid impressionistlikke kõlavärve ja voolavaid fakteure.

Plaat areneb pärast Sibeliuse “Intradat” meeleolu ja dünaamika poolest võimsas *crescendo*’s introvertsetest rahvalauludest ja maagilisest kõlamaailmast ekstravertse ning jõulise nüüdismuusikani. Kõik nimetatu oma kontrastsusega väljendub aga juba ainuüksi Mägi teoses “Canto doloroso et inventione”.

Maidre kui bukletiteksi autor pakub lugejale teoste ja heliloojate kohta huvitavaid taustainfot, kuid kahjuks on välja jäänud teoste loomisaeg (v.a Sibeliuse “Intrada” puhul). Siiski moodustab inglise- ja eesti- keelne tekst koos esinejate elulugude ning oreli aja- ja ehitamislooga hea terviku eriti laiemale kuulajaskonnale.

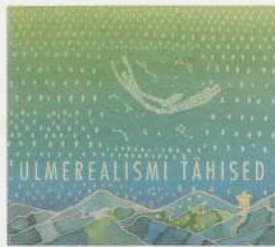
Plaadi eripära seisneb oreli- ja rahvamuusika seoste laiemas tutvustamises (rahvaloomingule viitab ka plaadi koopamaalingu- tega kujundus). Samuti on CD esinejate ja ka paar aastat tagasi remonditud Pärnu Eliisabeti kiriku oreli kaunis visiitkaart. Gerhard Lock

Ulmerealismi tähised.

Kogumik.

Ulmeplaadid ulm 0.6

Aivar Tõnso on koondanud ja abistanud uuema eesti elektroonika yht hoovust. Ta oli eesti indie lastetoast, siis klubikultuuri synni juures ning jätkab mitmetes kollaboratsioonides katsetamist tänini. Teeb Ulmeraadiot,

kirjutab tuumakaid tutvustusi, korraldab kontserte (suurim ettevõtmine festival “Hea Uus Heli”) ja annab välja helikandjaid, mida nydseks on juba kuus. Minu ootused seoses seda sorti muusikaga on lihtsad, aga olemuslikud. Kõrvaklapid peas, jälgin ma, mida need valdavalt instrumentaalsed ja aeglasematel tempodel kõlavad lood mu tajuga teevad. Milline on heli ruumiline sygavus ja “transportivõimsus”, kui vaimukalt või rahustavalt konkreetse loo stereolahendus mu ajukurde masseerib. Ning kui püsiv ja eripärane on seisund, mida luuakse. Kui hästi see sobib pikemaajaliseks loomulikuks töö- ja mõtlemiskeskonnaks. Väiksemate palade puhul: kas sellega sobib uinuda ja kas see aitab midagi huvitavat või vajalikku unes näha. Selle funktsiooni poolest on plaadil leiduv paralleelne *new age*’i meditatiivsete tautadega, aga tegu on intelligentsema, pisut rahutuma ja dogmavabama lähenemisega. Nagu meie ulmekirjanduse puhulgi, tyytab siin-seal lääne klišeede kopeerimine või stiilisene enesekyllasus. Fantaasihäired, millega võib kyll seltsida hea tehnilise manipulatsiooni oskus. Kas pole aastasadu myhina ja kohina saatel elanud eestlane niigi üks õige *ambient*-rahvas? On kyll, seda tõestavad ka Sven Grünbergi jätkuvad vastupeegeldused siin. Artistide taotlused jaotuvad laias laastus kaheks – osal on ka harmoonilisi pretensioone ja teised tegelevad eelkõige kummaliste helide ehituse ja kiiruse probleemidega. Seda kyllalt vagural moel (“Yliheli” diskreetne auditiivne yledoos jt). Eksootilist, aga mitte efektitsevat kõla pakub Uku Nurga “Tsongeitsee faa”. Pastaca “Sanhal” on huvita-

va rytmikaga, aga tavalisest kahvatum, tellimustöö maiguga. Minu jaoks on plaadi naelaks kaks meloodiliselt tugevat pala – helge, pisut nagu tantsisklev Sander Saaremetsa “Maasikad” ja Taavi Tulevi “Uraan”, kus Aphex Twini mõjude kõrval kuuleb ka kergeid elektrosymfonismi liikumisi, mis poisil ehk Toivo Tulevisti isa poolt juba veres. Need kaks noorsandi on plaadi tuum ka seetõttu, et nad on Tõnso loodud infrastruktuuri keskel kasvanud, selle oodatud viljad, tõelised uued ulmikud.

Lauri Sommer

OOO. Tencu. Ulmeplaadid ulm 0.5

Eks sellist keerulist muusikat ole ju kuulnud omajagu, kodumaistest paralleelidest meenub esmalt Pastacas, kes aga on õigupoolest veel keerulisem ja lüüriilisem. Tencu plaat on eelkõige koomika. Samas nii tehniline ja professionaalne, et naerma ei aja. Pigem teeb tõsiseks. Võtab morniks. See plaat kõlab nagu konventsioon, nagu jazz või minu poolest kas või ÜRO konventsioon. Originaalne küll, ses mõttes, et “eile teda polnud veel”, kuid samas võis eilne päev selle võrra ka muretum olla. Üks lugu, mis mulle siin meeldib, on “Seis”, eelkõige just oma helide ja keskmisest kesise- maks jääva kompositsiooni tõttu. Viimane näib Tencu puhul olevat pluss. Plaadi paradoks on selles, et jääb mulje, nagu oleks tahetud ajada asja üle võlli, kuid takerdutud didaktikas- se, sedastades selle asemel kompositsioonilooikaid ja -skeeme. Läbiv teema on taotlustlik naivism, kuid sellise tehnilise tase- me juures kõlab see ebausuta- valt. Võib-olla oleks tulnud vali-

da mõni muu teema või teine tehnik (viimasel juhul poleks muidugi jälle jazzimehed rahule jäänud). Nii et mõtlemissainet on, nii mulle endale kui ei teagi, kellele veel.

Erkki Luuk

Live in Geneva Cathedral. Spire. Touch Tone 21_2CD

Spire on kohaspetsiifiline, Genfi Saint Pierre’i katedraalis aset leidnud eksperiment. Katedraali kolmes osas tulid üksshaaval ettekandele neli oma- moodi rasket juhtumit: tänapäeva Euroopa heliloojate Henryk Gorecki, Marcus Davidsoni jt orelimuusika ning BJNilseni, Philip Jecki ja Fenneszi eksperimentaal(elektroonili)ne panus. Tegu on duubelplaadiga, Jeck ja Fennesz võtavad enda valdusse teise plaadi.

Orel on juba iseenesest pretensioonikas ja pompöösne pill. Kui samasugune ning lisaks veel atonaalne on ka ettekandele tulev muusika, võib see kõik üsna kurnavaks osutuda. Davidsoni “Psalm for Organ 3”, Liana Alexandra “Consonances III” ja BJNilseni “Rues Basses” pakuvad igaüks omal kombel siiski teatud leevendust, viimane kujutab endast näiteks poole- tunnist madalakõlalist ekslemist liinil orel-elektroonika. Jecki 45-minutine lugu alustab talle tüüpiliste, kõikvõimalikest helidest koostatud müraseid *loop*’e aegapidi üksteise sisse sulatavate vinüülketramistega. Käreda rock-kitarri ja oreli ragisevas kohtumises sünnib nagu muu- seas ka harvanähtavalt, lau- sa erakordselt võigas muusi- ka. Fennesz teeb aga ülitihedat minimalistlikku *ambient*’i.

Erkki Luuk

Tallinnas

- 1. 04** kell 19 Klassikaraadio 10: ERSO, Jens-Björn Larsen (tuuba), Lev Markiz (dirigent) Estonia kontserdisaalis
- 1. 04** kell 19 Diplomaatilised noodid – Valgevene. Paganini & Jazz: Alina Sakaloukaja (mandoliin), Nikolai Maretski (mandoliin), Elena Vaškevitš (klaver), Tanel Ruben (löökpillid), Rene Nõmmik (koreograafia) Mustpeade Majas
- 2. 04** kell 12 Orelipooltund: Kristiina Hoidre toomkirikus
- 2. 04** kell 18 Osiris Piano Trio raekojas
- 2. 04** kell 19 Bravissimo!: Jari Valo (viul), Tallinna Kammerorkester, Juha Kangas (dirigent) Mustpeade Majas
- 3. 04** kell 13 Orelitund: Andres Uibo Niguliste kirikus
- 3. 04** kell 17 Suur Muusikaakadeemia III: Andres Mustonen (viul), Peeter Klaas (*viola da gamba*), Ivo Sillamaa (klavessiin) Kadrioru lossis
- 4. 04** kell 19 Magistrikontsert: Imre Eenma (kontrabass) Vanalinnas Muusikamajas
- 5. 04** kell 15 Eesti laulukunst: Pille Lill (sopran), Ivri Ilja (klaver) Estonia kontserdisaalis
- 5. 04** kell 19 J. Straussi operett "Viini veri" Rahvusooperis Estonia
- 6. 04** kell 19 Kaumanni lasteoper "Mina – Napoleon!" Rahvusooperis Estonia
- 6. 04** kell 15 Lõunamuusika: Tallinna Muusikakeskkooli sümfooniaorkester, Liidia Ilves (klaver), Markus Altrov (tšello), Linda Anett Suss (viul), Toomas Kaptan (dirigent) Estonia kontserdisaalis
- 6. 04** kell 18 Magistrikontsert: Kristiina Golik (klaver) Eesti Muusikaakadeemias
- 7. 04** kell 18 Orelitund: Eesti Muusikaakadeemias
- 7. ja 8. 04** kell 18 Menotti lühiooper "Vanatüdruk ja varas" Estonia Talveaias
- 7. ja 9. 04** kell 19 Verdi ooper "Macbeth" Rahvusooperis Estonia
- 7.–14. 04** Eesti Muusika Päevad
- 8. 04** kell 18 Kõlalistikontsert: Miguel Ángel Rodríguez Láis (klaver, Granada) Eesti Muusikaakadeemias
- 8. 04** kell 19 Prokofjevi ballett

- "Romeo ja Julia" Rahvusooperis Estonia
- 9. 04** kell 12 Estonia Seltsi Segakoor, Heli Jürgenson (dirigent), Jorma Sarv (dirigent) Niguliste kirikus
- 9. 04** kell 12 Kaumanni lasteoper "Mina – Napoleon!" Rahvusooperis Estonia
- 9. 04** kell 12 Orelipooltund: Andres Uibo toomkirikus
- 9. 04** kell 16 Hortus Musicus Tallinna väravatornis
- 9. 04** kell 18 Heiki Mätlik (kitarr) raekojas
- 10. 04** kell 16 Mari-Liis Lille (klaver), Mai Ots (klaver) Eesti Muusikaakadeemias
- 10. 04** kell 18 Akadeemiline kammermuusika Kadrioru lossis: Kai Ratasseppe (klaver), Mati Mikalai (klaver)
- 10. 04** kell 19 Vanemuise teatri külalissetendus: Kálmáni operett "Krahvinna Mariza" Rahvusooperis Estonia
- 12. 04** kell 18 Kontserdisari "Jubilate 2005 – Eduard Tubin" Eesti Muusikaakadeemias
- 12.–15. 04** kell 20 Anderssoni-Ulvaeusi muusikal "Mamma mia!" Saku Suurhallis
- 13. 04** kell 19 Verdi ooper "La traviata" Rahvusooperis Estonia
- 14. 04** kell 18 Maarja Peäske (klaver) Eesti Muusikaakadeemias
- 14. ja 16. 04** kell 19 Mozarti ooper "Don Giovanni" Rahvusooperis Estonia
- 15. 04** kell 15 Magistrikontsert: Marelle Siitas (orel) Eesti Muusikaakadeemias
- 15. 04** kell 18 Prof Mari Tampere-Bezrodny viiuliklass Eesti Muusikaakadeemias
- 15. 04** kell 19 Severi Pyysalo (vibraton), ERSO, Paul Mägi (dirigent) Estonia kontserdisaalis
- 15. 04** kell 19 Tšaikovski ballett "Uinuv kaunitar" Rahvusooperis Estonia
- 16. 04** kell 12 Orelipooltund: Ene Salumäe toomkirikus
- 16. 04** kell 12 Britteni lasteoper "Väike korstnapühkija" Rahvusooperis Estonia
- 16. ja 17. 04** kell 15 ja 20 Anderssoni-Ulvaeusi muusikal "Mamma mia!" Saku Suurhallis
- 16. 04** kell 18 Hedvig Hanson (laul), Andre Maaker (kitarrid),

- Mihkel Mälgand (kontrabass) raekojas
- 17. 04** kell 13 Orelitund: Aare-Paul Lattik (orel) Eesti Muusikaakadeemias
- 17. 04** kell 16 Oliver Ott (tšello) Eesti Muusikaakadeemias
- 17. 04** kell 17 Eesti Rahvusooperi meeskoor, Timothy Brown (dirigent) Estonia kontserdisaalis
- 17. 04** kell 18 Akadeemiline kammermuusika Kadrioru lossis: Ene Nael (klavessiin), Kristiina Are (klavessiin)
- 17. 04** kell 18 Lehári operett "Lõbus lesk" Rahvusooperis Estonia
- 18. 04** kell 16 Jelena Hamonjan (klaver), Julia Krehova (klaver) Eesti Muusikaakadeemias
- 18. 04** kell 18 Kõlalistikontsert: Oleg Mantur (klaver, Soome) Eesti Muusikaakadeemias
- 20. 04** kell 18 Doktorikontsert: Kai Ratasseppe (klaver) Eesti Muusikaakadeemias
- 19. 04** kell 18 Estonia Seltsi Segakoor, Heli Jürgenson (dirigent), Jorma Sarv (dirigent) Kaarli kirikus
- 19. 04** kell 19 Noored pianistid: Mihkel Mattisen (klaver) Estonia kontserdisaalis
- 20. 04** kell 19 Segakoor Latvija, Olari Elts (dirigent) Estonia kontserdisaalis
- 20. 04** kell 19 Tšaikovski ooper "Padaemand" Rahvusooperis Estonia
- 21. 04** kell 18 Kontserdisari "Viini klassikast kaasajani" Eesti Muusikaakadeemias
- 21. 04** kell 19 Tšaikovski ballett "Uinuv kaunitar" Rahvusooperis Estonia
- 22. 04** kell 19 Weberi ooper "Nõidkütt" Rahvusooperis Estonia
- 23. 04** kell 12 Orelipooltund: Helen Tammeste toomkirikus
- 23. 04** kell 12 Kaumanni lasteoper "Mina – Napoleon!" Rahvusooperis Estonia
- 23. 04** kell 18 Eesti interpreetid: Uus Tallinna Trio raekojas
- 23. 04** kell 19 Berio "Coro": segakoor Latvija, ERSO, Tõnu Kaljuste (dirigent) Estonia kontserdisaalis
- 23. 04** kell 19 Vamose ballett "Shannon Rose" Sibeliusse muusikale Rahvusooperis Estonia
- 23.–30. 04** Festival "Jazzkaar"
- 24. 04** kell 19 J. Straussi operett

"Öö Veneetsias" Rahvusooperis Estonia

*

- 25. 04** kell 19 Magistrikontsert: Heidi Matkur (viola) Eesti Muusikaakadeemias
- 26. 04** kell 18 Magistrikontsert: Irina Fedotova (klaver) Eesti Muusikaakadeemias
- 26. 04** kell 19 Luis Alberto Fernandez Llaneza (bariton), Ralf Taal (klaver) raekojas
- 27. 04** kell 18 Prof Olavi Kasemaa saksofoniklass Eesti Muusikaakadeemias
- 27. 04** kell 19 Kohtumised: Vox Clamantis ja Hortus Musicus Niguliste kirikus
- 27. 04** kell 19 Bizet' ooper "Carmen" Rahvusooperis Estonia
- 28. 04** kell 19 Verdi ooper "Nabucco" Rahvusooperis Estonia
- 28. 04** kell 19 Klassika koos Klasiiga. Hans Christian Anderseni võlumaailm: Tallinna Kammerorkester, Eri Klas (dirigent) Estonia kontserdisaalis
- 29. 04** kell 18 Dots Imbi Tarumi klavessiiniklass Eesti Muusikaakadeemias
- 29. 04** kell 19 Heebrea rapsoodia: Ramon Jaffé (tšello), ERSO, Nikolai Aleksejev (dirigent) Estonia kontserdisaalis
- 29. ja 30. 04** kell 19 Balletigala Rahvusooperis Estonia
- 30. 04** kell 12 Orelipooltund: Kadri Ploompuu toomkirikus
- 30. 04** kell 12 Bizet' ooper "Carmen" Rahvusooperis Estonia
- 30. 04** kell 18 Lea Leiten (klaver), Ülo Kaadu (viul), Arvo Haasma (viola), Leho Karin (tšello) raekojas
- 30. 04** kell 18 Dots Urmas Vulbi viiuliklass Eesti Muusikaakadeemias
- 30. 04** kell 19 Kremerata Baltica, Vladimir Ashkenazy (klaver, dirigent) Estonia kontserdisaalis

Tartus

- 1. 04** kell 19 Osiris Piano Trio (Holland) Tartu Ülikooli ajaloo muuseumis
- 6. 04** kell 19 Camerata Scotland, Toomas Vavilov (klarnet), Christopher Adey (dirigent) Vanemuise kontserdimajas
- 7. 04** kell 19 Põhja laul: Lev Klõtškov (viul), Eesti-Soome

Sümfooniaorkester, Anu Tali (dirigent) Vanemuise kontserdimajas

7. 04 kell 19 Verdi ooper "La traviata" Vanemuise väikeses majas

10. 04 kell 16 Maailmast ja muusikast. Duo Resonabilis: Kristi Mühling (kannel), Tarmo Johannes (flööt), Mikk Mikiver (tekst) Tartu linnamuuseumis

10. 04 kell 19 Rahvusoperi Estonia külalisetendus: Delibes'i ballett "Coppélia" Vanemuise suures majas

11. 04 kell 19 Endla teatri külalisetendus: Porteri muusikal "Suudle mind, Kate!" Vanemuise suures majas

12. 04 kell 19 Puccini ooper "Madame Butterfly" Vanemuise väikeses majas

15. 04 kell 19 Hedvig Hanson (laul), Andre Maaker (kitarrid), Mihkel Mälgand (kontrabass) Vanemuise kontserdimaja džässisaalis

16. 04 kell 19 Severi Pyysalo (vibrafon), ERSO, Paul Mägi (dirigent) Vanemuise kontserdimajas

16. 04 kell 19 Bocki muusikal "Viuldaja katusel" Vanemuise suures majas

17. 04 kell 19 Richard Clayderman (klaver) Vanemuise kontserdimajas

17. 04 kell 12 Kalluse ballett "Alice Imedemaal" Vanemuise suures majas

19. 04 kell 19 Rahvusoperi Estonia külalisetendus: Lehäri operett "Lõbus lesk" Vanemuise suures majas

21. 04 kell 19 Esietendus: Ruslan Stepanovi balletietendus "Anathema" Sadamateatris

23. 04 kell 19 Mu süda, ärka üles: Helin-Mari Arder (vokaal), Siim Aimla (sopran- ja tenorsaksofon), Ain Agan (kitarr), Mihkel Mälgand (kontrabass) Vanemuise kontserdimajas

26. 04 kell 19 Jazzkaar: Kimmo Pohjonen & Eric Echapard Vanemuise väikeses majas

26. 04 kell 19 Kálmáni operett "Krahvinna Mariza" Vanemuise suures majas

27. 04 kell 19 Luis Alberto Fernandez Llaneza (bariton), Ralf Taal (klaver) Tartu Ülikooli ajaloo muuseumis

28. 04 kell 19 Jazzkaar: Dhafer Youssef & Paolo Fresu Sadamateatris

29. 04 kell 19 Ruslan Stepanovi balletietendus "Anathema" Sadamateatris

30. 04 kell 19 Operetikava "Ah, ilma naisteta..." Vanemuise väikeses majas

Pärnus

2. 04 kell 19 Multimeediaetendus "Väinamõise nägu": Timo Väänänen (kantele) Pärnu kontserdimajas

8. 04 kell 19 Põhja laul: Lev Klõtškov (viul), Eesti-Soome Sümfooniaorkester, Anu Tali (dirigent) Pärnu kontserdimajas

10. 04 kell 17 Muusikal, muusikal: Tallinna Saksofonikvartett, Pille Lill (sopran), Marko Matvere (tekst) Pärnu kontserdimajas

14. 04 kell 19 Severi Pyysalo (vibrafon), ERSO, Paul Mägi (dirigent) Pärnu kontserdimajas

16. 04 kell 19 Eesti Rahvusmeeskoor, Timothy Brown (dirigent) Pärnu kontserdimajas

22. 04 kell 19.30 Pildid näitusel: Rahvusoperi Estonia puhkpillikvintett Pärnu kontserdimajas

24. 04 kell 19 Jazzkaar: NATO Big Band (Belgia), Scott T. Headley (dirigent), EMA Big Band, Teet Raik (dirigent) Pärnu kontserdimajas

26. 04 kell 19 Margarita Voites (sopran), Tiia Tenno (orel) Pärnu kontserdimajas

26. 04 kell 19 Jazzkaar: Cosmos (Läti) Endla teatris

Kõikjal üle Eesti

2. 04 kell 16 Hingemuusika: Madis Kari (klarnet), Kadri Ploompuu (orel) Türi Püha Martini kirikus

5. 04 kell 17 Virgo Veldi (saksofon), Kai Ratassepp (klaver) Jõhvi muusikakoolis

5. 04 kell 18 Camerata Scotland, Toomas Vavilov (klarnet), Christopher Adey (dirigent) Rakvere Spordihallis

7. 04 kell 18 Meu Brasil / Minu

Brasíilia: Helin-Mari Arder & Trio de Janeiro Valga muusikakoolis

7. 04 kell 19 Elavad klassikud: Jaan Arder (vokaal, mandoliin), Neeme Punder (flöödid, vokaal), Ants Nuut (tromboon, tuuba, vokaal), Allan Jakobi (akordion), Lembit Orgse (klaver) Haapsalu kultuurikeskuses

8. 04 kell 19 Operetikava "Ah, ilma naisteta..." Paide kultuurikeskuses

9. 04 kell 16 Hingemuusika: Madis Kari (klarnet), Kadri Ploompuu (orel) Tapa Jakobi kirikus

13. 04 kell 18 Muusikal, muusikal!: Tallinna Saksofonikvartett, Pille Lill (sopran), Marko Matvere (tekst) Kuressaare kultuurikeskuses

14. 04 kell 18 Meistrite Akadeemia: Toomas Vavilov (klarnet), Ivo Sillamaa (klaver) Narva Aleksandri koguduse maja saalis

14. 04 kell 19 Muusikal, muusikal!: Tallinna Saksofonikvartett, Pille Lill (sopran), Marko Matvere (tekst) Viljandi kultuurimajas

16. 04 kell 18 Pirjo Levandi (sopran), Paukenfest Duo: Anto Önnis – Vambola Krigul (löökpillid) Kabala mõisas

20. 04 kell 19 Meistrite Akadeemia: Indrek Vau (trompet), Marko Martin (klaver) Tartu Ülikooli aulas

21. 04 kell 17 Meu Brasil / Minu Brasíilia: Helin-Mari Arder & Trio de Janeiro Kohtla-Järve Kaunite kunstide koolis

24. 04 kell 15 Jazzkaar: Julia Boman Narva Geneva keskuses

24. 04 kell 19 Jazzkaar: Thôt (Prantsusmaa) Haapsalu kultuurikeskuses

28. 04 kell 19 Luis Alberto Fernandez Llaneza (bariton), Ralf Taal (klaver) Paide raekojas

28. 04 kell 19 Meistrite Akadeemia: Indrek Vau (trompet), Marko Martin (klaver) Viljandi Jaani kirikus

28. 04 kell 19 Jazzkaar: Erdmann / Sooäär Dessert Time Viljandis

29. 04 kell 18 Orthodox Singers Jõhvi Mihkli kirikus

30. 04 kell 18 Maailmast ja muusikast. Duo Resonabilis: Kristi Mühling (kannel), Tarmo Johannes (flööt); Mikk Mikiver (tekst) Tõrva kirikus

Andmed on kontrollitud 14. märtsil. Maikuu kontserdiinfot COLLAGE'is avaldamiseks ootame hiljemalt 11. aprilliks aadressil kristina@ema.edu.ee

Täpsem info kodulehekülgedelt

Eesti Interpreetide Liit: www.interpreet.ee
Eesti Kontsert: www.concert.ee
Eesti Muusikaakadeemia: www.ema.edu.ee
Eesti muusikafestivalid: www.festivals.ee
ERSO: www.erso.ee
Jazzkaar: www.jazzkaar.ee
Kontserdid Tartus: www.tartu.ee
Pärnu kontserdimaja: www.concert.ee
Rahvusoper Estonia: www.opera.ee
Tallinna Filharmoonia: www.filharmoonia.ee
Teater Vanemuine: www.vanemuine.ee
Vanemuise kontserdimaja: www.concert.ee
Vox Clamantis: www.voxclamantis.ee
Üle-eestiline kultuuriürituste andmebaas: www.kultuuriinfo.ee

TELLIMISKUPONG

Ees- ja perekonnanimi.....

Aadress.....

Soovin ajakirja MUUSIKA aastatellimust

Tavatellimus 230 krooni

Soodustellimus 180 krooni
(muusikaõpetajatele ja õpilastele)

Soodustellijal märkida siia kooli nimi:

.....

EI MARGISTATA

Litsentsi nr 613

**MAKSTUD VASTUS
EESTI**

**AS Expresspost
Maakri 23a
Tallinn
10145**

JAZZKAAR 2005 KAVA 22.-30.04

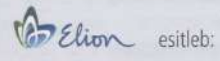
Reede 22. aprill

Sakala keskuse suur saal
21.00 **MATS & MORGAN** (Rootsi)
Cafe Amigo
22.00 Task Force 8 (Belgia)

Laupäev 23. aprill

12.00 Paks Margareeta
Mart Soo - Marek Talts
13.30 Hobuveski
Julia Boman-Jorma Toots
15.00 Kiek in de Kök
E.Akulin/A.Kadakas/M.Soo
16.30 Väravatorn
Oleg Pissarenko -
Andre Maaker
Sakala keskuse suur saal
18.00 **AVAKONTSERT-BALL**
NATO BIG BAND (Belgia),
EMA BIG BAND

Pühapäev 24. aprill

Sakala keskuse suur saal
16.00 Tallinn Jazzstuudio
Billy Joel Project
ESTONIAN DREAM BIG BAND
feat. Annika Skoglund,
dirigent Örjan Fahlström (Rootsi)
Kaarli kirik
18.00 **CHARLES LLOYD**
QUARTET (USA)
Sakala keskuse suur saal
21.00 Jazz'n Tango
DANIEL PIPI PIAZZOLLA
(Argentiina) & **VILLU VESKI -**
TIIT KALLUSTE SEXTET

Esmaspäev 25. aprill

PRANTSUSE ÖHTU
Eesti Draamateater
18.00 Médéric Collignon
Thôt (Prantsusmaa)
21.00 **KIMMO POHJONEN &**
ERIC ECHAMPARD
(Soome-Prantsusmaa)

Teisipäev 26. aprill

norden esitleb:
PÕHJALA ÖHTU
Sakala keskuse suur saal
18.00 **ILMILIEKKI** (Soome)
STENSON-MELVIN-KROKFORS
(Rootsi-USA-Soome)
Von Krahli baar
21.00 Wizards Journey
(Fääri saared) feat. Villu Veski

Kolmapäev 27. aprill

Kodu@Puber esitleb:
AVASTUSTE ÖHTU
Sakala keskuse suur saal
18.00 **COSMOS** (Läti)
21.00 **AVISHAI COHEN TRIO**
(USA-Iisrael)
BonBon Jazz Lounge
23.00 **NICOLE WILLIS** (USA-Soome)
Vanalinnastuudio Jazziklubi
22.00 Maria Faust (Eesti-Taani)

Neljapäev 28. aprill

SUZUKI esitleb:
TÄHTEDE ÖHTU
Sakala keskuse väike saal
18.00 Jacques Di Donato (Fra) &
Trio Kerikmäe-Laasi-Soo
Sakala keskuse suur saal
20.00 **OMAR SOSA TRIO**(Kuuba)
Rock Café
22.00 **REEL PEOPLE** (UK)
& **HINKUS**
Vanalinnastuudio Jazziklubi
22.00 CosMoskva
Café Amigo
22.00 Faust Funky (Eesti-Taani)

Reede 29. aprill

Hennessy esitleb:
MAAILMARÜTMIDE ÖHTU
Sakala keskuse väike saal
18.00 Juudi laulud - Sofia
Rubina & JazzBand
Sakala keskuse suur saal
19.30 **DHAFER YOUSSEF &**
PAULO PRESU (TUN-ITA)
Sakala keskuse väike saal
21.00 Erdmann/Sooäär
Dessert Time (Saksa-Eesti)

Sakala keskuse suur saal 23.00 **XPLODING PLASTIX**

(Norra) & **KISMABANDE**
Vanalinnastuudio Jazziklubi
22.00 Raivo Tafenau Band
Cafe Amigo
22.00 Micke Björklöf &
Blue Strip (Soome)

Laupäev 30. aprill

aktaprint esitleb:
VOKAALIÖHTU
Sakala keskuse suur saal
16.00 **TYS TYS** (Taani)
19.00 **COCO MBASSI** (Cam&Fra)
Sakala keskuse väike saal
20.30 Julia Boman & Sony Jazz
Stage võitjad
Sakala keskuse suur saal
22.00 **PHILIP HAMILTON**
& **GREG OSBY** (USA)
Café Amigo
22.00 Siim Aimla Funking
Bastards feat. Chalice
& Tero Saarti (Soome)

PÄRNU

24. aprill Pärnu kontserdimaja
19.00 Avakontsert-ball
NATO BIG BAND (Belgia),
EMA BIG BAND
26. aprill Pärnu „Endla“ teater
19.00 **COSMOS** (Läti)

TARTU

26. aprill Vanemuise teatri väike maja
19.00 **KIMMO POHJONEN & ERIC ECHAMPARD**
(Soome-Prantsusmaa)
28. aprill Tartu Sadamateater
19.00 **DHAFER YOUSSEF &**
PAULO PRESU (Tuneesia-Itaalia)

HAAPSALU

24. aprill Haapsalu kultuurikeskus
16.00 Thôt (Prantsusmaa)

NARVA

24. aprill Narva Geneva keskus
15.00 Julia Boman

VILJANDI

28. aprill Viljandi Kultuurimaja
19.00 Erdmann/Sooäär Dessert Time (Saksa-Eesti)

Piletid müügil Piletipunkti ja Piletilevi müügikohtades. Info 6 11 44 05 ja piletid@jazzkaar.ee

Festivali kunstilised juhid Timo Steiner ja Ülo Krigul

EESTI HELILOOJATE LIIT ESITLEB:

EESTI MUUSIKA PÄEVAD 2005

Talinnas:

Neljapäev, 7.

aprill CAMERATA SCOTLAND

18.00 Estonia Kontserdisaal
Dirigent Christopher Adey Solist Toomas Vavilov
Kavas: Beethoven, Schönberg, Eespere*, Haydn

AVA(tud) KONSERT

20.30 Viru Keskus Koha ballett
"Kaubamaja"

Reede, 8. aprill HEINO ELLERI MUUSIKAPREEMIA

LAUREAATIDE KONSERT 16.00 Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum

Festivali helilooja ARVO PÄRDI AUTORIKONSERT 19.00 Estonia Kontserdisaal
Eesti Riiklik Sümfooniaorkester, Eesti Rahvusmeeskoor, tütarlastekoor
"Ellerhein" Dirigent Eri Klas Solistid: Silver Ainomäe (tšello), Marris Gerretz-Traksmann (klaver)

Laupäev, 9. aprill MINA-NAPOLEON 12.00 Rahvusooper

Estonia Tõnis Kaumanni ooper NOORED HELILOOJAD I 15.00 Eesti Muusikaakadeemia
ANSAMBL U: 18.00 Õpetajate maja Kavas: Kozlova*, Vihmand*, Sciarrino, Pousseur, Mache, Andres Löö videopartituur. HELISEV VANALINN 18.45

Muusikaline jalutuskäik Viru tänaval **Boil!** Kell 19.15 Kinomaja Kavas: Kozlova*, Maltis*, Krigul* Kujundus: Kirke Kangro, Videokunstik: Daniel Doile (Iirimaa) **ÜHISKONDLIK LOOM** Kell 21.00 Stereo Lounge Küberstudio Heli-performance eesti

elektroonilise muusika teemadel. **Pühapäev, 10. aprill MEDITATSIOONID** 16.00 Estonia Kontserdisaal

Eesti Filharmoonia Kammerkoor, Dirigent: Paul Hillier, Rascher -Quartet (USA) Kavas: Grigorjeva*, Jürgens, Kaumann, Tüür **NYUD-Ensemble**

19.30 Kanuti Gildi SAAL Kavas: Grigorjeva, Pärt. **Esmaspäev, 11. aprill MAMMUTKONSERT** 18.00

Eesti Muusikaakadeemia Kavas: Vihmand*, Rääts*, Tally, Jõeleht*, Kruusimäe*, Lill*, Kaumann*, Siimer*,

Kangur*, Vähi*, Hirv*, Kerem*, Pärt*, Tulev*. Multimeedia etendus "Kurb rõõm". **Teisipäev, 12.**

aprill **NOORED HELILOOJAD II** 18.00 Eesti Kunstiakadeemia saal Kavas EMA

Üliõpilaste looming **KONTRABASS-KUNINGATÜTAR** 21.00 Teatri- ja Muusikamuuseumi

Assauwe torn Alo Põldmäe lühiooper Libr. Enn Vetemaa, lavastaja Hardi Volmer **Kolmapäev,**

13. aprill Prof. EINO TAMBERGI AUTORIKONSERT 18.00 Estonia Teatri

Talveaed Reval Ensemble Kammerkoori Voces Musicales naisrühm

* - Esiettekanne

Neljapäev,

14. aprill

LÖPPKONSERT 19.00

Metodisti kirik Tallinna

Kammerorkester Dirigent Lauri

Sirp Solistid: Virgo Veldi,

Vambola Krigul, Mihkel Poll,

Andres Kaljuste Kavas: Körvits*,

Körver*, Kõlar*, Steiner*

Tartus:

6. aprill CAMERATA SCOTLAND 19.00 Vanemuise kontserdimaja Dirigent Christopher Adey, Solist Toomas Vavilov
(klarnet) Kavas: Beethoven, Schönberg, Eespere*, Haydn

8. aprill ÕPILASKONSERT 17.00 H. Elleri nimeline Tartu Muusikakool **9. aprill**

MEDITATSIOONID 19.00 Tartu Ülikooli aula Eesti Filharmoonia Kammerkoor, Dirigent: Paul Hillier, Rascher -Quartet, Kavas:
Grigorjeva*, Tüür, konkursilood

Viljandis:

13. aprill ÜLIÕPILASKONSERT 18.00 Viljandi Kultuuriakadeemia

ETV:

> 1. saade *Neljäpäeval, 7.04* kl 23.40 (kordus reedel 12.05)

>

> 2. saade *Pühapäeval, 10.04* kl 23.30 või 23.40 (kordus esmaspäeva päeval umb kell 15.00 või nii)

>

> 3. saade *Teisipäeval, 12.04* kl 23.35 (kordus kolmapäeval kl. 11.30)

www.helilooja.ee/emp

Piletid müügil Eesti Kontserdi kassas ja Piletimaailma müügipunktides.

Festivali passid hinnaga 300.-/150.- saadaval Eesti Heliloojate Liidus, Lauteri 7c. Tel. 6466 536

Eesti muusika päevad tänab sponsoreid:

Eesti Kultuuriministeerim, Eesti Kultuurkapital, Eesti Autorite Ühing, Eesti Rahvusfond ja Tallinna Linn

Tallinna Filharmoonia kontserdid

Aprill 2005

PE^B
2 2539 2005,4

1. aprillil kell 19 Mustpeade majas
**Diplomaatilised Noodid / Valgevene
Paganini & Jazz**

Alina Sakaloukaya mandoliin
Nikolai Maretsky mandoliin, Valgevene
Elena Vashkevich klaver, Valgevene
Tanel Ruben löökpillid
Rene Nõmmik koreograafia

Mendelssohn, Paganini, Mezzacapo, Munier, Calace,
Luchenok, Shpenev, Glebov, Bolling, Lanfiesta
Kontserti toetab Valgevene Peakonsulaat Tallinnas

2. aprillil kell 19 Mustpeade Majas

Bravissimo!

Tallinna Kammerorkester
Solist **Jari Valo** viiul, Soome
Dirigent **Juha Kangas** Soome

U. Klami Hommage a Händel •
A. Schnittke Sonaat, MozArt a la Haydn
W. A. Mozart Zwei Kadriillen KV 463
J. Haydn Sümfoonia nr 104 *Torupillisümfoonia*

Jari Valo

Trio Minsk

14. aprillil kell 19 Tallinna Metodisti kirikus

Eesti Muusika Päevad

Tallinna Kammerorkester
Solistid **Virgo Veldi** saksofon, **Vambola Krigul** löökpillid,
Mihkel Poll klaver, **Andres Kaljuste** viiul
Dirigent **Lauri Sirp**

T. Kõrvits, K. Kõrver, M. Kõlar, T. Steiner

24. aprillil kell 16 Sakala keskuses

Tallinn Jazz Studio Billy Joel Project

Solist **Annika Skoglund** vokaal, Roots
Estonian Dream Big Band

Dirigent **Õrjan Fahlström** Roots

Koostöös Eesti Raadio ja Jazzkaarega

Annika Skoglund

28. aprillil kell 19 Estonia kontserdisaalis

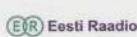
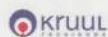
Klassika koos Klasiga Hans Christian Anderseni võlumaaailm

Tallinna Kammerorkester
Dirigent **Eri Klas**
Jutustaja **Diana Klas**

Eri Klas

ESTONIAN AIR

Eesti Päevaleht

ESTI EKSPRESS

PILETITULE

PILETITULEVI

